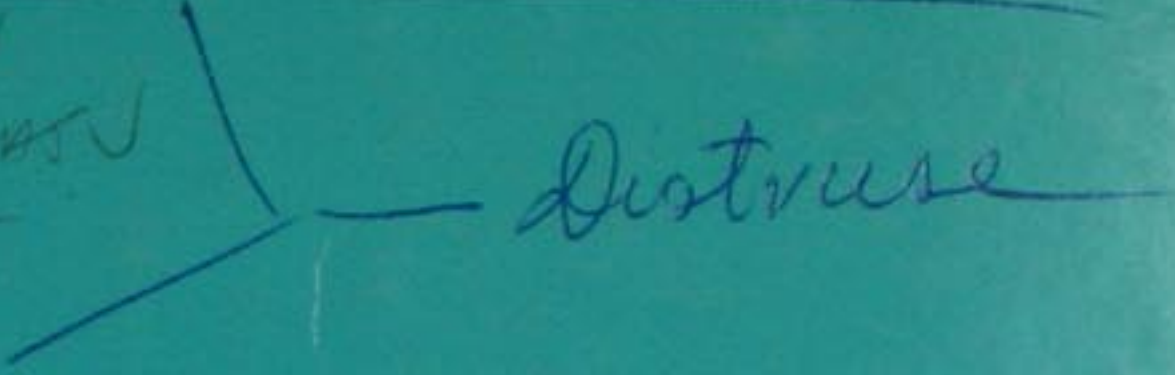

- 586 - Bibliotecă
- 587 - ~~clasa~~ Bibliotecă
- 588 - Bibliotecă
- 589 - SARE V
- 590 - ~~clasa~~ Bibliotecă
- 591 - ~~clasa~~ Finta

- 592 - VULPEA
- 593 - GRIGORASU
- 594 -
- 595 -

Distrușe

HI
Teaman

Securitatea

STRICT SECRET

586

STRICT
SECRET

Securitatea

Exemplar nr. 586

1975

Cuprins

SINTEZE, OPINII, DEZBATERI

Sprrijinul maselor largi de oameni ai muncii — condiție esențială pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce revin organelor de securitate — Iosif STOJESCU 3

Prevenirea — un deziderat major al muncii noastre — colonel Nicolae DUMITRAȘCU 6

Conceptul de prevenire — colonel Gheorghe VASILE, colonel Tudor TICEA 9

Rolul sistemului informațional în munca aparatului de securitate, cu privire specială asupra profilului de contrainformații în sectoarele economice — colonel Aurelian MORTOIU 14

În sprijinul învățămîntului profesional

Locul și misiunile organelor de securitate în cadrul războiului întregului popor — general-maior doctor Paul MARINESCU 19

INFORMAȚII INTERNE

Analizarea dosarelor de urmărire informativă — masă rotundă realizată la I.J. Dolj al Ministerului de Interne, de căpitan Tudor NEGOIȚĂ 26

„Mileniștii” — locotenent-colonel Gheorghe LUNGU, maior Vasile MEDARU 32

Autorul de înscrisuri dușmănoase a căzut în capcană — locotenent-colonel Gheorghe FIRICĂ 37

„Arheologul” — maior Tudor COJOCARU 42

CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE	Dosarul de obiectiv — ca instrument de lucru activ și eficient — convorbire realizată la inspectoratele județene Brașov și Prahova, de căpitan Vasile MIHAILA	44
CONTRASPIONAJ	Spionajul economic și tehnico-științific sub acoperirea oamenilor de afaceri — maior Dumitru ȚIGĂNUȘ	51
Documentar	Spionajul italian — locotenent-colonel I. TAMEȘ, maior E. LENART, căpitan S. BOLDEA	56
CONTRAINFORMAȚII MILITARE	O eroare de calcul — colonel Constantin BORCAN	63
Secretul de stat	Pentru eliminarea unor nereguli privind transportul documentelor secrete în străinătate — locotenent-colonel Gheorghe PASCARIU	67
CURIER JURIDIC	Despre probe și mijloace de probă	70
Încercări psihologice	Motivele ce determină acceptarea colaborării sincere și organizate cu organele de securitate de către persoanele care urmează a fi recrutate	75
De peste hotare	Adevărata față a postului de radio Liberty	79

Sprijinul maselor largi de oameni ai muncii — condiție esențială pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce revin organelor de securitate

Iosif STOLOJESCU
secretar al Comitetului județean Caraș-Severin
al Partidului Comunist Român

În etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, statului și organelor sale le revin sarcini de maximă importanță în realizarea funcțiilor de organizare a activităților economice, culturale, educative și de apărare a cuceririlor revoluționare, de respectare neabătută a legalității socialiste.

În acest cadru, un rol important revine organelor de securitate, care au sarcina de a acționa cu fermitate împotriva acelor care atentează la suveranitatea și independența patriei. Organele de securitate acționează pentru apărarea secretului de stat, a legalității socialiste, împotriva încercărilor din afară de a aduce daune orânduirii noastre și independenței țării, a oricăror manifestări care pot afecta dezvoltarea economico-socială a țării, adincirea democrației socialiste.

În realizarea misiunilor de mare importanță ce le revin, organele de securitate acționează în strinsă colaborare și unitate cu celelalte organe de stat și obștești, cu oamenii muncii din toate sectoarele de activitate. „Forța, tăria organelor de securitate — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea consacrată celei de-a XXV-a aniversări a organelor de securitate — constau în legătura indisolubilă cu poporul, cu masele populare! Prin strinsa legătură cu masele, cu poporul vom reuși ca nici un dușman al construcției socialiste să nu se strecoare și să-și desfășoare activitatea nepedepsit!”

Ca activiști ai partidului ce lucrează într-un domeniu special, lucrătorii de securitate din cadrul Inspectoratului județean Caraș-Severin al Ministerului de Interne militează cu consecvență, sub îndrumarea Comitetului județean de partid, pentru ridicarea nivelului activității lor, în concordanță cu cerințele etapei în care ne găsim, pentru îndeplinirea — împreună cu oamenii muncii români, germani, maghiari, sârbi și de alte naționalități din județ — a sarcinilor

Urmind indicațiile secretarului general al partidului, în practica muncii organelor de securitate s-a statornicit folosirea unor metode eficiente de prevenire și educare patriotică a cetățenilor, de promovare a normelor și principiilor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste. Astfel, pe baza unui plan de acțiuni al inspectoratului, aprobat de secretariatul Comitetului județean de partid, s-a organizat popularizarea unor legi, informarea maselor de oameni ai muncii asupra diferitelor cazuri de infracțiuni, punerea în dezbateră colectivelor de muncă a celor care încalcă legile țării, realizându-se educarea și transformarea unor cetățeni care fără a fi ostili orânduirii socialiste manifestă, la un moment dat, unele nemulțumiri personale. La reușita acestor activități o contribuție însemnată și-o aduc organizațiile de partid, comitetele oamenilor muncii, organizațiile de masă și obștești și consiliile populare.

Comitetele de partid județean și cele orășenești acordă o atenție deosebită îndrumării și conducerii muncii de partid în cadrul organelor de securitate, controlului de partid asupra modului cum se aplică hotărârile de partid și de stat în acest sector, acordind sprijin inspectoratului județean și organelor sale din teritoriu în înlăptuirea misiunilor ce le revin, pentru promovarea unui stil de muncă științific.

Secretarii și membrii Biroului Comitetului județean de partid și alți activiști prezintă periodic în fața lucrătorilor de securitate expuneri privind politica internă și externă a partidului și statului, participă la diferite acțiuni, analize și controale, la viața organizațiilor de partid din cadrul organelor de securitate. De un larg interes s-a bucurat, de exemplu, expunerea primului secretar al Comitetului județean de partid, făcută în fața cadrelor inspectoratului, privind dezvoltarea economico-socială a județului Caraș-Severin în cincinalul 1976—1980, obiectivele ce stau în fața colectivelor de muncă pentru înlăptuirea sarcinilor trasate de conducerea partidului.

Oișerii de securitate participă la instruirile ce se fac la nivelul organelor județene de partid, sint informați asupra obiectivelor și preocupărilor ce stau în fața județului într-o anumită etapă. Organele de partid sint informate, la rândul lor, sistematic, asupra unor aspecte deosebite pe care le ridică dezvoltarea economico-socială a județului, asupra stării de spirit a populației, spre a interveni operativ, prin mijloace politico-organizatorice, în vederea înlăturării neajunsurilor.

Realizarea cu succes a sarcinilor ce revin lucrătorilor de securitate se datorește bunei cunoașteri a realităților din localități și unități, legăturii directe cu organele de partid, de masă și obștești, cu colectivele de oameni ai muncii, cu cetățenii. Aceste legături s-au consolidat în procesul activității preventiv-educative, de popularizare a legilor privind apărarea cuceririlor revoluționare, apărarea secretului de stat și a altor acte normative, a participării lucrătorilor de securitate la diverse consfățuiri organizate cu cadrele din diferite sectoare de activitate la adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile industriale, de construcții, transport, comerț de stat, din agricultură, unde au luat cuvântul și au ridicat probleme ce constituie neajunsuri, au făcut propuneri de îmbunătățire a muncii și au contribuit la intrarea în termen în funcție a obiectivelor noi. Contribuții pozitive au adus în această direcție lucrătorii de securitate la Întreprinderea de construcții de mașini și la Întreprinderea mecanică Reșița, la Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Caransebeș, la Întreprinderea „Oțelu Roșu”, la Întreprinderea balneară și de turism Băile Herculane, la întreprinderile miniere din Anina, Moldova Nouă și altele, unde cu prilejul dezbaterilor s-au evidențiat aspectele negative, au fost consultați oamenii muncii asupra unor modalități și măsuri practice, eficiente, pentru îmbunătățirea muncii.

Comitetul județean de partid a acționat pentru respectarea riguroasă a hotărârii conducerii de partid privind sprijinirea organelor de securitate în activitatea informativă, punindu-se accent pe realizarea sarcinilor de prevenire a unor fenomene care ar putea produce evenimente deosebite, cu consecințe grave în obiectivele industriale, cunoscută fiind ponderea însemnată a acestui sector în economia județului.

Probleme deosebite se ridică în activitatea organelor de securitate din județul nostru în legătură cu prevenirea trecerilor ilegale peste frontieră. În această direcție, o contribuție importantă aduc grupele de sprijin formate din cetățenii zonei de frontieră care, sub îndrumarea organizațiilor locale de partid, participă efectiv la realizarea sarcinilor organelor de securitate în cadrul cooperării cu unitățile și subunitățile de grăniceri.

La creșterea eficienței muncii de securitate au contribuit și măsurile luate de conducerea inspectoratului pe linia executării ordinelor pentru atragerea în activitatea de sprijin a unor categorii de oameni ai muncii. În prezent se lucrează mai bine cu cadrele din Inspectoratul silvic județean, din Oficiul județean de turism etc.

Un sprijin important primesc organele de securitate prin scrisorile și audiențele oamenilor muncii, care sesizează aspecte ce prezintă interes pentru activitatea de securitate, contribuind prin aceasta la demascarea unor elemente cu trecut dușmănos, precum și la prevenirea unor evenimente deosebite.

Toate acestea evidențiază că în ultimul timp, sub conducerea Comitetului județean de partid, comunistii, comitetul de partid și conducerea inspectoratului au aplicat în viață, cu înaltă răspundere, indicațiile conducerii partidului de a se sprijini pe concursul larg al maselor de oameni ai muncii.

Avem convingerea că lucrătorii de securitate din cadrul Inspectoratului județean Caraș-Severin al Ministerului de Interne vor milita în continuare, pe baza indicațiilor tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, comandantului suprem al forțelor armate, și sub conducerea Comitetului județean de partid, pentru perfecționarea formelor și metodelor de legătură cu masele de oameni ai muncii, înțelegind că numai cu sprijinul și concursul acestora pot să-și îndeplinească în cele mai bune condiții misiunea încredințată. Ca activiști ai partidului ce lucrează într-un domeniu special, ei se vor mobiliza spre a contribui, alături de harnicii constructori de mașini, oțelari, minieri și alți oameni ai muncii de pe meleagurile Caraș-Severinului, români, germani, maghiari, sârbi și de alte naționalități la înlăptuirea mărețelor sarcini trasate de Congresul al XI-lea, pentru dezvoltarea economico-socială a județului nostru, pentru continua înflorire a României socialiste.

În cadrul Inspectoratului județean Cluj al Ministerului de Interne au fost luate măsuri care să asigure însușirea temeinică a documentelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român de către toate cadrele pe baza programului aprobat de conducerea ministerului și a planului de măsuri al Biroului Comitetului județean al P.C.R. Cluj, care a controlat și a analizat activitatea de pregătire politică, de specialitate și militară a cadrelor.

Prevenirea — un deziderat major al muncii noastre

Colonel Nicolae DUMITRAȘCU

În cele ce urmează ne vom referi la unele măsuri întreprinse la nivelul colectivelor de muncă ale securității județene, în scopul asigurării dezideratului major al muncii noastre: prevenirea. Pentru aplicarea cu eficiență a acestei orientări în activitatea organului de securitate Cluj, s-au studiat atent condițiile în care urma să acționăm, pe compartimente de muncă și la specific, având în vedere în primul rând locurile și mediile mai puțin controlate sau insuficient asigurate informativ. Astfel, pentru a se exercita un control eficient asupra elementelor pretabile la acte împotriva securității, am realizat un ritm mai susținut de sintetizare a informațiilor și o selecție per-

manentă a persoanelor intrate în sfera preocupărilor noastre. Operația aceasta de selecționare, pe baza informațiilor, a persoanelor suspecte, este un imperativ primordial al activității tuturor șefilor și lucrătorilor și privește acele elemente care, prin atitudinea și poziția lor, ar putea întreprinde acțiuni împotriva securității statului. Ca urmare, s-a realizat compromiterea unor elemente cu antecedente politice și penale. Dar problema esențială în cadrul supra-

vegheii informative generale a constituit-o studierea atentă a mediilor și locurilor unde noi trebuie să ne lărgim sfera informativă și să fim prezenți cu măsurile noastre, pentru a preveni comiterea de acte antisociale. Având în vedere specificul problemelor pe linie de securitate în județul Cluj, putem afirma că a fost nevoie să fie studiate anumite așa-zise „puncte obligatorii de trecere”, care să fie asigurate informativ și cu alte mijloace ale muncii, pentru a cunoaște mișcările, intențiile și acțiunile pe care le întreprind atât elementele ce sînt lucrute de noi din rîndul cetățenilor români, cît și anumiți cetățeni străini, care vin pe teritoriul țării noastre.

Iată cîteva cazuri: Prîn acțiuni informative în rîndul tineretului care nu este cuprins în învățămînt, în special în mediile celor care încă nu au fixat un statut social prin muncă, a fost identificat un grup, „Paraziții”, a cărui activitate avea nuanțe dușmănoase, care s-au materializat prin comentarii cu caracter ostil privind limitarea drepturilor tineretului din țara noastră, prin comparație cu așa-zisele drepturi ale tineretului din statele occidentale (aceasta și sub influența emisiunilor postului de radio „Europa liberă”). Instigați de un fost moșier, cunoscut de noi cu activitate dușmănoasă prezentă, tinerii din grupare începuseră să comenteze dușmănos istoria patriei. O parte dintre acești tineri au avut întîlniri cu turiști străini, cu care au purtat discuții dușmănoase fiind incitați de aceștia. În plus, cei din grupul „Paraziții” se făcuseră vinovați de acte de imoralitate, iar unii chiar de comiterea unor infracțiuni de drept comun. Împotriva acestor tineri organele de securitate au acționat prin măsuri de urmărire informativă specială, prin cercetarea unora dintre ei și întocmirea actelor premergătoare. Cazul respectiv a fost analizat la nivelul inspectorului șef și prezentat organului județean de partid, luîndu-se măsuri de discutare, cu o parte dintre ei, de către un colectiv pe linie de partid. Concluzionîndu-se asupra activității membrilor grupului, cu avizul direcțiilor de linie și cu aprobarea conducerii ministerului s-a început urmărirea penală.

Ca urmare a aceluiași măsuri informative au mai fost depistate și destrămate, cu operativitate și prin mijloace diversificate, și alte anturaje (cum a fost, de exemplu, grupul „Casablanca”, în rîndul studenților).

Începerea urmăririi informative speciale asupra elementelor vizate a fost succedată de măsuri complexe.

Un rol însemnat în depistarea, încă din faza incipientă, a acestor cazuri, l-a avut numărul mare de informatori și colaboratori (recrutați mai ales în ultima perioadă), grija pentru amplasarea lor în mediile și locurile potrivite. Organizarea rețelei informative pe rezidențe și o răspundere sporită din partea lucrătorilor au permis menținerea cu operativitate a legăturii cu agentura și exploatarea în timp util a informațiilor.

Nu ne vom folosi de cifre privind măsurile de avertizare și alte măsuri întreprinse pentru prevenirea infracțiunilor pe linie de securitate (acestea fiind în număr destul de mare, atît în anul 1974, cît și în anul în curs). Mai importante după părerea noastră sînt măsurile combinate, complexe, aplicate în majoritatea cazurilor, cînd s-a acționat cu rețeaua pentru influențarea pozitivă a unor persoane — în special din domeniile artă și cultură — care exercitau o influență negativă în diferite anturaje.

În cadrul general al acestor măsuri de supraveghere informativă generală vorbeam mai înainte de măsurile luate privind acele așa-zise „puncte obligatorii de trecere”, avînd în vedere situația operativă specifică județului Cluj. În această ordine de idei s-au studiat cu atenție locurile și mediile unde fluctuația unor cetățeni străini este mai frecventă, ca: institutele de învățămînt superior, alte institute științifice, redacțiile unor ziare și reviste etc. Tot pe baza unor studii, pe perioade mai îndelungate, am ajuns să stabilim legăturile ce și le-au format unii străini cu intenții dușmănoase

ce ne vizitează țara, cunoscând cu certitudine pentru mulți dintre aceștia adresele sau cercurile pe care le contactează. De asemenea, se cunosc locuri, elemente și medii spre care penetrează elementele cu concepții dușmănoase cu domiciliile în alte localități din țară. Aceste studii au fost făcute pe baza unor informații verificate în timp. În locurile și mediile respective a fost creată o rețea de informatori capabili, atașați și bine instruiți cu o problemă pe profil. Au fost folosite și alte mijloace ale muncii noastre, inclusiv posibilitățile unității „S”. Datorită acestui sistem de organizare a măsurilor informative am reușit să intervenim la timp aproape în toate situațiile. Vom exemplifica cu un caz. Pe teritoriul județului au sosit doi diplomați ai unui stat capitalist (unul acreditat în altă țară) cu un plan precis: culegerea de „date” privind zona Maramureșului. Pentru aceasta ei contactau în special oameni de știință, artă și cultură. Cunoscându-le din timp intențiile, s-a mobilizat o mare parte din potențialul informativ (pe linie de I și III) și astfel am reușit să intrăm cu operativitate în posesia informațiilor. Respectivii au fost întâmpinați, se înțelege, și cu alte mijloace ale muncii, fapt ce ne-a permis să verificăm cu temeinicie informațiile rețelei. Astfel am putut să cunoaștem, să sintetizăm și să concluzionăm cu maximum de operativitate activitatea celor doi diplomați.

Au fost frecvente cazurile cind elemente de pe teritoriul altor județe s-au deplasat la Cluj, unde i-au contactat pe unii urmăriti, însă recepționind la timp intențiile dușmănoase ale acestora, prin măsuri combinate comune, am reușit să intrăm în posesia unor materiale com-

promițătoare, pe baza cărora s-au luat măsurile ce se impuneau, ajungindu-se în unele cazuri la începerea urmăririi penale, iar altele fiind trimise unităților cărora le aparțineau teritorial.

Aplicarea acestor măsuri de supraveghere informativă generală, în cadrul sarcinilor de prevenire, considerăm că trebuie să fie extinse asupra elementelor care aduc călomni la adresa politicii partidului și statului nostru și asupra acelorora cu intenții de evaziune.

Pentru ca măsurile de supraveghere informativă generală în munca de prevenire să se ridice la nivelul și cerințele puse în fața noastră de conducerea partidului și conducerea ministerului, vom continua să îmbunătățim sistemul de sintetizare și concluzionare a informațiilor, pentru a putea lua măsurile cele mai adecvate și operative pe toate liniile de muncă. Din experiența organului de securitate al județului Cluj, acest sistem de muncă ajută foarte mult la studierea elementului infracțional și la aplicarea măsurilor adecvate.

Nu dorim să se înțeleagă că în activitatea noastră nu mai avem încă lipsuri, că nu mai sînt încă aspecte pe care să le studiem în vederea aplicării de măsuri tot mai eficiente. Dimpotrivă. Atît în ceea ce privește munca cu rețeaua, volumul rețelei și amplasarea ei și în alte domenii mai sînt încă imperfecțiuni. Aceste probleme stau în atenția conducerii inspectoratului, a șefilor de colective și a lucrătorilor și ne obligă să acționăm cu mai multă fermitate pentru înlăturarea lor, pentru a aplica în practică sarcinile ce ne revin din documentele partidului nostru, din ordinele con-

Sinteze, opinii, dezbateri

CONCEPTUL DE PREVENIRE

Intr-un sens mai larg, prevenirea înseamnă totalitatea măsurilor menite să anihileze oportun cauzele generatoare de anumite efecte, ce pot la un moment dat să pună în pericol sau să aducă atingere vreuneia din valorile ocrotite de legea penală.

După cum se știe, între cauză și efect există un raport obiectiv; pentru ca efectul să se producă sînt necesare anumite condiții și împrejurări prielnice.

Aplicarea unor măsuri hotărîte (radicale) încă din faza incipientă, adică mai înainte ca efectele negative să înceapă să se producă, este o condiție esențială a realizării actului de prevenire deplină și este de preferat acelor situații cînd se acționează tardiv, după producerea efectului negativ, în scopul „prevenirii” proliferării lui. Cu alte cuvinte, una este să previi răspîndirea de înscrisuri dușmănoase încă din faza intenției autorului (cînd fapta, neconstituind infracțiune, se poate soluționa fără urmări negative, printr-o simplă avertizare) și alta să intervii după ce autorul și-a materializat intențiile confecționind și eventual difuzînd fițuicile cu conținut dușmănos, cînd tragerea la răspundere penală nu mai poate fi evitată, rolul prevenirii fiind numai acela al curmării acțiunii infracționale și eventual un semnal de alarmă pentru alte elemente predispuse la astfel de fapte.

Pentru realizarea acestor două forme distincte de prevenire, organele Ministerului de Interne au la dispoziție mijloace și metode specifice.

Analiza cauzelor penale rezolvate în ultimul timp, sub aspectul subiecților infracțiunii, fără a impune concluzia unei recrudescențe a activității infracționale, învederează că aria persoanelor, în rîndul cărora trebuie căutate elementele care desfășoară activitate dușmănoasă, a suferit o sensibilă schimbare, față de cea „clasică”. Astăzi infractorii trebuie căutați nu numai în rîndul foștilor legionari, membri ai foștelor partide burgheze etc., ci și în rîndul unor indivizi izolați, care, tributați unor concepții învechite, instigați și de propaganda dușmănoasă ce se duce din exterior împotriva statului nostru, iar uneori avînd unele nemulțumiri reale sau imaginate, încearcă să trîneze efortul general de făurire a societății noastre socialiste.

Măsurile luate de partid de ridicare a conștiinței socialiste prezintă principalul mijloc de prevenire generală pentru astfel de situații și numai atunci cînd anumiți indivizi se dovedesc refractari și

comit infracțiuni intervine *prevenția specială*, respectiv tragerea la răspundere penală.

Uneori, în activitatea noastră se ivesc situații în care anumite împrejurări, avînd o natură obiectivă, pot favoriza acțiunea unor cauze generatoare de pericole pentru orînduirea noastră. În astfel de situații, organul de securitate este dator să sesizeze și să prevină pericolele posibile, cu atît mai mult cu cît există și posibilitatea — care nu trebuie deloc neglijată — ca anumite elemente dușmănoase să se pre-valeze tocmai de astfel de împrejurări pentru a comite în mod deli-berat acțiuni infracționale împotriva statului nostru.

De aici concluzia că, conceptul de prevenire, din punctul de vedere al organelor de securitate, subsumează atît prevenirea acelor acte intrunind toate laturile infracțiunilor, prin care se aduce sau s-ar putea aduce atingere securității statului, cît și a acelor evenimente care pot apare din diferite motive și care, prin producerea lor, pe lingă că ar putea stînjiți sau perturba desfășurarea unei activități normale, ar constitui un paravan la adăpostul căruia să se desfășoare acțiuni infracționale intenționate.

În determinarea naturii împrejurării în care s-ar putea afla (sco-puri și intenții dușmănoase sau simple nemulțumiri, mai mult ori mai puțin justificate), ofițerul de securitate trebuie să dovedească discernămint politic.

Cunoașterea și stăpînirea situației operative este, de asemenea, o condiție esențială a realizării prevenirii și presupune desfășurarea unei activități calificate, meticuloase, care să facă posibilă luarea cu obiectivitate, prin prisma discernămintului politic, a unor măsuri operative prompte și eficiente.

Conținutul sarcinilor puse în fața noastră, precum și mijloacele și metodele folosite în realizarea lor, imprimă aparatului de secu-ritate un caracter în primul rînd preventiv și numai în rîndul al doilea represiv. De aceea, apreciem că prevenirea rămîne una din sarcinile fundamentale ale organelor de securitate, care se realizează atît în cadrul urmării informative, cît și în activitatea de cercetare penală. Specificul urmării informative și al urmării penale determină și caracterul activității de prevenire ce se desfășoară în cadrul acestor forme de activitate. Astfel, în cadrul supravegherii informative gene-rale, care după cum se știe are ca obiectiv principal obținerea infor-mațiilor de primă sesizare, prevenirea are mai multă eficacitate în-trucît este vorba de acte preinfracționale. Prevenirea unor asemenea acțiuni impune suprimarea cauzelor și împiedicarea realizării tuturor împrejurărilor care ar favoriza intrarea în acțiune a acestora. Se pri-mește, de exemplu, o sesizare din care rezultă că șeful unui birou de documente secrete a intrat în anturajul unor cetățeni străini care s-au arătat interesați în obținerea unor date și informații cu caracter se-

cret. Există deci un pericol de scurgere de informații și date secrete, chiar dacă se constată că respectivul funcționar se dovedește că încă nu știe ce urmăresc noile sale cunoștințe. Într-un astfel de caz simpla aver-tizare sau chiar schimbarea din funcție a respectivului (dacă continuă să mențină legătura) ar anula dintr-o dată pericolul scurgerii de in-formații.

O altă situație posibilă: se primesc mai multe sesizări din care rezultă că în cadrul unei întreprinderi cu producție specială nu se res-pectă regulamentul de ordine interioară cu privire la accesul persoa-nelor în anumite locuri — puncte vulnerabile — fapt care ar putea avea ca urmare producerea unor evenimente deosebite. Și în acest caz, luarea, de acord cu conducerea întreprinderii, a măsurilor care se impun va duce în mod sigur la eliminarea prezumtivului pericol.

În cadrul urmării informative speciale, activitatea de preve-nire pe care o desfășoară organele de securitate începe să îmbrace unele caracteristici comune cu prevenirea ce se realizează prin apli-carea legii penale. Aceasta intrucît în cadrul urmării informative speciale sînt vizate, de regulă, persoane concrete, pentru o activitate dușmănoasă concretă, iar informațiile obținute sînt verificate prin toate mijloacele posibile ale muncii de securitate. Cunoșcînd că, în conformitate cu ordinele în vigoare, dosarul de urmărire informativă se deschide numai atunci cînd există date verificate cu privire la unele activități, înseamnă că respectivele fenomene, care generează pericolul, au început deja să acționeze și, în consecință, sarcina organelor de secu-ritate este să prevină de urgență finalizarea actului dușmănos. Dacă pre-venirea s-ar realiza în strictă conformitate cu cerințele conducerii de partid și ordinele ministrului, cu maximum de operativitate și la momen-tul cel mai oportun, faptele pentru care ar urma să fie cercetați cei care le săvîrșesc ar îmbrăca în special forma tentativei și mai puțin pe cea a infracțiunii consumate.

Acest stadiu al infracțiunii — tentativa — nu trebuie să fie gene-ralizat la toate infracțiunile împotriva securității statului, unde legea nu cere pentru tragerea la răspundere penală a făptuitorului ca mo-bilul infracțiunii (schimbarea orînduirii socialiste) să fi fost atins.

Urmărirea informativă specială, desfășurată cu eficacitate și ofensiv, va face posibilă curmarea activității îndreptate împotriva valorilor enumerate în art. 1 Cod penal, prin realizarea oportună a flagrantului, împiedicîndu-se producerea efectului nociv.

Cercetarea infractorilor și administrarea probelor după săvîrșirea infracțiunilor este un atribut exclusiv al organelor de cercetare penală. În asemenea cazuri prevenirea — care este postinfracțională — se rea-lizează în comun cu organele judiciare și îmbracă atît caracterul *pre-venirii speciale* (în sensul că infractorul este pus — cel puțin pentru un timp — în imposibilitatea de a-și continua activitatea infracțională

sau de a o repeta) cît și cel al *prevenirii generale* (în sensul că pedeapsa aplicată de instanța de judecată constituie un sever avertisment pentru cei care ar mai intenționa să lovească în valorile apărute de legea penală).

Dar a limita sarcina prevenirii în cadrul activității de cercetare penală numai la aceste două aspecte ar însemna că acceptăm în mod conștient formalismul în îndeplinirea sarcinilor ce ne revin.

Pe tot parcursul urmăririi penale, avînd infractorul în față (arestat sau liber), avem posibilitatea de a stabili, între altele, și toate legăturile pe care le-a avut sau le are, împrejurările și condițiile care i-au facilitat posibilitatea săvîrșirii infracțiunii etc. Importanța stabilirii condițiilor și împrejurărilor care au favorizat apariția unor infracțiuni sau fenomene negative rezidă în faptul că pe această bază se pot lua măsuri de prevenire a repetării lor. De aceea, *cooperarea între organul de cercetare și cel informativ-operativ, în astfel de situații, se impune cu necesitate, materialele rezultate din cercetare putînd constitui punctul de plecare al activității de prevenire a fenomenelor antisociale.*

O altă condiție în realizarea unei prevenirii eficiente în faza cercetării penale o constituie operativitatea în soluționarea cauzelor aflate în lucru, prin administrarea tuturor probelor care să reflecte, în mod fidel, toate aspectele activității celor pe care-i cercetăm.

Cu referire la conceptul de prevenire trebuie menționat că ordinele conducerii ministerului, mai ales cele privind munca informativă, cer ca, acționîndu-se pe baza legii, să se prevină săvîrșirea oricăror fapte prin care s-ar pune în pericol orînduirea noastră socială și de stat. În acest context, mijloacele și metodele folosite în realizarea activității proprii muncii de securitate au în exclusivitate rol de prevenire. Astfel, *contactul personal* al ofițerilor cu indivizii socoțiți ca fiind deosebit de periculoși și *supravegherea deschisă și directă* a activității lor au menirea a-i face pe respectivii să înțeleagă că, în orice moment ar încerca să-și realizeze intențiile, se vor lua, în ce-i privește, cele mai severe măsuri. În alte situații, simpla *chemare a lor la sediul organului de securitate* (imprejurare ce nu poate trece neobservată în cercul intim al fiecăruia) este de natură să semene neîncredere și suspiciune în locul încrederii pe care elementele respective și-o acordau reciproc. *Destrămarea grupărilor de elemente ostile* este, de asemenea, o metodă menită să ducă la prevenirea unor activități ostile. Momentul și căile de realizare a destrămării trebuie să fie alese în așa fel încît să ducă nu la *amînarea* hotărîrii de a acționa, ci la *anularea definitivă* a acestei hotărîri.

Altă modalitate de realizare a prevenirii este *avertizarea*. Se poate considera că avertizarea, ca metodă de prevenire, a fost corect folosită cînd, după realizarea ei, cel avertizat renunță la orice fel de

acțiuni îndreptate împotriva orînduirii noastre. *Avertizarea într-un cerc mai larg*, la care să participe și alte elemente, considerate ca fiind predispuse să desfășoare activități similare cu ale celui avertizat, este, de asemenea, o măsură de prevenire utilizată de organele de securitate cu bune rezultate. „Invitații” pot înțelege lesne că nu se află acolo întimplător, ci pentru a li se atrage indirect atenția că le sînt cunoscute intențiile dușmănoase și sînt apreciați ca atare. *Punerea în discuția publică și demascarea* unor elemente care au săvîrșit fapte pentru care se consideră că măsura avertizării ar fi inoperantă, iar cea a tragerii la răspundere penală inoportună în raport cu pericolozitatea faptelor, este de fapt mijlocul cel mai eficient prin care opinia publică este antrenată în munca de prevenire.

Precizăm însă că atît avertizarea cît și punerea în discuție publică, ca măsuri de prevenire, impun pentru ofițerul de securitate obligația de a convinge pe cei împotriva cărora se iau aceste măsuri (cît și pe invitați) că faptele puse în discuție sînt de natură a aduce daune morale sau materiale orînduirii noastre și au fost stabilite cu exactitate.

Organizarea și desfășurarea unor *processe penale la locul de muncă al făptuitorilor sau în alte locuri publice cu invitarea unui cerc larg de participanți*, care se realizează în comun cu organele judiciare, este de asemenea o altă formă eficientă de prevenire, în cadrul prevenirii generale. Aceluiași scop îi servesc și *comentarea în presă a unor sentințe penale*, prin care se aduce la cunoștința maselor largi faptele săvîrșite, pedepsele pe care justiția le-a aplicat în cazurile respective. Pe această cale se aduce o contribuție însemnată la întărirea spiritului de vigilență al cetățenilor și constituie un îndemn la sprijinirea organelor represive ale statului în lupta lor împotriva unor categorii de infractori.

Măsurile complexe ce se iau pe linia *pregătirii contrainformative a populației* sînt tot atîtea căi de prevenire, în cadrul cărora sînt utilizate forme și mijloace dintre cele mai variate, avînd drept scop informarea maselor asupra modului concret de acțiune a unor infractori, pentru a se interveni prompt în demascarea lor. Pe aceeași linie se înscriu și măsurile de *popularizare a legilor* — aducerea la cunoștința întregii populații a dispozițiilor legale cu privire la apărarea valorilor prevăzute de legea penală.

Fără a avea pretenția că au epuizat toate aspectele problemei, autorii consideră că articolul de față este un modest început în încercarea de definire a conceptului de prevenire.

Colonel Gheorghe VASILE

Colonel Tudor TICEA

Rolul sistemului informațional în munca aparatului de securitate, cu privire specială asupra profilului de contrainformații în sectoarele economice

Sistemul informațional este un ansamblu organizat de mijloace și metode cu ajutorul cărora se realizează culegerea, înregistrarea, stocarea, prelucrarea și utilizarea informațiilor într-un anumit domeniu de activitate (contrainformații în sectoarele economice sau în domeniul militar, contraspionaj etc.) sau pe ansamblul unor domenii de activitate, și cuprinde:

- informația (ca atare) și circuitele informaționale;
- mijloacele tehnice și accesoriile de înregistrare, culegere, transmitere, prelucrare și redare a datelor;
- concepția, metodologia, regulile, definițiile, clasificările, limbajele, regulamentele, instrucțiunile și alte instrumente folosite pentru realizarea procesului de selectare, prelucrare, stocare și prezentare a informațiilor;
- rețeaua de unități și verigi angajate în acest proces.

În cadrul sistemului informațional, procesul de colectare, prelucrare și redare a datelor ocupă locul central, loc care devine preponderent pe măsura automatizării acestor operații.

Sistemul informațional se grefează pe un anumit organism (unitate, direcție, minister etc.). Ca o consecință firească a structurii organizatorice unitare, el îmbracă o formă piramidală și se bazează pe organizarea unor evidențe. În acest context, toate informațiile circulă de jos în

NOTA. Articolul de față reprezintă o sinteză a lucrării pe care autorul a susținut-o la absolvirea cursurilor CEPECA, în 1974.

sus, din treaptă în treaptă, din verigă în verigă, fiind supuse la fiecare nivel unor operații de selectare și prelucrare. Deciziile eșaloanelor superioare circulă de sus în jos, de regulă, sub formă de ordine.

În cadrul sistemului informațional se realizează în mod practic, prin intermediul compartimentelor și funcțiilor prevăzute în schema de organizare, un *circuit informațional*. Totalitatea datelor, informațiilor și deciziilor care străbat circuitul informațional, corespunzător unei activități, reprezintă *fluxul informațional* al acesteia.

Problemele principale care considerăm că se pun în prezent în legătură cu perfecționarea sistemelor informaționale ale aparatului central, comandamentelor, direcțiilor și altor unități ale Ministerului de Interne se referă la cel puțin trei direcții, și anume:

- creșterea eficienței informațiilor care circulă în sistem;
- adaptarea parțială și treptată a unora din actualele sisteme informaționale la cerințele prelucrării automate a datelor;
- reducerea eforturilor pentru obținerea și prelucrarea informațiilor.

★

Perfecționarea activității organelor de securitate — cerință permanentă pusă în fața noastră de conducerea partidului și statului, de comandantul nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu — vizează nemijlocit toate comandamentele, unitățile și profilurile de muncă, ca o condiție esențială a îndeplinirii misiunilor la nivelul înaltelor exigențe promovate de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Aceasta încumbă, se înțelege, perfecționarea sistemului informațional, prin folosirea între altele a metodelor și tehnicilor moderne de analiză și sinteză, pentru a se putea asigura valorificarea deplină a tuturor informațiilor, dându-se curs practic unei informări operative, complete și de calitate către factorii de decizie.

Raportînd cele de mai sus la activitatea de contrainformații în sectoarele economice — care se organizează și se desfășoară în baza principiului muncii pe obiectiv — desprindem că direcția centrală de profil și serviciile corespondente din inspectoratele teritoriale acționează, în funcție de competența lor, în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării actelor de diversiune, sabotaj, subminare a economiei naționale, precum și a altor infracțiuni contra securității statului pregătite în respectivele obiective economice, pentru cunoașterea acelor fapte sau împrejurări care au favorizat ori pot favoriza comiterea unor astfel de acțiuni. Aceste compartimente specializate își desfășoară, de asemenea, activitatea pentru a cunoaște stările de pericol, stările de spirit necorespunzătoare, alte fapte și fenomene care pot favoriza producerea unor infracțiuni, fapte sau

manifestări antisociale, acționând în direcția înlăturării lor, identificării făptuitorilor, stabilirii celorlalte măsuri ce trebuie luate.

Din acest punct de vedere, organelor de contrainformații în sectoarele economice le sînt necesare informații referitoare la :

- pregătirea ori săvîrșirea de infracțiuni contra securității statului, de către diferite elemente ostile ;
 - faptele ori stările de fapt ce pot favoriza săvîrșirea de infracțiuni sau care pot degenera în astfel de acțiuni ;
 - persoanele luate în evidențele dosarelor de obiective ;
 - locurile, punctele, mediile care prin natura lor sînt vulnerabile, în sensul de a face posibilă producerea unor evenimente, stări de spirit necorespunzătoare ș.a. ;
 - sectoarele în care se efectuează cercetări științifice, se execută proiecte ori se fac experimentări tehnologice de importanță majoră pentru economia națională ;
 - starea unor agregate, instalații vitale ale întreprinderilor, puncte de alimentare cu energie electrică ;
 - sectoarele și locurile în care se lucrează, se manipulează sau se depozitează arme, muniții, materii explozive, toxice, radioactive, bacteriologice sau inflamabile ;
 - locurile unde sînt depozitate însemnate bunuri materiale și valori monetare ;
 - locurile și sectoarele unde se concentrează documente și date cu caracter secret de stat ;
 - sectoarele unde vin cetățeni străini pentru tratative, montarea unor instalații sau utilaje, în scop de specializare etc.
- Activitatea de *căutare a informațiilor* în sectoarele economice vizează, așadar, sarcini concrete, ce trebuie rezolvate — în fiecare domeniu avîndu-se în vedere particularitățile specifice ramurii economice respective — de către compartimente specializate. Această activitate trebuie să aibă un caracter permanent, să fie organizată, urmărind obiective precise.
- Prelucrearea informațiilor* constituie partea cea mai complexă a sistemului informațional. În activitatea informativă și contrainformativă de securitate, informațiile se prelucrează după cum urmează : a) la nivelul ofițerului — toate informațiile pe care el le primește ; b) la nivelul conducerii diferitelor colective — cele privind cazurile, problemele și obiectivele din competența lor ; c) la nivelul conducerii unității — informațiile referitoare la cele mai importante cazuri și probleme de muncă ; d) la nivelul profilului de muncă, de către unitatea centrală — informațiile destinate să asigure : clarificarea operativă a cazurilor deosebite

aflăte în lucru ; studierea fenomenului infracțional ; studierea eficienței activității profesionale ; coordonarea activității de profil.

Transmiterea informațiilor. În munca de securitate se realizează, pe de o parte, operația de transmitere a datelor de la surse la ofițeri (sau culegerea informațiilor direct de către aceștia din urmă), iar pe de altă parte, operația de transmitere a informațiilor, în interior, aparatului de securitate. Operațiile de transmitere a informațiilor trebuie să se realizeze cu respectarea strictă a cerințelor conspirativității, pe drumul cel mai scurt, în mod operativ și asigurîndu-li-se tot timpul deplina exactitate, pentru a se putea lua la timp măsuri corespunzătoare.

Analizînd critic — în lumina celor de mai sus — sistemul informațional al aparatului de contrainformații economice, desprindem ideea că neajunsurile manifestate s-au răsfrînt, îndeosebi, asupra eficienței activității de prevenire în diferite sectoare importante. Aceste neajunsuri se referă la faptul că *planurile de căutare a informațiilor* întocmite la inspectorate cuprind sarcini generale, ele nefiind întotdeauna adaptate la particularitățile obiectivelor economice respective. De asemenea, planurile în cauză nu sînt completate cu noile aspecte care apar pe parcurs. Sînt situații cînd în obiective economice importante, mai vulnerabile, continuă să existe stări de pericol sau alte fenomene negative evidente, ce pot genera evenimente deosebite, despre care nu se dețin informații concludente, care să permită să se ia măsuri operative și eficiente de prevenire. De exemplu, faptul că în unele obiective nu se iau măsuri eficiente pentru asigurarea securității, în exploatare, a utilajelor, că nu se realizează un control sistematic, cu aparatură adecvată, asupra modului de funcționare a lor, că o parte dintre utilaje nu sînt întreținute în mod corespunzător sau nu sînt revizuite la termenele planificate etc. În ce privește culegerea datelor pe linia supravegherii informative generale, despre unele persoane nu s-au căutat informații de natură să clarifice în mod operativ suspiciunile care au stat la baza luării acestora în evidență sau în lucru. În alte cazuri s-a acționat simplist, nu au fost întreprinse măsuri complexe și combative, nu s-a lucrat pe mai multe variante (ipoteze), respectiv nu s-au folosit legende și combinații, ceea ce a dus la tărăgănarea rezolvării lor sau la pierderea unor momente operative favorabile.

Se mai primesc încă de la rețea informații cu caracter pur tehnic, referitoare la unele fenomene sau aspecte negative ce au loc în diverse obiective economice, fără a se pretinde surselor să analizeze cauzele lor și să semnaleze nominal persoanele vinovate.

Deficiențe au existat și în modul de organizare a supravegherii informative generale în rîndul salariaților ce urmau să plece în străinătate sau care manipulează documente secrete de stat.

Unii ofițeri din aparatul de contrainformații în sectoarele economice nu au recrutat surse suficiente, alteori cele recrutate au fost mai puțin competente din punct de vedere profesional ori au avut un plasament necorespunzător cerințelor muncii informative, iar în unele situații sursele de informare nu au fost instruite temeinic, pe profil. Toate aceste neajunsuri s-au concretizat, cum era și firesc, în obținerea de informații fără valoare operativă.

Constituie, de asemenea, un mare neajuns acela că în prezent se mai raportează Direcției de contrainformații în sectoarele economice date insuficient verificate, care creează o imagine denaturată despre cauzele, amploarea și adevăratul substrat al unor fapte constatate etc.; alteori se raportează date lipsite de însemnătate sau care nu au nici o legătură cu specificul activității organelor noastre; sînt frecvente și cazurile de raportare cu întîrziere a evenimentelor ce au avut loc în obiective.

Pe linia activității aparatului de contrainformații în sectoarele economice mai persistă deficiențe în ceea ce privește prelucrarea datelor. În acest sens, nu se realizează totdeauna o selecție și o delimitare riguroasă a informațiilor, astfel încît fiecare treaptă ierarhică să analizeze datele din competența ei. Există tendința de a împinge către eșaloanele superioare informații a căror rezolvare este de competența unor eșaloane subordonate, creîndu-se artificial greutăți pe linia ierarhizării.

Unii ofițeri nu s-au preocupat în suficientă măsură de cunoașterea obiectivelor economice de care răspund, a specificului activității lor și, ca urmare, nu sînt în măsură să aprecieze corect datele obținute, semnificația fenomenelor și faptelor la care ele se referă, nu sesizează legăturile dintre acestea, nu prevăd evoluția posibilă a stărilor de lucruri semnalate și, drept consecință, nu se pot întreprinde măsuri adecvate, care să asigure rezolvarea fiecărui caz în strictă conformitate cu situația de fapt și cu cerințele legalității socialiste.

★

Cele cîteva opinii exprimate urmăresc să sugereze complexitatea problemelor privind sistemul informațional, să sublinieze importanța perfecționării sale pentru ridicarea eficienței activității aparatului de contrainformații în sectoarele economice și, totodată, să îndemne la identificarea și înlăturarea neajunsurilor care mai persistă în acest important sector al muncii de securitate.

Colonel Aurelian MORTOIU

„In condițiile actuale, un război care ne-ar fi impus, nu ar putea fi decît un război popular de apărare a patriei noastre socialiste, în care victoria se va obține nu numai pe cîmpul de luptă, prin acțiunile trupelor operative, ci și prin lupta generală a întregului popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Locul și misiunile organelor de securitate în cadrul războiului întregului popor

general-maior doctor Paul MARINESCU

Înfăptuind teza clasicilor marxism-leninismului cu privire la necesitatea înarmării întregului popor de către revoluția socialistă, partidul se preocupă cu grijă atît de întărirea forțelor noastre armate, cît și de pregătirea pentru apărarea patriei, în eventualitatea unui atac armat, a tuturor cetățenilor apti pentru luptă.

Pregătirea țării pentru un asemenea război — a cărui ducere impune mobilizarea tuturor resurselor, a întregului potențial economic, științific, uman, militar, moral-politic — se realizează, firește, pe timp de pace și cuprinde un ansamblu de măsuri care privesc: organizarea și perfecționarea întregului sistem militar; pregătirea economiei pentru a face față noilor sarcini; pregătirea operativă a teritoriului. Potrivit prevederilor legii,^{*)} elementele participante la ducerea războiului de către întregul popor sînt: **forțele armate**, care constituie baza întregului sistem de apărare a patriei; **organele și trupele Ministerului de Interne**; **gărzile patriotice**; **detașamentele de pregătire militară a tineretului**; **formațiunile și unitățile de apărare locală antiaeriană**; **formațiunile sanitare ale Crucii Roșii**.

Clasicii marxism-leninismului, care au fost și mari gînditori militari, au demonstrat că un stat mic sau mijlociu poate să facă față cu succes unui atac din partea unui stat mare, superior numeric, **numai dacă va opune agresiunii forța întregului popor, mobilizat pentru apă-**

^{*)} Legea nr. 14/1972 privind organizarea apărării naționale a teritoriului Republicii Socialiste România.

rarea independenței naționale și a cuceririlor revoluționare. Aceasta îi va permite ca, chiar din faza de început a războiului, să-i producă agresorului pierderi grele în forța vie și tehnica de luptă, să-i încetinească ritmul de ofensivă, să-l oprească pe aliniamente favorabile de pe care, ulterior, să se treacă la contraofensivă pentru nimicirea inamicului și eliberarea teritoriului vremelnice ocupat de acesta.

În conformitate cu concepția Partidului Comunist Român și a guvernului țării noastre despre apărarea patriei socialiste, dispunem în prezent de o doctrină militară corespunzătoare atit condițiilor reale, umane și materiale ale statului, cit și particularităților morale și tradițiilor naționale de ducere a războiului, atit pe teritoriul neocupat (unde lupta se duce de către toate elementele enunțate participante la război), cit și pe teritoriul național vremelnice ocupat de inamic (unde se desfășoară lupta de rezistență). În legătură cu această ultimă ipoteză, Legea nr. 14/1972 obligă consiliile locale de apărare să constituie și să pregătească unități, subunități și grupuri de rezistență și să le conducă activitatea în cazul cind s-ar afla pe teritoriul vremelnice ocupat de inamic. Această prevedere a legii creează posibilitatea organizării mișcării de rezistență pe întreg teritoriul național, încă de la începutul conflictului armat, folosirii tuturor mijloacelor și formelor de luptă pentru nimicirea agresorului și pregătirii din timp a unor baze pentru o rezistență de lungă durată.

Care sînt deci, în contextul menționat, atribuțiile organelor securității statului în ce privește modul de participare și misiunile lor specifice în cadrul războiului întregului popor ?

Principala caracteristică funcțională a organelor de securitate, ca de altfel și a altor organe ale Ministerului de Interne, constă în faptul că acestea îndeplinesc misiuni de luptă și în timp de pace. Dislocarea organelor de securitate pe întreg teritoriul patriei creează condiții favorabile pentru o cunoaștere detaliată a tuturor particularităților, din punct de vedere militar, a zonei de responsabilitate, favorizîndu-le organizarea din vreme (încă din timp de pace) a acțiunilor de cooperare (cu trupele de securitate, cu statele majore ale gărzilor patriotice, cu formațiunile A.L.A. etc.). În acest sens, putem afirma că cele mai multe dintre misiunile ce revin organelor de securitate pe timp de pace se continuă și în perioada războiului întregului popor, avînd, se înțelege, un caracter mai deosebit în conjunctura dictată de starea de război.

Foarte pe scurt, aceste misiuni ale organelor de securitate constau în neutralizarea, în cooperare cu alte organe ale Ministerului de Interne, a elementelor dușmănoase, autohtone sau străine, infiltrate pe teritoriul țării, care pun în pericol securitatea statului ; participarea la asigurarea securității cadrelor de conducere de partid și de stat, centrale și locale, în sediile respective sau pe timpul deplasărilor pe teritoriul țării ; în cooperare cu trupele Ministerului de Interne și organele de miliție, iau parte activă la menținerea ordinii publice ; participă la asigurarea desfășurării normale a manifestațiilor organizate oficial, cu ocazia unor zile festive sau în alte împrejurări, precum și la asigurarea serviciului de pază și ordine pe timpul vizitelor în țară a unor delegații de partid și guverna-

mentale străine ; în cooperare cu organele de miliție, participă la apărarea avutului obștesc și personal al cetățenilor ; desfășoară activități de prevenire și zădărniciere a unor acțiuni de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale.

În afara acestor misiuni, pe timpul războiului organele de securitate pot îndeplini misiuni care se ordonă de către conducerea superioară sau locală de partid și care se precizează în funcție de următoarele locuri probabile unde se pot găsi aceste organe într-un moment sau altul al războiului :

— În fișiile de acțiune ale marilor unități (unități) ale armatei, dislocate pe teritoriul lor de responsabilitate, pe direcția principală de acțiune a inamicului sau pe o altă direcție.

— În adîncimea operativă și strategică a țării, adică în zonele aflate în afara fișilor de acțiune ale marilor unități (unități) ale armatei.

— Pe teritoriul național vremelnice ocupat de către inamic, participînd, în cooperare cu alte forțe, la organizarea și ducerea luptei de rezistență.

1. Misiunile organelor de securitate în fișiile de acțiune ale marilor unități (unități) ale armatei (Ministerului Apărării Naționale) ;

În fișiile de acțiune ale marilor unități (unități) ale armatei noastre (unde mai acționează și gărzi patriotice, trupe de securitate și detașamente de tineret), organelor de securitate le revin următoarele misiuni :

a) **Capturarea sau nimicirea** (în cooperare cu celelalte organe ale Ministerului de Interne, gărzile patriotice și detașamentele de tineret) a elementelor de cercetare-diversiune, a subunităților de cercetare infiltrate (parașutate sau debarcate) în adîncimea apărării proprii.

Prin metode și forme specifice lor, organele de securitate pot descoperi din timp, în dispozitivul trupelor și în adîncimea apărării proprii, elementele subunităților speciale inamice. Informațiile culese de la cei capturați sînt comunicate oportunității comandanților de mari unități (unități) pentru ca, pe baza acestora, să conducă acțiunile de luptă. (De fapt, în aceste împrejurări trebuie să se realizeze o conlucrare strînsă între respectivii comandanți).

b) **Prevenirea acțiunilor de evadare a deținuților** din locurile de detenție, descoperirea, capturarea sau nimicirea, în cooperare cu trupele Ministerului de Interne, a deținuților evadați.

c) **Asigurarea securității conducerii de partid și de stat** în noile raioane de dislocare și pe itinerariile de dislocare, în cooperare cu subunități ale trupelor Ministerului de Interne și subunități de P.C.I.

d) **Asigurarea, din punct de vedere informativ, a dislocării obiectivelor de importanță republicană** în alte raioane decit cele existente în timp de pace.

2. Misiunile organelor de securitate în adîncimea operativă și strategică a țării, adică în zonele aflate în afara fișiiilor de acțiune ale marilor unități ale armatei

În general, misiunile organelor de securitate în această situație sînt similare cu cele din timp de pace, însă, așa cum am mai arătat, mult amplificate, dată fiind starea de război. Dacă ne vom referi numai la cele mai importante misiuni pe care le îndeplinesc și pe timp de pace organele de securitate în cooperare cu celelalte organe ale ministerului nostru (miliție, trupe de securitate, pompieri), în timp de război acestea vor avea o amploare sporită, întrucît activitatea elementelor de cercetare-diversiune, de spionaj, de recrutare, de organizare și pregătire a grupurilor contrarevoluționare se intensifică considerabil, astfel :

a) Unele elemente autohtone, ostile, vor încerca să profite de împrejurări și să organizeze acțiuni deschise, menite să instige populația, spre a crea în rîndurile acesteia o atmosferă de neîncredere, dezorientare și panică.

b) Acțiunile de propagandă dușmănoasă vor cunoaște, de asemenea, o intensificare și o diversificare încă nemaiîntîlnite în practica muncii de securitate pe timp de pace.

c) Acțiunile de sabotare a economiei în scopul subminării potențialului economic al țării, atît cel care privește aprovizionarea populației cu cele necesare traiului, cît mai ales cel destinat producției de război, se vor amplifica și diversifica.

d) Actele de teroare, crimele, răpirile, care în concepția despre ducerea războiului modern de către statele imperialiste ocupă un loc important, vor cunoaște o frecvență fără precedent.

e) În sfîrșit, se vor intensifica de către inamic acțiunile de spionaj, în scopul procurării unei cantități mari de informații referitoare la :

— planurile operative și strategice concrete privind concepția organizării și ducerii operațiilor militare ;

— capacitatea operativă a marilor unități și a unităților speciale, raioanele de dislocare și de concentrare ale acestora, timpul și itinerariile de deplasare pentru a fi introduse în luptă ;

— sistemele de pază a obiectivelor de importanță deosebită ;

— starea de spirit a populației ;

— structura economiei țării, în special cea destinată pentru război (capacitate, ritm, surse de materii prime).

Am detaliat doar cîteva dintre principalele direcții de acțiune ale organelor de securitate în adîncimea operativă și strategică a țării în cadrul războiului întregului popor. Se înțelege că în timp de război lupta cu elementele teroriste, de spionaj și diversiune etc. îmbracă forme mult mai variate și solicită din partea cadrelor de securitate o bună pregătire profesională, o gîndire elastică, acțiuni rapide și prin surprindere, hotărîre și curaj — calități care nu se dobîndesc ad-hoc, ci numai printr-o pregătire sistematică, realizată din timp.

3. Misiunile organelor de securitate pe teritoriul național vremelnic ocupat de către inamic

Lupta pe teritoriul național vremelnic ocupat de către inamic capătă forma **luptei de rezistență**, cu modalități specifice de acțiune, la care iau parte toate forțele și mijloacele aflate pe acest teritoriu, inclusiv organele de securitate intrate, se înțelege, în clandestinitatea activității lor.

Existența organelor de securitate pe teritoriul vremelnic ocupat de către inamic se poate datora următoarelor împrejurări :

— **lăsate anume, potrivit unui plan dinainte stabilit**, pentru a organiza și desfășura acțiuni în mod independent sau în cadrul comandamentelor de rezistență. În principiu, în astfel de cazuri, șefii organelor de securitate fac parte din comandamentele de rezistență și furnizează acestora informațiile și datele necesare pentru organizarea și ducerea acțiunilor de luptă. Totodată ei participă cu cadrele din subordine la acțiunile pe care le întreprind subunitățile de rezistență speciale ;

— **rămase în teritoriul ocupat**, fiind surprinse de inamic, din cauza lipsei posibilităților și a timpului necesar de retragere (evacuare) ;

— **infiltrate ulterior în teritoriul vremelnic ocupat** (pe calea aerului sau pe sol) ca elemente sau grupe de șoc, destinate să dea lovituri inamicului în puncte vulnerabile și să mărească capacitatea acțiunilor de rezistență.

Pentru îndeplinirea misiunilor în spatele frontului inamic, pe baza indicațiilor date de către conducerea luptei de rezistență, ofițerii de securitate se pot integra în **grupe mixte**, în care să mai între militari în termen din trupele de securitate și luptători ai detașamentelor de rezistență (cu precădere specialiști). O astfel de grupă poate fi constituită din 10—12 luptători, avînd o pregătire eterogenă, astfel încît fiecare să fie folosit cît mai eficient.

Prezența unor cadre de securitate în compunerea grupei imprimă acesteia combativitate, mobilitate și independență în acțiuni, cu condiția ca ofițerii și subofițerii de securitate să minuiască bine armamentul individual și alte mijloace de luptă individuală, să cunoască modul de folosire și eficacitatea explozivilor (fabricați sau improvizați), să se orienteze cu ușurință în teren, să cunoască mijloacele de supraviețuire pe care le oferă mediul inconjurător, să știe să exploateze cu randament maxim mijloacele de transmisiuni portative și fixe (pe cele proprii și pe cele ale inamicului), să cunoască și să folosească cu pricepere mijloacele de bruiaj radioelectronice. Este bine ca măcar o parte dintre cadre să cunoască limba statului agresor, spre a se putea infiltra, la nevoie, în dispozitivul inamic cu misiuni speciale.

Organele (cadrele) de securitate, în cooperare cu subunități ale trupelor de securitate și cu detașamentele de rezistență, pot îndeplini pe teritoriul vremelnic ocupat de inamic următoarele misiuni :

— **neutralizarea mijloacelor de atac nuclear ale inamicului** (mijloace de transport, depozite speciale, instalații) ;

- distrugerea (avarierea) aerodromurilor (pistelor de decolare și aterizare, instalațiilor radiotehnice), precum și a avioanelor aflate la sol;
 - distrugerea (incendierea) depozitelor de armament și muniții;
 - procurarea de informații de importanță deosebită cu privire la planurile operative, strategice, categoriile de forțe folosite de inamic, misiunile acestora, caracteristicile tactico-tehnice ale mijloacelor de foc necunoscute încă de trupele proprii;
 - scoaterea din funcțiune (avarierea) a unor obiective importante din dispozitivul inamic (puncte de comandă, noduri de transmisiuni, puncte obligatorii de trecere peste cursuri de apă, prin munți etc.);
 - distrugerea (avarierea) unor mijloace de comunicații sau lucrări de artă (tuneluri, viaducte, poduri), deraierea și incendierea unor trenuri destinate aprovizionării frontului inamic;
 - dezorganizarea activității serviciilor inamicului (incendierea depozitelor de carburanți și lubrifianti, infectarea surselor de apă și alimente sau lipsirea inamicului de asemenea resurse, atacuri asupra coloanelor de aprovizionare ale acestuia);
 - răpirea de comandanți militari sau luarea de ostatici;
 - organizarea acțiunilor de sabotare a producției de armament, muniții și alte materiale destinate satisfacerii necesităților de luptă ale inamicului;
 - eliberarea prizonierilor și a luptătorilor din rezistență din lagărele inamicului;
 - dirijarea coloanelor inamice pe alte direcții decât cele destinate pentru a fi introduse în luptă;
 - producerea de dărâmături (avalanșe) în puncte obligatorii de trecere și blocarea coloanelor inamice pe timpul afluirii spre front;
 - cercetarea raionului în care urmează a fi debarcat sau parașutat desantul aerian operativ al trupelor proprii și transmiterea de informații utile acestuia.
- Dotarea și aprovizionarea subunităților de securitate care duc acțiuni în spatele frontului inamic se realizează prin posibilitățile proprii care, datorită situației de război, sînt, de regulă, limitate. De aceea baza aprovizionării o constituie în special resursele locale și capturile de la inamic.
- Considerațiile prezentate în acest capitol sintetizează de fapt experiența dobîndită de organele de securitate în aplicațiile de cooperare executate cu gărzile patriotice, cu unități (mari unități) ale Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului de Interne, precum și de către detașamentele de rezistență care au acționat pe teritoriul României în timpul celui de-al doilea război mondial.
- Acțiunile organelor de securitate pe teritoriul vremelnice ocupat de inamic au o mare însemnătate, mai ales în prima parte a războiului, cînd forțele agresoare încearcă să realizeze lovituri puternice, rapide și pătrunderi adînci, pentru a zdrobi rezistența marilor unități operative,

înainte ca ele să se refacă (reorganizeze) după primele lovituri. Este deci foarte important ca organele (cadrele) de securitate, destinate să ducă acțiuni în spatele frontului inamic, să intre imediat în luptă și, prin acțiuni îndrăznețe și ingenioase, pregătite minuțios, pe căile de comunicații, să stînjenească transporturile rezervelor inamicului spre front. Subunitățile mici au datoria să realizeze acțiuni în apropierea frontului, precum și atacuri prin surprindere asupra obiectivelor amintite.

Este indicat de aceea ca, în cadrul pregătirii de luptă care se organizează cu cadrele la inspectoratele județene și la celelalte unități de securitate, să se prevadă aplicații pe tema luptei de rezistență dusă în condițiile specifice județului respectiv sau zonei, iar în planurile de mobilizare să se prevadă misiuni specifice luptei de rezistență, pentru eventualitatea cînd s-ar ivi necesitatea ducerii unei astfel de lupte.

După cum este cunoscut, cu toate marile succese dobîndite de forțele iubitoare de pace, imperialismul continuă să constituie un pericol la adresa păcii în lume, fapt ce impune continua pregătire a populației pentru a da o ripostă hotărîtă unei eventuale agresioni. În legătură cu aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Ținînd seama de faptul că cercurile imperialiste reacționare nu renunță la politica amenințărilor militare și agresiunilor armate, încercînd în acest fel să-și mențină dominația în diferite zone ale lumii, să înăbușe mișcările revoluționare, democratice și de eliberare națională, încălcînd independența și suveranitatea altor țări, se impune să menținem mereu trează vigilența poporului, să întărim capacitatea de luptă a forțelor armate, să pregătim întregul popor în vederea apărării țării“ **)

Acțiunile conjugate ale organelor de securitate cu alte forțe combatante în cadrul războiului întregului popor sînt deosebit de utile pentru o țară ca România socialistă, care numai punînd în luptă toate forțele și mijloacele materiale și umane de care dispune își poate apăra independența și suveranitatea. În acest sens, organele de securitate completează și întăresc, în perioada războiului, capacitatea combativă a armatei, mai ales prin experiența de luptă specifică dobîndită încă din timp de pace.

Reprezentînd o parte integrantă a luptei generale de apărare (cu atît mai mult cu cît unele misiuni se realizează direct la cererea armatei), toate acțiunile întreprinse de organele de securitate trebuie puse de acord cu lupta forțelor armate. Iată de ce este imperios necesar ca principiile și modalitățile concrete de acțiune, care stau la baza luptei comune, să fie precizate și stabilite încă din timp de pace, pentru a fi aplicate cu succes în condițiile războiului întregului popor.

**) Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 4, Editura politică, București, 1970, pag. 362.

ANALIZAREA DOSARELOR DE URMĂRIRE INFORMATIVĂ

masă rotundă, realizată la Inspectoratul
județean Dolj al Ministerului de Interne

Cum vă pregătiți pentru analizarea unui dosar
de urmărire informativă?

Locotenent-colonel Ștefan Alexie: Analizarea dosarelor de urmărire informativă se execută, după cum știm, trimestrial, pe baza unei planificări, dar și ori de câte ori situația o cere. Important mi se pare însă ca — indiferent dacă avem de-a face cu o analiză efectuată la termen sau cu una impusă de o situație deosebită — acea analiză să fie pregătită temeinic, pentru a nu se transforma într-o formalitate, pentru a se putea face o confruntare realistă de păreri, în care soluțiile ce se propun să fie foarte bine gândite în prealabil. **Pregătirea unei analize mi se pare că are deci un rol hotărâtor.** În acest sens, trebuie spus că în egală măsură trebuie să se pregătească și șeful și subordonatul, pentru ca ambii să poată aprecia exact situația operativă concretă, pentru a nu apare divergențe de opinii provocate de necunoașterea în amănunt a cazului.

General-maior Constantin Sprincenatu: Iar necesitatea unei pregătiri temeinice pentru analiză apare și mai pregnant, în cazul folosirii unor combinații informative. Știm că în ordine se insistă în mod deosebit pe folosirea acestor combinații. Ne-am convins de altfel și noi mai demult de necesitatea eliminării soluțiilor simpliste. Dar pentru a putea imagina o combinație și mai ales pentru a imagina o combinație perfect aplicabilă în practică, este necesar ca și șeful și subalternul să vină cu propuneri bazate pe o analiză profundă a situației operative, nu pe niște „inspirații” de moment.

Locotenent-colonel Gheorghe Lungu: Eu cred că, atunci când se pregătește pentru analiză, ofițerul trebuie să-și facă în primul rînd o analiză a modului cum a muncit el, să vadă adică ce-a făcut, cum și-a realizat sarcinile. În ce mă privește, cînd mă pregătesc să analizez un dosar, vizez mai întîi să stabilesc dacă scopul pentru care a fost deschis e urmărit ori tinde să se piardă pe parcurs. Al doilea aspect important pe care caut să-l descopăr e acela al posibilităților ce

există — și care încă n-au fost pe deplin valorificate — de penetrare, cu ajutorul rețelei și al altor mijloace, pe lângă cel urmărit. Analiza se desfășoară apoi, în funcție de aceste două aspecte, care mi se par esențiale în contribuția pe care un șef trebuie să și-o aducă la stimularea rezolvării cazului. Analizarea unui dosar mai este însă și un moment de bilanț parțial al activității fiecăruia, cînd șeful își dă seama și de lipsurile subordonatului, dar și de lipsurile proprii, în legătură cu cazul în discuție.

Maior Marin Stroiescu: De acord cu cele spuse, dar mi se pare că studiul acesta preliminar analizei trebuie făcut multilateral. E necesar să-ți dai seama și în ce măsură ai reușit să stabilești poziția elementului urmărit, legăturile pe care le are și natura lor, intențiile lui! Numai cunoscînd toate aceste aspecte — sau descoperind ce nu cunoști din ele — poți face o apreciere reală în cadrul analizei propriu-zise. Totodată, analiza ne oferă ocazia să vedem — privind retrospectiv lucrurile — care material informativ este cu valoare și care fără.

Locotenent-colonel Ion Constantinescu: În ultimii doi ani mi-au trecut prin mîini cred vreo 200 de acțiuni. Este de înțeles că, la un volum atît de mare de muncă, atît lipsa unei activități sistematice, cît și activitatea formală pot duce la scăderea unor momente importante, la pierderea controlului și de aici a eficienței. Consider că pregătirea pentru analiză trebuie să înceapă de la elaborarea primului plan de măsuri în acțiune. Iar o analiză bine pregătită scoate, de regulă, în evidență și anumite lipsuri ale ofițerului, care, atunci cînd e necesar, sînt analizate în fața colectivului.

General-maior Constantin Sprincenatu: Este însă la fel de important să fie făcute exemplificări și cu ofițerii care se pregătesc bine pentru analiză, care se gîndesc la această analiză încă din momentul cînd deschid dosarul. Aceste evidențieri, păstrînd, desigur, regulile de conspirativitate, sînt, mai ales pentru tinerii ofițeri, un imbold de a îndrăzni mai mult, adică de a gîndi mai combinativ.

Cînd considerați că o analiză și-a atins pe deplin scopul?

Locotenent-colonel Gheorghe Lungu: Fondul întrebării se referă probabil la eficiența analizării și la operativitatea rezolvării unui caz. Sigur că scopul e atins atunci cînd analiza contribuie direct la clarificarea, la finalizarea cazului. Dar, legat de această problemă, apare aspectul găsirii soluțiilor. Al soluțiilor bune, desigur, și al deciziei asupra soluției celei mai bune. Și acesta e lucrul cel mai dificil.

Maior Marin Stroiescu: În practica de toate zilele contează foarte mult cunoașterea amănunțită a activității urmăritului. De aceea, eu cred că, în principal, ofițerul care vine cu un dosar la analiză trebuie să se fi gîndit și la soluții, eventual la mai multe soluții. E acțiunea lui, el trebuie să o cunoască cel mai bine.

Locotenent-colonel Gheorghe Lungu: Sînt de aceeași părere. Și eu țin întotdeauna seama de acest fapt. Dacă propunerea subordonatului e bună, mergem pe ea.

Dacă nu, vin cu altă propunere, care e analizată, uneori supunem părerile spre aprobare și conducerii inspectoratului — în situațiile mai deosebite — iar hotărârea luată devine ordin. Iată un caz concret. În dosarul deschis asupra lui „Vasilache”, ofițerul a propus avertizarea. În urma analizării dosarului am ajuns însă la altă concluzie. Cazul a fost supus aprobării conducerii inspectoratului și s-a stabilit că este posibil (și necesar) ca elementul urmărit să fie trimis în fața justiției. Ceea ce s-a și întâmplat.

Locotenent-colonel Ștefan Alexie: Da, rolul șefului în finalizarea unui caz mi se pare foarte important. Nu este vorba doar de un surplus de experiență de care dispune șeful de compartiment, dar este și aspectul acela al evitării soluțiilor simpliste. Pentru că mai există tendința de a se propune soluțiile cele mai ușor de realizat, care, de fapt, nu conduc la o elucidare deplină a cazului.

Locotenent-colonel Alexandru Dobre: Tot sub aspectul eficienței, trebuie precizat că o analiză care și-a atins scopul este o analiză care a impulsionat în mod real desfășurarea acțiunii, care l-a stimulat moral pe ofițer, l-a făcut să vadă anumite aspecte noi, să fie convins că le poate rezolva!

Locotenent-colonel Ion Constantinescu: Aș vrea să adaug ideea rolului deosebit pe care îl au ofițerii cu experiență în stimularea interesului pentru combinații, pentru soluționări mai complexe, pentru finalizări concrete, ce trebuie susținute cu fermitate. Noi avem în serviciu ofițeri care au doar doi ani, unul are chiar un singur an de când a sosit din școală, dar au deja deschise dosare de urmărire penală. Să nu uităm că așa cum începe tinărul ofițer să lucreze, așa va lucra. De-asta nu trebuie lăsat să greșescă, alegând soluții simpliste. Ori să dezarmeze, gândind că nu există ieșire dintr-o situație. Iată, am avut în serviciul nostru un caz concret, în care surse nu prea existau, deși elementul respectiv era interesant de urmărit. S-a analizat, s-a efectuat o infiltrare reușită, s-a completat cu alte măsuri și în prezent, în cazul acesta care părea „fără perspectivă”, s-a primit deja aprobarea, chiar azi, pentru a se începe urmărirea penală. Ba au apărut probe și împotriva fiului celui în cauză, care e inginer la o uzină din alt județ.

Căpitan Gabriel Anastasiu: Două precizări doar la această problemă: Cred că rolul șefilor este și acela de a găsi soluțiile cele mai simple — nu simpliste — în rezolvarea unor cazuri. Pentru că există și tendința unor ofițeri de a combina mai mult decât e necesar. Or, combinațiile nu trebuie făcute de dragul combinațiilor, ce e simplu e eficient, dar... ce-i drept, și mai greu de găsit! Al doilea aspect se referă la transpunerea în practică a măsurilor, pentru că numai astfel o analiză își atinge scopul. Iar aici, șeful trebuie să se angreneze direct la realizarea unor măsuri, să verifice permanent cum se îndeplinesc sarcinile stabilite.

Colonel Virgil Mihai: Da. Să mai adăugăm că o condiție pentru ca acțiunea să-și atingă scopul este aceea ca termenele stabilite să fie respectate. Aici se ivesc dese necazuri, știm cu toții asta. Mie însă mi se pare că în asemenea situații, mai ales când e vorba de tineri ofițeri, s-a uitat un aspect important care cauzează acea nerespectare a termenelor. E vorba de capacitatea șefului de compartiment de a reuși să-l antreneze pe ofițer în măsuri mai complexe, de inteligență, care să-i

placă tinărului, să-l facă să vadă limpede posibilitatea unui rezultat concret în urma muncii sale. Dacă reușești să faci acest lucru, dacă ofițerul prinde interes și simte gustul reușitei, el este cel care nu te mai lasă în pace până nu finalizează acțiunea. Raportează când s-a împiedicat de ceva, se frământă, te roagă să-l ajuți, să urgentezi obținerea unei expertize și așa mai departe. Acest procedeu, metodă de a lucra cu oamenii, cum vrei să-i spunem, nu e doar o modalitate de a stimula eficiența în muncă, e aproape o necesitate pentru a face față, când ai în lucru un număr mare de acțiuni.

Ce practici greșite considerați că mai există în munca de analizare a unui dosar informativ?

General-maior Constantin Sprincenatu: Se pot face, desigur, mai multe greșeli în munca de analizare a unui dosar, eu am să mă opresc însă asupra celei care mi se pare a fi cea mai gravă. E vorba de analiza care se face obligatoriu înainte de finalizarea, într-o formă sau alta, a unui dosar de urmărire informativă. Dacă la această analiză se tratează cazul cu superficialitate, adică nu se verifică atent cum s-a realizat documentarea cazului, ce posibilități au fost scăpate etc., se poate lua o decizie greșită, cu posibile consecințe nedorite. La analizarea unor dosare prin care au fost urmărite elemente legionare mai ales trebuie manifestată această grijă, cunoscută fiind perfidia elementelor respective. Alt aspect care mi se pare demn de a fi reținut este acela al studierii surselor care furnizează materiale informative. Întâlnim dosare de urmărire informativă unde „se bate pasul pe loc”. Dacă studiezi cine a furnizat material informativ, vezi că sînt aceiași doi, trei informatori, care au dat note despre urmărit încă înainte deschiderii acțiunii, uneori de ani de zile. Practica greșită a constat în nesesizarea acestui fapt evident. S-a uitat că există posibilitatea ca informatorii să se fi desconspirat pe parcurs, ori să se fi rutinat, ori pur și simplu urmăritul să se fi obișnuit să discute cu ei doar anumite probleme, de o importanță limitată.

Colonel Virgil Mihai: Noi am avut exact un asemenea caz, unde se părea că nu există posibilități de a se apropia un nou informator de urmărit. Până când am găsit ceva, legat de preocuparea celui lucrat pentru a confecționa antene de televizor. S-a elaborat o combinație foarte simplă, dar în urma căreia, în două săptămâni, elementul lucrat „găsise un om cu care să poată discuta probleme serioase”, un om căruia să-i spună „ce are pe suflet”. În ce privește aspectul celălalt ridicat, referitor la evitarea unor greșeli în finalizarea cazurilor, noi am consultat în unele situații atât ofițerii de cercetare penală, cât și pe procurorul militar, înainte de a lua o hotărâre asupra finalizării dosarului de urmărire informativă.

Locotenent-colonel Alexandru Dobre: Nu considerați că se face o desconspirare?

Colonel Virgil Mihai: Am făcut precizarea că întâi e consultat ofițerul de cercetare penală și numai ulterior, și în anumite situații, i se prezintă procurorului militar speța, nu dosarul informativ. Nu cred că e o desconspirare în forma aceasta și putem primi astfel indicații prețioase în legătură cu probele ce mai pot fi strinse, cu modul cum pot fi valorificate etc.

Locotenent-colonel Alexandru Dobre: Eu rămân la părerea că nu e bine să fie consultat procurorul în stadiul de urmărire informativă. Mi se pare o practică greșită.

Colonel Virgil Mihai: Eu am constatat utilitatea unei asemenea practici și nu mi se pare greșită în forma arătată; fiind vorba doar de esența unor materiale care, oricum, mai devreme sau mai târziu, tot ajung la procuror. Aș vrea să mă mai refer însă la o greșală care se poate face, nu numai în faza de finalizare, ci pe parcursul urmăririi informative. E vorba de pierderea unor momente operative. Problema ține de dezvoltarea discernământului la ofițerul care are acțiunea. Deci e necesar să analizezi cu el foarte bine, să-l faci să înțeleagă cât de mult a greșit atunci când constăți că a pierdut un moment operativ. Asta pentru a nu mai greși pe viitor.

Locotenent-colonel Alexandru Dobre: Dar cel mai bine e să nu fie scăpate momentele operative, nu? Deci, șeful trebuie să vadă toate materialele din dosarele de urmărire informativă.

General-maior Constantin Sprincenatu: În compartimentul unde lucrezi dumneata se poate și e foarte bine. Dar în serviciul tovarășului colonel Mihai, practic, nu prea e posibil să vadă toate notele informative din dosarele de urmărire informativă, imediat ce au fost primite. De aceea e mai eficientă și, cred, mai educativă metoda de a-i forma pe oameni în sensul de a sesiza singuri când apare posibilitatea exploatarea unui moment operativ; nu de a-i obișnui să ducă notele în mapă la șef și să-l lase pe șef să decidă.

Locotenent-colonel Ștefan Alexie: Cred că ar trebui revenit puțin și la problema aceasta, care a mai fost amintită, a **respectării termenelor**, unde apar două practici greșite. În cazul subordonaților, aceea de a descoperi diferite justificări pentru neexecutarea ordinelor, iar în cazul șefilor de a nu urmări și pe parcurs ce face subordonatul pentru a nu ajunge să vină la analiză cu justificări.

Căpitan Gabriel Anastasiu: Mai există un pericol ce trebuie evitat, în special pe linie de contraspionaj. Mă refer la dosarele de urmărire informativă luate în control de către direcția de linie. În urma unei analize, apare, să spunem, necesitatea luării anumitor măsuri. Există probe, pare totul foarte simplu, dar s-ar putea ca măsura luată pe plan local să strice o combinație de amplitoare, elementul urmărit de noi fiind poate legătura unei persoane aflată în atenția centralei. De aceea e necesar ca nu numai planul de măsuri al acțiunii sau cel al unei combinații să fie raportat la direcția de linie, ci și măsurile pe care vrem să le luăm ulterior, pentru a nu strica o anumită lucrare din necunoaștere.

Ați constatat că o anumită metodă — poate proprie — de analizare a dosarelor de urmărire informativă dă un rezultat mai bun decât celelalte?

Locotenent-colonel Gheorghe Lungu: După mine, există de fapt două metode: una bună, cealaltă proastă. Cea bună presupune o documentare atentă asupra

cazului ce urmează a fi analizat, mergând pînă la studierea și a unor materiale de arhivă, dacă e necesar; presupune apoi o **edificare completă** asupra părerii formate, prin întrebări pe care le pui subordonatului asupra anumitor aspecte, asupra părerii lui despre caz. În felul acesta se ajunge implicit la scoaterea în evidență a unor **carențe** din dosar, la **găsirea soluției optime** de finalizare cât mai operativă. Cealaltă metodă e să-l chemi pe subordonat și să-l întrebi „ce mai e nou în acțiune”... Mai este și o chestiune de disciplină în aceste analize. **Trebuie manifestată multă fermitate în a-i obișnui pe subordonați să respecte termenele prevăzute, să vină singuri și să raporteze dacă au îndeplinit sarcina prevăzută sau nu; și de ce nu.**

Locotenent-colonel Alexandru Dobre: De acord, dar în cazul anumitor măsuri decisive care trebuie îndeplinite la un anumit termen, șeful trebuie să verifice executarea sau măsurile luate, pentru executarea sarcinii, pe baza celor notate în agenda sa proprie; nu să aștepte analiza dosarului. Aceasta pentru că, din momentul în care s-a trasat o anumită sarcină, pînă în cel al executării ei, s-ar putea ca în lucrare să fi intervenit anumite schimbări ce presupun respective modificări.

Căpitan Gabriel Anastasiu: Eu am încercat inițial un sistem de fișe, unde-mi treceam sarcinile cu termene pe care urma să le verific. Mi s-a părut foarte bună ideea, dar a trebuit să o abandonez. Apar atîtea termene, pe atîția ofițeri, și atîtea probleme neplanificate în fișe, că nu poți utiliza practic acest sistem — care, teoretic, este excelent. Cel mai bine e să fii **permanent la curent cu ce se întimplă în fiecare dosar, mai exact cu ce este esențial în el, cu ce modificări apar**. Ca șef de compartiment **trebuie să realizezi acest deziderat, dacă nu vrei să rămii în afara problemelor**. Cum o faci, e o chestiune de stil personal. Eu folosesc agenda unde-mi notez pe zile aspectele pe care n-am voie să le scap și, cînd văd notele din dosarele de urmărire informativă, îmi completez imaginea pe care o am deja formată asupra situației operative pe ansamblu. În ce privește o metodă originală de analiză, noi folosim una care nu știu dacă e chiar originală, nici dacă e bună, dar la noi a dat rezultat. Punem la seminarele profesionale în discuție o anumită speță, care de fapt e o situație dintr-o lucrare mai dificilă, luînd bineînțeles toate măsurile de conspirare. Au fost cazuri, cînd, din discuții, au apărut idei perfect utilizabile, idei originale, la care ofițerul care avea dosarul de urmărire informativă nu se gîndise.

Locotenent-colonel Ștefan Alexie: Aș vrea să fac, în încheiere, o precizare care mi se pare foarte importantă pentru eficiența măsurilor ce se iau în urma analizării dosarelor de urmărire informativă. E vorba de acele cazuri în care soluționarea ar putea conduce la anumite implicații nedorite, chiar dacă în aparență totul pare foarte simplu. Vreau de aceea să spun, din experiență, că este **absolut necesar ca înainte de a lua măsuri, să informăm întotdeauna pe primul secretar al comitetului județean de partid; pentru a evita greșelile ce se pot face.**

Discuție consemnată de
căpitan Tudor NEGOIȚA

„Mileniștii”

Un anturaj „curat”

De câțiva ani se afla în atenția noastră iehovistul «Iancu Ion», în vîrstă de 50 de ani, absolvent a șapte clase elementare, salariat la o întreprindere de pe raza județului Dolj, fost condamnat la cinci ani închisoare pentru activitate ostilă.

Disponind de putere de convingere și documentîndu-se cu perseverență asupra evenimentelor politice interne și internaționale pe care le interpreta în felul său, «Iancu Ion» își reluase activitatea sectantă la scurt timp după ieșirea din penitenciar, căutînd să atragă noi aderenți.

Inițial, stabilisem doar că sus-numitul intra foarte rar în legătură cu mileniști ori adventiști-reformiști, fiind văzut mai des în anturajul unor tineri elevi sau al unor indivizi fără convingeri ferme, pretabili să fie atrași la activitate sectantă.

Dintre legăturile identificate, cei mai mulți erau oameni corecți, apreciați la locul de muncă, la domiciliu sau școală. Avînd totuși în vedere trecutul lui «Iancu Ion» și această activitate intensă, dar foarte prudentă, de a-și crea noi legături, s-a hotărît urmărirea lui informativă.

Un studiu atent asupra cunoșcuților și rudelor sale a dus la concluzia că nu putea fi ales nici un candidat la recrutare din imediata sa apropiere. În cadrul aceluși studiu o avusesem în vedere chiar și pe «Ecatarina», soția lui «Iancu Ion», dactilografă, care înainte de arestarea urmăritului fusese informatoarea noastră și furnizase materiale importante despre activitatea iehoviștilor din Craiova. S-a stabilit însă că ea încetase să mai furnizeze informații, tocmai ca urmare a faptului că era sincer atașată de soțul ei. Contactarea ei devenea deci inoportună, dacă ținem seama și de faptul că avînd experiența a cinci ani de

colaborare cu noi, ar fi înțeles ușor despre ce era vorba. Era nevoie de un informator bun, cu experiență, care să cîștige încrederea urmăritului.

Analizînd aptitudinile și particularitățile informatorilor ce lucrau în problemă, a rezultat că «Mihai» ar fi putut aduce o contribuție importantă la elucidarea poziției lui «Iancu Ion» — dacă se reușea infiltrarea lui pe lângă urmărit.

Informatorul nu-l cunoscuse niciodată pe «Iancu Ion», dar se găsea în relații bune cu una dintre legăturile lui, respectiv cu «Drăgoi Alexandru», fost legionar, adventist-reformist, fost condamnat la 12 ani închisoare pentru activitate dușmănoasă.

Cunoșteam că, de regulă, întîlnirile între «Drăgoi» și «Iancu» se realizau în locuri care — după părerea lor — îi fereau de riscul de a fi supravegheați și că, în citeva rînduri, «Drăgoi» făcuse unele deplasări în localitatea unde lucra urmăritul.

Relațiile dintre informator și «Drăgoi» erau foarte bune, informatorul fiind, înainte de recrutare, printre adepții apropiați ai unui fost conducător al adventiștilor-reformiști din țară, în prezent plecat în străinătate.

«Mihai» era considerat o persoană de încredere în rîndul unor virfuri adventist-reformiste din Craiova și pentru faptul că avea multe cunoștințe referitoare la secte și era priceput în interpretarea dogmelor acestora. La toate acestea se adăuga faptul că, după părerea unor sec-tanți din Craiova și din țară, el nu se mai putea găsi în atenția organelor de securitate, prin însăși funcția pe care o îndeplinea acum (lucra la o instituție legală de cult).

Toate aceste elemente și altele conduceau la ideea că acest informator ar fi cel mai indicat pentru scopul urmărit de noi. În această direcție apăruseră și unele împrejurări naturale, care se puteau exploata.

Suferind de mai mult timp de o boală cronică, «Drăgoi» a fost sfătuit de informatorul «Mihai» să se interneze în spital, asigurîndu-l de sprijinul său, prin relațiile ce le avea în rîndul unor medici. În această împrejurare, informatorului i s-a spus să-l viziteze mai des la spital pe fostul legionar și, de fiecare dată, să-i ofere mici «atenții», pe măsura posibilităților sale. Deoarece în acel timp informatorul avea mare nevoie de bani, a fost îndrumat să-i ceară părerea lui «Drăgoi», dacă nu ar fi bine să părăsească ocupația pe care o avea și să se angajeze la o întreprindere, într-un post corespunzător pregătirii sale.

L-am instruit pe informator ca, în cazul în care «Drăgoi» îi va spune să ia legătura cu «Iancu», să refuze, motivînd că îi este penibil să-i solicite direct un asemenea sprijin, fără o discuție prealabilă purtată de «Drăgoi» cu urmăritul.

Situația a evoluat așa cum fusese anticipată de noi. După ce a fost respinsă ideea lui «Drăgoi» ca informatorul să meargă personal la obiectiv, a fost fixată o întîlnire comună peste citeva zile — cînd era permisă vizitarea bolnavilor la spital. Întîlnirea s-a și realizat, în grădina spitalului, prilej cu care fostul condamnat legionar l-a recomandat călduros

pe informatorul nostru obiectivului, solicitând sprijin pentru încadrarea acestuia la întreprinderea unde «Iancu» lucra de mai mult timp.

«Iancu» a promis «să încerce tot ce se va putea» și l-a invitat pe «Mihai» să-l viziteze acasă. Informatorul a fost îndrumat să răspundă invitației, iar în discuțiile pe care le va purta să facă interpretări asupra unor texte din biblie de pe poziții adventiste, în scopul de a-i demonstra urmăritului pregătirea sa. Anticipând anumite contradicții între pozițiile lor religioase — unul fiind «adventist-reformist convins», iar celălalt «martor al lui Iehova» — l-am sfătuit să nu cedeze din poziția sa religioasă, dar nici să nu meargă pe linia combaterii totale a ideilor lui «Iancu», ci să lase deschisă posibilitatea unei reintilniri pentru «a lămurii lucrurile mai bine».

La început au existat din partea noastră unele îndoieli în legătură cu posibilitatea realizării unei apropieri reale între cei doi, dată fiind apartenența lor la grupări sectante diferite. În realitate, lucrurile au evoluat altfel, mai precis, informatorul și elementul urmărit au găsit în cele din urmă un limbaj comun, relațiile lor dezvoltându-se spre cîștigarea încrederii «reciproce».

Nu atât de simplu au decurs însă și faptele.

Informatorul primise indicația ca, după prima vizită pe care o va face la domiciliul lui «Iancu», să-l facă atent asupra faptului că ar fi bine ca vizitele viitoare să se desfășoare mai discret, pentru a nu fi observați de «răuvoitori». Respectând aceste indicații, informatorul a procedat întocmai, dar soția lui «Iancu» a manifestat imediat față de propunere o anumită rezervă, destul de vizibilă. Ca urmare, «Mihai» nu a mai insistat și s-a retras, fără a stabili ceva concret referitor la încadrarea sa în muncă, cu sprijinul obiectivului. A procedat, desigur, bine. Greșeala ne aparținea și provenea de acolo că subestimaserăm experiența fostei noastre informatoare, care, se pare, îl suspectase din primul moment pe «Mihai».

După această întilnire, care începea să semene a eșec, la indicația noastră, informatorul l-a vizitat la spital pe «Drăgoi», căruia i-a destăinuit impresiile despre familia «Iancu».

— Cred că m-am pripit puțin în ce privește vizita pe care am făcut-o acestui «Iancu», a spus informatorul.

— De ce? s-a mirat «Drăgoi».

— Mi se pare, în primul rînd, că are serioase lacune în interpretarea dogmelor sectei noastre, că nu le poate înțelege și mi se pare că nu le interpretează prea corect nici chiar pe cele ale «Martorilor lui Iehova». Nu-mi mai place că nu s-a ținut de cuvînt în legătură cu promisiunea de a-mi găsi un serviciu. Nici măcar nu s-a interesat despre un eventual post, deși promisese că va aranja totul. Îl credeam un om care își respectă promisiunile. Nu aș vrea să mai apelez la el, întrucît nu-mi inspiră încredere. Și nevasta lui mi s-a părut foarte ciudată.

— Nu pot fi de acord cu asemenea aprecieri, a ripostat «Drăgoi». «Iancu» este una din persoanele în care am cea mai mare încredere, să știi. A suferit ca și noi de pe urma Satanei. Nu poate fi acuzată

de nesinceritate o persoană care este capabilă oricînd să acționeze deschis, pînă la sacrificiul vieții, împotriva comunismului. Sint convins că este o neînțelegere la mijloc și ai să te convingi de asta.

— Cred că nu este cazul să te agiți. În asemenea situații sintem datori să ne păstrăm liniștea și să judecăm calm. Pentru dumneata, care ești și bolnav, liniștea este cu atît mai necesară. Eu nu am făcut altceva decît să-mi spun o părere personală. Sigur că mă pot înșela și eu, dar...

— În ce mă privește, boala a fost ameliorată ca urmare a tratamentului din spital și pentru asta îți mulțumesc. Peste două zile voi merge acasă, așa că îți voi face dovada că «Iancu» este persoana în care poți avea încredere. Te rog numai ca vineri, la ora 18, să mergi în gara Craiova, la sala de așteptare clasa I și să ocupi loc pe o bancă. La ora aia sala de așteptare este mai puțin aglomerată, tocmai bine ca să putem discuta. Va veni și «Iancu». Te vei așeza la o anumită distanță de banca pe care voi sta, în așa fel încît să putem totuși discuta. Să lăsăm impresia că așteptăm un tren.

Întilnirea din gară

În ziua fixată, la ora 18, informatorul a mers la locul indicat, unde pe o bancă se afla «Iancu». Acesta l-a văzut dar nu a schițat nici cel mai mic gest. Cîteva minute mai tirziu a sosit și «Drăgoi», care s-a așezat în apropiere. Deoarece călătorii care așteptau la clasa I se aflau la o distanță de unde nu puteau înțelege discuțiile ce se purtau între ei, «Drăgoi» a început a-l muștra pe «Iancu», în virtutea relațiilor sale de prietenie cu el.

— Indiferent de greutățile întimpinate, ar fi trebuit să-ți îndeplinești promisiunea. Fratele «Mihai» nu poate fi pus pe drumuri, nu poate veni mereu la tine. Ar putea fi observat de cine nu trebuie. Cred că ar fi bine să te folosești de deplasările pe care le faci normal la Craiova și să treci tu pe la el, spre a-i comunica dacă ai rezolvat ceva.

— Nu putem să-l obligăm prea mult pe fratele «Iancu», a intervenit informatorul. Eu sint cel interesat, așa că mă voi strădui să trec la anumite intervale pe la domiciliul lui sau la serviciu, să mă interesez de situație.

— Te-aș ruga să înțelegi, s-a scuzat «Iancu», peste tot am întimpinat greutăți. E destul de greu, dar voi continua să mai încerc la amîndouă întreprinderile de la noi.

În continuare au fost abordate cîteva idei privind activitatea sectantă. Poziția informatorului, care avea tact și o bună pregătire sectantă, a produs o puternică impresie asupra lui «Iancu». În final, sub pretextul că dorește să-i comunice ce posturi ar fi disponibile, «Iancu» l-a invitat

pe informator la una din legăturile lui din Craiova, precizându-i că data exactă și ora îi vor fi comunicate mai târziu. Nu i-a mai indicat nimic nici asupra persoanei și nici în legătură cu adresa.

În baza instructajului, informatorul i-a mulțumit pentru invitație, dar — motivând că se află în perioada de examene pentru sesiunea de vară, la fără frecvență — l-a rugat să-l anunțe cu o zi, două înainte, pentru a-și putea aranja treburile și a fi punctual la întâlnire. De fapt, «Mihai» s-a gândit că ar fi bine să-și creeze un spațiu de rezervă, pentru a putea să ne anunțe când și unde va fi invitat.

Adunarea ilegală din blocul M-5

O săptămână mai târziu, «Iancu» l-a condus pe «Mihai» la etajul IV al blocului M-5, unde domiciliul tehnicianului «Popescu Grigore», ce îndeplinea funcția de maestru la o întreprindere din Craiova. Mai erau prezenți: soția lui «Iancu», soția lui «Popescu Grigore», un oarecare «Petre Constantin», lăcătuș, soția acestuia și «Sonia», elevă în clasa XI-a a unui liceu din localitate, fiica inginerului «Istvan Vela», cunoscut cu activitate deosebită în cadrul sectei «Martorii lui Iehova», fost condamnat. Cu acel prilej, «Mihai» a stabilit clar că «Iancu» desfășoară activitate intensă pe linia sectei «Martorii lui Iehova», confirmându-se într-un total bănuielile noastre anterioare.

După executarea ritualului întrunirii, conform preceptelor sectei, «Iancu» a început prelucrarea în vederea indoctrinării celor prezenți cu idei dușmănoase orânduirii sociale și de stat din țara noastră, mergând pe linia negării politicii partidului și statului nostru.

A fost solicitat și informatorul să-și spună părerea și să-și expună considerentele personale cu privire la dogme, însă acesta a motivat că, necunoscând scopul întâlnirii și neavând timpul necesar, nu s-a pregătit pentru a participa la discuții. (Ulterior avea să-i mărturisească lui «Iancu» că, neștiind exact cine sînt oamenii în mijlocul cărora fusese adus, a preferat să fie prudent.)

Infiltrarea reușise. Cunoșteam acum preocupările reale ale lui «Iancu», legăturile sale, locul unde se întâlnea cu acestea. În urma unor măsuri adecvate, s-a ajuns, nu mult după aceea, la prinderea sa și a altor legături în flagrant, fără ca cei în cauză să bănuiască cine contribuise la demascarea activității lor.

Locotenent-colonel Gheorghe LUNGU
Maior Vasile MEDARU

Autorul de înscrisuri dușmănoase a căzut în capcană

Cu mai mulți ani în urmă, din orașul Cîmpulung, județul Argeș, a început să fie difuzate periodic pe calea poștei sau prin răspindire, un număr apreciabil de înscrisuri cu conținut tendențios. La expeditor, autorul trecea fie numele și adresa unor persoane reale din oraș sau din alte localități (extrase din diferite tipărituri), fie nume și adrese fictive.

În anonimele adresate organelor de partid, de securitate și miliție, autorul „denunța”, în mod tendențios și calomniator, diferiți cetățeni că ar posedea aur, că au fost legionari etc. Despre unii dintre aceștia, care dețineau sau deținuseră funcții în aparatul de partid și de stat, afirma că se fac vinovați de uciderea (utilizând otrăvuri cu efect întârziat) a unor localnici.

Scrisori asemănătoare au fost expediate și pe adresa unor persoane din Cîmpulung și din alte localități din țară, ale căror fapte de muncă erau popularizate prin presă și radio.

În înscrisurile difuzate, se foloseau diferite caractere de scris, uneori asemănătoare cu scrisul unor cetățeni aflați în afara oricărui suspi-

ciuni, cărora autorul reușea de multe ori să le plastografieze chiar și semnăturile. Alteori, scrisul era puternic deghizat prin schimbarea înclinației, a dimensiunii, a grafiei, sau era transpus cu mîna stîngă, folosind voit provincialisme.

Înscrisurile se realizau pe cele mai diverse materiale: invitații de nuntă, cărți poștale ilustrate vechi, fișe tehnologice de la „Uzinele mecanice Muscel”, facturi, avize de expediție, hirtii cu antetele unor instituții, imprimare vechi de la secțiile financiară, veterinară, comercială etc., adrese primite de Casa de copii școlari, dovezi de asigurare la A.D.A.S., bonuri vechi de materiale ș.a. folosind spațiile albe dintre rînduri sau contrapagina liberă. Pe unele aplica diferite ștampile (aparținînd unor instituții și întreprinderi), confecționate de el din cauciuc. Alteori decupa ștampilele autentice aplicate pe unele lucrări, lipindu-le pe înscrisurile difuzate.

De reținut că, pentru derutarea destinatarilor și a organelor de stat, textele începeau cu relatarea unor fapte sau fenomene ce se petreceau ori se petrecuseră în instituția sau întreprinderea de unde provenea hirtia pe care scria. În unele din acestea descria anumite evenimente negative ce avuseseră loc în Cîmpulung, punîndu-le fie pe seama organelor locale de partid și de stat, fie pe seama unor persoane.

În conținutul unora dintre înscrisurile difuzate autorul aborda și probleme de istorie, medicină, literatură, fizică, agronomie etc., fapt ce lăsa să se înțeleagă că avem de-a face cu un intelectual informat. Totuși, uneori, prin conținutul înscrisurilor (ca cel referitor la otrăvirea în masă a unor persoane din Cîmpu-

lung) lăsa impresia că e bolnav mintal și are momente când își pierde controlul rațiunii.

In sfârșit, o pistă...

De la primele apariții ale înscrisurilor au fost întreprinse măsuri pentru identificarea autorului, în sensul că s-au obținut probe de scris de la persoanele suspecte, s-au făcut verificări la surse, s-au luat probe de scris pe străzi (din cartierele vizate), din instituții și întreprinderi din orașul Cimpulung, s-au utilizat intens rețeaua și mijloacele speciale. Totodată s-a cerut expertiză grafică asupra înscrisurilor difuzate.

În ziua de 29 aprilie 1974 am intrat în posesia unei anonime scrise pe o foaie de parcurs, aparținând autocamionului cu nr. 15488, proprietatea Autobazei de transport mărfuri Cimpulung și folosită în septembrie 1973. În conținut, autorul arăta cu lux de amănunte că șoferul Tănase Ion, salariat la I.C.I.L. Pitești, atunci când vine și încarcă marfă din Cimpulung, aduce la domiciliul tatălui său, Tănase Ifrim, din str. I.C. Firmu nr. 5, alimente furate. În continuare, autorul persevera în a se manifesta dușmănos la adresa conducerii de partid și de stat.

Imediat s-a organizat o discuție cu părinții șoferului reclamat, deoarece problemele, așa cum erau relate, nu puteau fi cunoscute decât de persoane apropiate acestora. Ei ne-au confirmat că într-adevăr, cu ani în urmă, băiatul lor le-a adus, venind cu mașina în câteva rinduri acasă, unele alimente cumpărate din oraș.

Deoarece tatăl șoferului obișnuia

să consume aproape zilnic alcool, i s-a stabilit anturajul „de pahar“, cit și de la locul de muncă, în scopul restrîngerii cercului de suspecti. (Tatăl șoferului lucra în meseria de țimplar chiar în atelierul autobazei de mărfuri Cimpulung, de care aparținea autocamionul a cărui foaie de parcurs o folosise autorul pentru scrierea anonimei.)

Printre persoanele care veneau mai des în locuința lor, părinții șoferului l-au indicat și pe un anume Lemnaru Gheorghe, vecin apropiat.

Am mers deci la Lemnaru, recomandându-ne că sintem de la miliție și ne interesează comportarea vecinului său. El ne-a relatat că Tănase este un element cinstit, pașnic, dar că uneori se îmbată și provoacă scandal. Despre fiul acestuia ne-a spus că nu-l cunoaște, dar că știe că e șofer la o întreprindere din Pitești. Răspunsurile date de Lemnaru îl caracterizau exact pe Tănase, fapt ce ne-a determinat să nu insistăm prea mult asupra acestuia (mai ales că cel chestionat ne-a declarat că mai mult nu cunoaște) și am orientat discuția asupra unor teme legate de preocupările lui gospodărești. Modul servil cum discuta cu noi, precum și amabilitatea manifestată de a ne oferi „pere dintr-un soi rar întâlnit“ etc. ne-au trezit suspiciuni. Am elogiat, firește, calitățile sale de gospodar, spunându-i la plecare că o să mai trecem pe la el, pentru a ne da relații mai ample, poate chiar în scris, despre vecinul său. Revenirea o preconizam în cazul când, din verificările ce urma să le facem asupra persoanelor cu care Tănase se afla în anturaj, nu aflam alți suspecti (concluzie la care de fapt am și ajuns ulterior).

Pe urmele foii de parcurs

Concomitent s-au făcut verificări asupra seriilor foilor de parcurs folosite de autocamionul respectiv, cit și asupra conducătorilor auto care lucraseră pe mașină în perioada respectivă, gândindu-ne că foaia de parcurs putea fi sustrasă din autobază. La dosarul foilor de parcurs am găsit foaia din ziua respectivă, însă colțul imprimatului, unde trebuia să apară seria tipărită, fusese rupt, seria fiind scrisă de mână, cu cerneală. După felul de imprimare, foaia nu corespundea setului seriei, dar cursele făcute, semnăturile beneficiarilor și ale gestionarului care alimentase cu carburanți autovehiculul corespundeau totuși cu cele de pe foaia de parcurs folosită pentru înscrisul dușmănos.

Deoarece șoferul de pe respectivul autovehicul lucra într-o balastieră, la 20 km depărtare de orașul Cimpulung, ne-am deplasat acolo să stăm de vorbă cu el. Nu a fost găsit și, deși șeful autobazei l-a chemat la dînsul, a lăsat mașina în garaj și nu a mai venit la serviciu, deoarece aflase că organele de miliție au făcut verificări asupra foilor de parcurs. Presupunem că sintem pe un drum bun, dar, după ce l-am chestionat pe conducătorul auto respectiv, ne-am dat seama că ne făcusem iluzii. În locul individului căutat, aveam în față pe autorul unor ilegalități ce intrau în competența organelor de miliție. Pe scurt, șoferul pierduse foaia de parcurs, iar documentul nou întocmit îl procurase de la un salariat din autobază, în schimbul unei sume de bani. Cu ocazia acestor verificări au mai fost descoperite și alte nereguli pe foile de parcurs, pentru care miliția a aplicat sancțiuni legale.

Deci, autorul de înscrisuri a găsit (sau a sustras) foaia de parcurs, pe care o folosise pentru scrierea anonimei.

Din nou Lemnaru... și o nouă anonimă

În ziua de 7 mai 1974 ne-am propus să discutăm din nou cu Tănase, însă am renunțat, deoarece acesta se afla sub influența băuturii. În această situație, am discutat cu soția sa. Printre altele, aceasta ne-a spus că în anul 1970 și la începutul lui 1973 avusese unele discuții cu Lemnaru Gheorghe, motiv pentru care acesta i-a și dat în judecată, dar litigiul a fost aplanat la comisia de împăciuire.

De la Tănase am plecat la Lemnaru Gheorghe, cu scopul de a obține o probă de scris pentru comparație. Împreună cu tatăl său, Lemnaru avusese circa 500 de oi, pe care știam că le vînduse sau le sacrificase. Ne-am gândit să ne folosim de acest amănunt. I-am spus deci că miliția a primit o scrisoare din care reiese că la domiciliul lui se sacrifică clandestin oi și viței de către un măcelar din altă localitate, iar carnea este vîndută la preț de speulă.

Revoltat, Lemnaru ne-a declarat că a sacrificat într-adevăr oi cu ani în urmă, dar scrisoarea este calomnioasă și crede că e făcută de vecinul său, Tănase, cu care a avut unele conflicte. Despre sacrificarea oilor, el a dat o declarație pe două pagini, care însă nu ne-a ajutat în găsirea unor elemente certe de identitate cu scrisul din foaia de parcurs (care era deghizat). La plecare i-am spus lui Lemnaru că dacă va fi necesar îl vom chema la miliție, pentru relații suplimentare.

În ziua de 9 mai 1974, pe adresa lui Brănescu Maria, din comuna Rucăr, județul Argeș, creatoare de costume naționale și cusături pe pînză, a fost expediată o anonimă, scrisă pe un program al Casei de cultură din Cîmpulung. În anonimă, care ne-a fost predată de către gine-rele destinatarei, se făceau referiri dușmănoase la mai mulți cetățeni din Cîmpulung și Rucăr, foști activiști de partid și de stat.

Din analiza acestui nou document s-a dedus că provine de la același autor care utilizase foaia de parcurs. Materialul folosit era tot un imprimat. Scrisul însă diferea de cel folosit în difuzarea anterioară, respectiv foaia de parcurs. Totuși, de această dată, autorului îi rămăseseră nede-ghizate unele gesturi reflexe în construcția unor litere, în mișcările finale și la semnele diacritice.

Se deschide dosar de urmărire informativă

Ca urmare a celor două difuzări s-a deschis dosar de urmărire infor-mativă. Grupa operativă constituită a completat planul de măsuri inițial și a reanalizat toate documentele, începînd cu prima difuzare, din anul 1974; s-au făcut totodată fotoplanșe de pe documentele nou difuzate; s-a stabilit cercul de suspecți, procurîndu-se probe de scris de la aceștia, cît și de la persoanele despre care se vorbea în înscrisuri (pozitiv și nega-tiv).

S-au delimitat apoi sectoarele la care se refereau înscrisurile, teritoriul fiind împărțit pe zone, și s-a întocmit o nouă situație, cu persoanele

suspecte, de la care s-au obținut apoi probe de scris.

După o nouă verificare grafică a scrisurilor au fost consultate mai multe persoane din zonele respecti-ve, la care autorul făcea referiri în documentele difuzate, s-a stat de vorbă cu cei mai vechi locatari din sector, prezentîndu-li-se chiar pasaje din documente, în scopul restrîngerii cercului de suspecți. Printre cei ră-mași a apărut și Lemnaru Gheorghe, fost comerciant, în ultimii ani ocu-pîndu-se cu comercializarea linii, domiciliat în orașul Cîmpulung, str. I.C. Frimu nr. 3. Suspiciunea asu-pra acestuia a fost întărită de faptul că sus-numitul avusese litigii cu ma-joritatea persoanelor despre care se vorbea în documentele difuzate.

Analizîndu-se din nou și mai atent reclamațiile făcute împotriva lui Tănase, aflate la comisia de împă-ciuire, precum și unele probe de scris obținute anterior de la suspect, s-au găsit noi elemente grafice ase-mănătoare cu cele din ultima difu-zare, lucru ce ne-a determinat să-i luăm legendat noi probe.

Capcana

Ținînd seama că scrisul de pe do-cumente era puternic deghizat, era necesară întărirea concluziei de iden-titate grafică cu alte probe.

Cu ocazia obținerii acestor probe la domiciliul lui Lemnaru am fost conduși, la cererea noastră, într-o cameră situată la etaj (pe care spu-nea că o ține „de curat, pentru musa-firi“), sub pretextul de a discuta și scrie declarația, fără a mai cunoaște de acest lucru și mama sa. Scopul urmărit de noi în această încăpere a

fost de a verifica, în lipsa suspectu-lui (la nevoie, chiar în prezența ace-stuia), ce conțin dosarele pe care le observasem pe masă și a-i plasa o capcană chimică.

În acest scop, l-am expediat pe suspect din încăpere sub diverse pre-texte verosimile: aducerea unui pahar cu apă rece, terminarea cer-nelei din stilou în timp ce scria de-claratia (fapt pentru care a trebuit să coboare la bucătăria din curte unde avea călimara cu cerneală), aducerea unor pere din beci.

În aceste împrejurări, rămînînd singuri în trei rînduri, am făcut o verificare secretă în cele două dosare și cărți de pe masa de lucru, prilej cu care au fost găsite diferite imprimate vechi. Pe aceste imprimate și pe unele cărți s-au pus capcane fi-zico-chimice (relevabile numai cu ajutorul razelor ultraviolete).

În timpul cît suspectul s-a dus să se îmbrace în încăperea alăturată (deoarece a fost invitat să ne înso-tească la sediul organului Ministeru-lui de Interne din Cîmpulung, unde am procedat la obținerea de noi pro-be de scris) am pus o capcană fizico-chimică și pe suprafața mesei, pe care gindeam că va scrie cînd, eventual, va redacta alte anonime.

Și într-adevăr, la un interval de 3 zile, Lemnaru a redactat și difuzat o altă anonimă, adresată Procuraturii din orașul Cîmpulung (care, de ase-menea, avea un conținut pur dușmă-nos), în posesia căreia am intrat ca urmare a raportului întocmit de echipa de filaj, care ne-a indicat cutia poștală unde fusese depusă.

Analizîndu-se în laborator docu-mentul incriminat au fost relevate urmele capcanelor chimice aplicate pe suprafața mesei la domiciliul lui Lemnaru Gheorghe, operație consem-

nată în procesul-verbal întocmit la data aplicării. S-a încheiat astfel un alt proces-verbal, în care au fost evidențiate rezultatele analizei de laborator în urma controlului făcut asupra anonimei difuzate, stabilîn-du-se, și prin această probă, că sus-numitul este autorul înscrisurilor dușmănoase. Interesant este faptul că infractorul, din precauție probabil, nu a utilizat nici un imprimat pe care fusese pusă capcană, dar a folo-sit masa pe suprafața căreia se găsea praful care s-a imprimat pe mate-rialul pe care a scris anonimă (un imprimat cu antetul unei reprezen-tanțe diplomatice străine).

Deoarece cu ocazia deplasării la domiciliul lui Lemnaru în perioada obținerii de probe de scris s-a sta-bilit că posedă mari cantități de lînă în scopul comercializării, conducerea inspectoratului a hotărît efectuarea, pe linie de miliție, a unei percheziții domiciliare, cu care ocazie s-a desco-perit cantitatea de 192 kg lînă, care a fost confiscată, Lemnaru fiind re-ținut și trimis în justiție pentru in-fracțiunii economice. În aceste îm-prejurări, pe linie de securitate, s-a dispus începerea urmăririi penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 166 alin. 2 C. pen. Capcanele chimice au întărit concluziile raportului de constatare tehnico-științifică, în care se stabilea *cu certitudine* autorul documentelor dușmănoase în per-soana lui Gheorghe Lemnaru.

În prezent, Lemnaru execută o condamnare de doi ani, pentru spe-culă, și se află în arestul inspectora-tului, fiind cercetat pentru aflarea tuturor împrejurărilor în care a scris și a difuzat înscrisurile cu conținut dușmănos.

În luna iulie 1974 s-a primit o informație din care rezulta că „arheologul”, consilier juridic la o instituție din județul Ialomița, face comentarii negative la adresa orînduirii socialiste din țara noastră. Întrucît cel menționat nu era cunoscut în evidențele inspectoratului, s-a ordonat ca în 15 zile să se verifice semnălarea primită.

În termenul prevăzut, s-a stabilit că „arheologul” nu este cunoscut cu antece-

impotriva sa, că făcea intr-adevăr comentarii negative la locul de muncă, în prezența unui număr de zece tineri, colegi de birou, existînd posibilitatea de a-i influența și pe alții.

S-a mai stabilit că „arheologul” deținea la domiciliul său piese de arheologie de mare valoare istorică, pe care însă nu intenționa să le predea decît dacă ar fi fost „forțat de anumite împrejurări” și numai în schimbul unei remunerații substanțiale.

normative în vigoare, fie că acestea se refereau la retribuția muncii în socialism, la normele de încadrare în diferite posturi a unor persoane sau la nivelul de pregătire al unor cadre ce dețin funcții de conducere în unele organe județene.

Concomitent, s-a stabilit că urmăritul este un pasionat arheolog, cunoscut și apreciat de oamenii de știință ce lucrează în acest domeniu, că are mai multe lucrări publicate, mai ales

„ARHEOLOGUL”

dente politice sau penale, că deținuse pînă nu demult funcția de președinte al unui tribunal județean fiind însă înlăturat pentru comportarea necorespunzătoare pe care o avusese atît față de salariați, cît și față de inculpați. Era în general retractor la aplicarea unor măsuri legale, motiv pentru care fusese exclus și din partid.

În legătură cu concepțiile politice, s-a stabilit că „arheologul” era nemulțumit de măsurile care se luaseră

Analizîndu-se aceste date obținute din primele verificări, s-a hotărît luarea în lucru a „arheologului” prin dosar de urmărire informativă.

Folosindu-se o gamă variată de metode și mijloace ale muncii de securitate, s-a stabilit că „arheologul”, în unele împrejurări (la locul de muncă, în tren, cu ocazia navetelor), fiind un pasionat al discuțiilor de natură politică, dădea o interpretare denaturată conținutului unor legi și acte

în presa de specialitate. Descoperise un număr mare de piese arheologice, ce dovedeau vechimea spiritualității poporului român pe teritoriul Munteniei și al Dobrogei, și prezentase comunicări la anumite sesiuni științifice. Numele său era citat de savanți cunoscuți lucrările sale fiind indicate ca prețioase surse bibliografice în domeniul arheologiei.

Avînd în vedere că afirmațiile făcute de „arheolog” nu întruneau elementele

constitutive ale infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste, în scop preventiv, s-a hotărît influențarea sa pozitivă cu ajutorul informatorilor „Dumitru” și „Albu”. Totodată, ținînd seama și de anumite particularități psihice ale celui urmărit, s-a procedat la efectuarea unor verificări asupra activității sale profesionale. Aceste măsuri au dus la rezultatele scontate, în sensul că „arheologul” a încetat subit comentariile negative, din teama că eventualele repercusiuni ar putea fi agravate de faptul că este un cunoscător al legilor.

Fiind un element influențabil, chiar fricos, aceste măsuri îi creaseră chiar o anumită stare de neliniște.

Sesizîndu-i frămîntarea prin informatorul „Albu”, specialist în arheologie, s-a luat măsura de a-l influența pe urmărit în direcția de a preda la muzeu piesele arheologice pe care le poseda. Măsura aceasta a fost luată și ca urmare a unui material trimis de direcția cen-

trală de specialitate, în care se sublinia prestigiul de care se bucura „arheologul” în rîndul specialiștilor, cît și faptul că, acționîndu-se asupra sa, el poate fi influențat pozitiv în direcția scopurilor propuse de noi. Această activitate informativă nu s-a desfășurat ușor, au fost necesare contactări repetate ale „arheologului”, tactica influențării fiind calculată cu grijă, pentru a nu deveni suspectă.

În consecință, pentru a-și demonstra loialitatea față de statul nostru, în luna februarie 1975 „arheologul” s-a prezentat la Muzeul județean Ialomița, unde a predat — fără nici un fel de pretenții pecuniare — un număr de 3 928 piese arheologice de mare valoare istorică, multe dintre ele constituind unicele în țară.

Dacă pînă la acea dată „arheologul” nu colaborase cu muzeul județean, ci numai cu specialiști pe plan național, în prezent acesta este colaborator activ al muzeului, unde dă un ajutor

substanțial cercetărilor din județ.

În scopul atragerii sale și mai active la munca de cercetare a muzeului, Comitetul de cultură și educație socialistă i-a trimis o scrisoare de mulțumire.

Interesant este faptul că această stimulare oficială a preocupărilor „arheologului”, această recunoaștere — altminteri, pe drept — a meritelor sale, într-un cuvînt antrenarea acestui om într-o muncă activă, cît și măsurile amînite, l-au făcut să renunțe la comentariile negative, motivul nemulțumirilor sale anterioare fiind uitat. Practic, printr-o combinație relativ simplă s-au reușit două lucruri: îmbogățirea patrimoniului național cu un însemnat număr de piese arheologice de valoare și transformarea unui posibil element ostil într-un factor mobilizator, care își valorifică în continuare cunoștințele științifice într-o direcție utilă statului nostru socialist.

Maior Tudor COJOCARU

DOSARUL DE OBIECTIV — CA INSTRUMENT DE LUCRU ACTIV ȘI EFICIENT

În numărul trecut inseram o notă a Direcției de contrainformații în sectoarele economice, referitoare la dosarul de obiectiv. Pentru a contribui la realizarea unui schimb util de opinii cu privire la dosarul de obiectiv, astfel încât el să devină un instrument de lucru tot mai eficient, care să răspundă cât mai deplin prevederilor Ordinului ministrului de interne nr. 000250/1973 și Instrucțiunilor nr. 00251/1973 privind organizarea evidențelor de securitate, ne-am adresat cu întrebări unor factori de răspundere din cadrul inspectoratelor județene Brașov și Prahova. Consemnăm în cele ce urmează întrebările și răspunsurile primite. *)

Din practica muncii de securitate rezultă că dosarul de obiectiv are un rol important. După părerea dumneavoastră, această formă de evidență este folosită în mod corespunzător în activitatea de contrainformații în sectoarele economice?

I. J. BRAȘOV

Locotenent-colonel Victor Neculicioiu: În literatura de specialitate se face adesea sublinierea că întreprinderea industrială (uzina) poate fi privită în sens larg din mai multe puncte de vedere. Pentru tehnologi este o instalație de fabricație; pentru economiști — o unitate de producție; pentru juriști — o persoană juridică; pentru ergonomiști — un sistem om-mașină; pentru psihologia socială — o rețea de relații interpersonale. Dar ce reprezintă întreprinderea industrială (uzina) pentru ofițerul de securitate? Întrebarea mi se pare necesară, deoarece implică un răspuns în concordanță exactă cu sarcinile specifice ce ne revin pe această linie din Ordinul ministrului de interne nr. 000250/1973 și din Instrucțiunile nr. 00251/1973. Ofițerul de securitate trebuie să cunoască obiectivul sub toate aspectele care, într-un fel sau altul, privesc organizarea și desfășurarea cu eficiență a muncii de prevenire, descoperire și lichidare a infracțiunilor contra securității statului, precum și a oricăror fapte sau aspecte ce pot provoca pagube economiei naționale, respectiv obiectivului

*) Dată fiind importanța temei, colectivul redacțional consideră deschisă discuția pe marginea dosarului de obiectiv și așteaptă din partea cititorilor noi opinii și sugestii.

deservit. Necesitățile actualei etape de dezvoltare a economiei țării, caracterizată prin ritmuri înalte de dezvoltare, prin introducerea rapidă a progresului tehnic, impun perfecționarea continuă și a activității cadrelor noastre. Iată de ce noi vedem în această formă de evidență o chestiune de fond, ofițerul având obligația ca permanent să aibă „oglindea” situațiilor din obiectivul încredințat, care să-i permită organizarea corespunzătoare a muncii de securitate. În legătură cu întrebarea adresată, apreciez că dosarul de obiectiv nu i s-a dat de la început importanța cuvenită. De aici și folosirea lui necorespunzătoare în anumite situații, imposibilitatea de a fi un instrument util în elucidarea unor evenimente care s-au produs pe parcursul anilor. În prezent, dosarul de obiectiv a devenit o „piesă” importantă, considerată ca fiind indispensabilă activității ofițerului de contrainformații în sectoarele economice, și în acest sens îl socotesc susceptibil de îmbunătățiri. **Locotenent-colonel Ioan Olar:** Aș adăuga că orice întreprindere industrială (uzină) este și un sistem de norme și valori, un sistem de relații social-umane, pe care ofițerul de contrainformații în sectoarele economice este obligat să le cunoască și în acest sens dosarul de obiectiv îl poate ajuta. Dosarul de obiectiv mai are unele lacune. Aș pleca, pentru exemplificare, de la un caz petrecut la o mare întreprindere din Brașov. Se cunoștea de către ofițerul care deservea obiectivul că la secția rodaj se petreceau anumite anomalii, la care contribuiau chiar mecanicii sectorului respectiv: își infundau reciproc țevile de eșapament sau galeriile motoarelor, ca să se „distreze”. Când au apărut astfel de situații nu s-a luat o măsură hotărâtă, cum ar fi trebuit, pe linia noastră sau pe linia întreprinderii (de ex.: de avertizare a acestor „glumeți”), din care autorii să înțeleagă că întreprinderea nu este un loc de joacă și că pe seama producției nu se fac glume. Consecința: nu demult, un necunoscut a introdus o cantitate apreciabilă de bile mărunte de rulmenți în motorășul de pornire al motorului unui tractor. Pa-guba nu s-a produs, este adevărat, deoarece bilele au fost descoperite înainte de a se pune motorășul în funcțiune, dar acest lucru nu diminuează cu nimic gravitatea evenimentului ca atare. Era normal să ajungem la concluzia că în unele cazuri ofițerii noștri pierd din vedere tabloul real al vieții din întreprindere, nu cercetează corespunzător sistemul informațional de relații dintre grupuri și dintre persoane — date care trebuie să se reflecte cât mai complet în dosarul de obiectiv. **Locotenent-colonel Ion Savu:** Dosarul de obiectiv ar trebui să fie o formă de evidență vie, activă, pentru că întreprinderea industrială (uzina) este o unitate socială, o formă de activitate umană colectivă. Am spus ar trebui, deoarece acest lucru rămâne încă un deziderat. Dovadă sînt neajunsurile care mai apar în elucidarea unor evenimente din obiective economice și gama de acțiuni întreprinse de conducerea unității de a ridica la un nivel corespunzător valoarea dosarului de obiectiv. **Maior Lăudatu Ciupercă:** În decursul anilor, noi am avut în Brașov o serie de evenimente economice. Socotesc că unele dintre ele se puteau preveni dacă dosarul de obiectiv i se acorda importanța cuvenită de către toți ofițerii cu responsabilități în obiective. După părerea mea, unii ofițeri au redus întreprinderea industrială la un singur concept regulativ: al ocrotirii tehnicii (mașini, instalații, apa-

rate). Or, o întreprindere industrială, așa cum s-a mai subliniat, este un sistem complex de valori și relații tehnologice, economice, juridice și — nu în ultimă instanță — un sistem social. A pierde din vedere doar unul dintre elementele enumerate înseamnă a nu stăpîni, decît fragmentar, starea de fapt din obiectiv.

Colonel Petre Stănescu: Așa cum rezultă din

I. J. PRAHOVA

Ordinul ministrului de interne nr. 000250/1973 și din Instrucțiunile nr. 00251/1973, dosarul de obiectiv in-

deplinește funcții bine determinate în sistemul planificării muncii de securitate, în general, și în obiective, în special. Această formă de evidență dă posibilitatea ofițerului care deservește un anume obiectiv să aibă în orice moment o imagine clară a tuturor datelor de interes operativ. Totodată, dosarul de obiectiv oferă posibilitatea șefilor nemijlociți să facă constatări, să studieze și să aducă un plus de orientare în vederea mai bune organizări a muncii. Apreciez, de asemenea, că dosarul de obiectiv ajută pe ofițer la o bună și sistematică documentare, îi dă posibilitatea să efectueze permanent studii, îi oferă în orice moment imaginea mutațiilor și dinamicii anumitor laturi ale activității, îi facilitează planificarea de la o etapă la alta. Dacă dosarul de obiectiv este folosit în prezent în mod corespunzător? Sigur că acest mod corespunzător depinde de străduința ofițerilor, de felul cum aceștia reușesc să-și realizeze și să-și mențină nivelul de organizare a muncii și de sprijinul și contribuția șefilor. Nu demult am întreprins o acțiune de amploare pe tema modului în care sînt asigurate pe linie contrainformativă obiectivele ce au de realizat investiții importante. Pentru această acțiune am fixat colective de studiu pentru fiecare întreprindere și instituție. În atingerea scopului propus am plecat de la dosarul de obiectiv, pentru a constata în ce măsură acesta este la zi, dacă reflectă situația din teren și dacă corespunde intereselor noastre operative. Cu acest prilej am făcut constatări pozitive dar și negative, ceea ce ne-a determinat să luăm unele măsuri pentru îmbunătățirea muncii. **Colonel Ștefan Diță:** Fără îndoială că dosarul de obiectiv este un instrument de lucru care ajută la înfăptuirea practică a muncii de prevenire, a muncii de contrainformații în general. Toți ofițerii noștri sînt conștienți de importanța cunoașterii, pînă în detaliu, a întreprinderilor industriale de care răspund, condiție indispensabilă pentru a elabora măsuri de securitate corespunzătoare. Cu ocazia analizelor, noi ne-am străduit ca în activitatea subordonaților noștri să crească răspunderea, în sensul transformării dosarului de obiectiv într-o formă de evidență practică continuă. Cu privire la acest aspect, cred că mai sînt încă niște carențe. De exemplu, fac analiza dosarului X și în urma analizei, în câteva zile, ofițerul și-l aduce la zi. Dar pînă la o nouă analiză apar diverse scăpări din vedere și unele nu de cea mai mică importanță. Este un aspect, zic eu, care ține atît de nivelul de conștiință, cît și de pregătirea profesională a ofițerului. În legătură cu aceste omisiuni, am să vă relatez o întâmplare. Analizînd un eveniment petrecut într-un obiectiv important din orașul Ploiești, a trebuit să apelăm la dosarul de obiectiv al întreprinderii, pentru a ne forma o concluzie. Dosarul de obiectiv însă nu conținea nici o însemnare în tangență directă

sau indirectă cu evenimentul respectiv. Trăgînd învățămintele de rigoare din acest caz, noi ne-am străduit să ne corijăm la timp deficiențele. **Locotenent-colonel Anghel Modoran:** După părerea mea dosarul de obiectiv reprezintă în fond oglinda activității pe care o desfășurăm în cadrul obiectivelor și în acest sens — dacă e ținut la zi — constituie cea mai sigură cale de cunoaștere a cauzelor unor evenimente, a prevenirii lor. Totodată, dosarul de obiectiv reprezintă o posibilitate eficace de control și chiar de autocontrol. **Locotenent-colonel Gheorghe Papuc:** În cadrul colectivului în care lucrez a existat preocupare din partea fiecărui ofițer de a asigura o aplicare cît mai corespunzătoare la nevoile muncii a dosarului de obiectiv. Astfel, la întocmirea fiecărui dosar s-au avut în vedere prevederile Instrucțiunilor nr. 00251/1973 și particularitățile pe care le reprezintă întreprinderea industrială (uzina), ceea ce ne-a oferit posibilitatea de a realiza, ori de cîte ori s-a apreciat că este necesar, diverse studii. (De exemplu: ce evenimente au fost prevenite, care au fost factorii sau fenomenele care le-au determinat sau au determinat producerea unor stări de fapt etc.) După mine, dosarul de obiectiv este un model de evidență în diversitate, pentru ofițerul de contrainformații în sectoarele economice, el fiind în orice moment tabloul real al situației din obiective.

Ce posibilități întrevedeți pentru îmbunătățirea conținutului dosarului de obiectiv, în raport cu exigențele actuale ale activității de prevenire și combatere a infracțiunilor?

Locotenent-colonel Victor Neculicioiu: Am avut

I. J. BRAȘOV

și avem în atenție obligația de a imprima la ofițeri preocuparea permanentă a îmbunătățirii conținutului

dosarului de obiectiv. Cu un an în urmă, plecînd de la unele concluzii desprinse din controalele și analizele pe care le-am făcut, am pus cu foarte multă tărie în fața cadrelor sarcina de a avea reprezentate în mod foarte clar, la fiecare obiectiv, date privind locurile vulnerabile, locurile unde sînt posibile diverse acțiuni sau infracțiuni împotriva securității statului etc. Am stabilit termene și responsabilități precise, pentru a putea răspunde în orice moment nevoii de a preveni. Și toate acestea pentru că considerăm dosarul de obiectiv o problemă de fond. Ținut la zi (plecînd de la operația de înființare) cu activitatea complexă a întreprinderii (uzinei), cu elementele componente ale sectoarelor principale — sectorul tehnic-productiv, sectorul economic-administrativ și sectorul de concepție și dezvoltare — dosarul de obiectiv poate să asigure o informare rapidă. Pe suportul posibilităților pe care le oferă dosarul de obiectiv, pe baza conlucrării cu alte servicii și compartimente, noi am organizat această formă de evidență în raport cu datele fundamentale privitoare la o întreprindere industrială: obiectivele, mijloacele tehnice, mijloacele financiare, cadrul legal, oamenii integrați în întreprindere, organizarea. Eu zic că dacă ofițerul vrea să facă o muncă temeinică, neapărat trebuie să aibă orînduite și cristalizate, la nivelul obiectivului,

toate datele de mai sus. În prezent, la fiecare dosar de obiectiv avem o evidență a persoanelor care tratează cu străinii, a celor care pleacă în străinătate pentru tratative, a specialiștilor care vin în întreprindere (uzină), a persoanelor care sînt avizate pentru acces la documente secrete de stat. De asemenea, avem planul de pază și planul de securitate ale obiectivului, situația instalațiilor de semnalizare optică și acustică, a canalelor criminalistice. La controalele pe care le-am întreprins noi am făcut și analiza dosarului de obiectiv. Sînt de părere că analiza unui astfel de instrument de muncă poate constitui o pîrghie importantă în mintea șefilor de colective, în direcția creșterii exigențelor față de subordonați. Pentru a stimula gîndirea ofițerilor ne propunem pe viitor să inițiem discuții pe colective și la diverse niveluri pe marginea cîte unui dosar de obiectiv. Folosind această modalitate, credem că vom putea realiza un schimb valoros de idei, vom învăța mai mult din practică.

Locotenent-colonel Ioan Olar: Referindu-ne la dosarul de obiectiv, aș afirma că dacă nevoile muncii cer să ai reprezentate în el anumite date, probleme etc., apoi trebuie să le ai. Punînd în dosar informații recente, ofițerul face legătura cu cele anterioare și poate ajunge la originea unor evenimente. Problema e să nu lipsească nimic din ceea ce este sau poate fi folositor în activitatea de contrainformații economice. Și asta indiferent de grosimea dosarului. Ceea ce contează în primul rînd este dacă dosarul de obiectiv conține esențialul și dacă acest esențial este înțeles și de un altul care vine să-l citească, nu numai de cel care l-a întocmit. Referitor la întrebare, eu aș zice că în ridicarea utilității dosarului de obiectiv ar trebui să se plece de la rolul șefilor de toate gradele. O preocupare mai activă din partea acestora, un control organizat, soldat cu indicații precise, la obiect, ar contribui mult la îmbunătățirea lui. Pentru că numai a răsfoi un dosar și a pune pe el un „văzut” mi se pare că nu folosește nimănui. În această problemă a dosarului de obiectiv, cel puțin pe unitate, ar trebui să se realizeze periodic un schimb de experiență. Aș merge chiar mai departe, afirmînd că n-ar fi lipsit de interes ca anumite date din dosar să fie puse chiar în calculatorul central. Pentru început ar putea să figureze doar cele mai importante obiective economice, eventual pe ramuri economice, folosindu-se anumiți parametri.

Maior Lăudatu Ciupercă: Consider că modul de ținere a dosarului de obiectiv depinde foarte mult de ofițer. Avînd o pregătire de specialitate, adecvată întreprinderii industriale pe care o deservește, el poate să desprindă cu mai multă ușurință anumite aspecte privind vulnerabilitatea instalațiilor. Plecînd de la tehnologie, de la modul de lucru al instalațiilor, ofițerul va fi în măsură să inițieze acțiuni concrete și eficiente, își poate stabili un plan de perspectivă. Din cîte cunosc, inspectoratul nostru nu dispune în toate cazurile de ofițeri profilați, dar în preocupările conducerii unității figurează un astfel de obiectiv. Este de fapt și un ordin al conducerii ministerului de a încadra numai specialiști cu înaltă calificare pe aceste posturi, pe măsură ce rămîn disponibile. De asemenea, cuprinderea în această formă de evidență de securitate a unor piese mai deosebite este o altă necesitate care se impune. Dacă cu ani în urmă în dosarul de obiectiv nu găseai organigrama întreprinderii, în

prezent aceasta figurează printre piesele de bază. Același lucru se întîmplă cu planurile de apărare și de dislocare ale obiectivului, care îl orientează pe ofițer să-și concentreze forțele, potențialul informativ.

Locotenent-colonel Ion Savu: Dacă ne referim la datele ce caracterizează obiectivul din punctul de vedere al securității statului, vom găsi în dosar multe elemente noi. După opinia mea ar trebui însă să fie și mai multe. Astfel de date, necesare nu numai în ce privește prevenirea evenimentelor și a faptelor cu urmări grave, dăunătoare economiei naționale, sînt și cele referitoare la intențiile unor persoane care fac sau care nu fac obiectul supravegherii informative generale, necunoscute cu antecedente politice sau penale, însă care, prin preocupările actuale, prin relațiile ce le au în prezent, pot fi angrenate, direct sau indirect, la activități ostile de diverse nuanțe. După opinia mea, din nici un dosar de obiectiv nu ar trebui să lipsească categoria de persoane suspecte de evaziune. Cu privire la cadre, tovarășul maior Lăudatu sublinia necesitatea specializării ofițerilor. Este fără îndoială o problemă de mare importanță. Eu însă m-aș referi și la un alt aspect al problemei, acela al stabilității cadrelor, care dă siguranță și — de ce nu — un plus de inițiativă, de competență. De exemplu, locotenentul-major P. n-are pregătirea de specialitate în chimie, dar lucrează de vreo 6 ani numai în obiective de chimie. Stabilitatea aceasta l-a ajutat să-și cunoască întreprinderile, să dispună de o rețea corespunzătoare și să intervină cu succes în multe situații dificile. În legătură cu ceea ce sugera tovarășul locotenent-colonel Olar, aș adăuga necesitatea găsirii unei posibilități comune, pe țară, de centralizare a dosarelor de obiectiv. O astfel de centralizare ar oferi posibilitatea, cu ajutorul calculatorului, efectuării unor analize temeinice în domeniul obiectivelor economice.

Colonel Petre Stănescu: Posibilități de îmbunătățire a conținutului dosarului de obiectiv există și aceste posibilități depind în primul rînd de ofițerii care au în deservire întreprinderi și instituții. Așa cum organizarea și funcționarea rațională a unui obiectiv solicită previziune, planificare, coordonare, supraveghere, dirijare etc., tot așa și din atenția și preocupările ofițerilor nu trebuie să lipsească astfel de probleme. Ei trebuie să înțeleagă și să stăpînească bine dezvoltarea tehnicii și a organizării obiectivelor de care răspund, procesele obligatorii, în mod special, elementele componente ale structurii unei întreprinderi, sectoarele care contribuie direct sau indirect la producția industrială, precum și sectoarele complementare. De fapt, o astfel de cerință este înscrisă și în programul de măsuri al conducerii ministerului privind sarcinile ce se desprind din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., unde se prevede că în domeniul muncii profesionale întregul proces de învățămînt trebuie să-și sporească contribuția la lărgirea orizontului de cunoștințe științifice ale cadrelor în domeniile ce au legătură cu munca pe care o desfășoară, la înarmarea lor cu metode și tehnici adecvate de investigare și soluționare a problemelor de care răspund. Desigur, numai cu cadre pregătite poți obține și eficiență mai bună și o activitate structurală la un înalt nivel. Oricum,

dosarul de obiectiv este sau — mai corect spus — tinde să devină un instrument de lucru pe fondul unei munci organizate în așa fel încât să-i dea posibilitatea ofițerului să discearnă cu ușurință și ce este pozitiv și ce este negativ din toată complexitatea activității obiectivului în cauză. Pe linia pregătirii cadrelor. Obișnuim să aducem în unitate pe unii specialiști care să ne vorbească pe teme de interes profesional. Am inițiat chiar un ciclu de conferințe, susținute de cadre competente de la Centrul teritorial de calcul și de la C.I.D., conferințe pe linia organizării și conducerii științifice a muncii, cu aspecte concrete și cu referiri la activitatea noastră de securitate. Consider că elementele rețefate pot contribui la îmbunătățirea conținutului dosarului de obiectiv, în raport cu exigențele actuale ale activității de prevenire și combatere a infracțiunilor. **Colonel Ștefan Diță:** Instrucțiunile nr. 00251/1973, prin anexa 4, structurează în două capitole dosarul de obiectiv. Aceste capitole corespund unor raționamente operative. Pornind de la structura economică a județului, de la particularitățile unor obiective, consider că cele două capitole oferă suficiente posibilități de îmbunătățire a conținutului acestui document. Cu privire la structurarea amintită, noi am simțit nevoia să individualizăm această structură, să-i dăm un conținut concret, pentru ca ofițerul să fie pus în situația să vadă ce are și ce nu are, cum să-și organizeze munca, în funcție de inerentele particularități care apar. Ceea ce se impune este de a găsi o modalitate ca într-o formă cât mai simplă să reușim să cuprindem esența complexității fenomenului social dintr-o întreprindere, instituție, uzină etc. și să o raportăm permanent la complexitatea muncii de securitate. În legătură cu pregătirea cadrelor. După cum este cunoscut, anual primim planuri tematice orientative. Pe baza lor noi ne fixăm obiectivele planului anual. Când a venit timpul să ținem tema, ne punem însă întrebarea: este aceasta cea mai actuală de abordat? Și astfel nu o dată am ajuns să ne reconsiderăm planificarea, spre a actualiza problematica în acord cu nevoile activității noastre imediate. Este, consider eu, o modalitate de a contribui la îmbunătățirea conținutului dosarului de obiectiv. **Locotenent-colonel Anghel Modoran:** Este cunoscut că procesul de profesionalizare se pune tot mai acut în zilele noastre. El înaintă pronunțată tendință de specializare și această tendință este cu deosebire accentuată prin dezvoltarea ponderii cercetărilor cu caracter aplicativ. Pentru a fi un bun ofițer de securitate nu ajunge numai intenția, nici chiar „chemarea” sau aptitudinile. E nevoie, întâi, de o pregătire specială, apoi de o continuă specializare. După opinia mea, dosarul de obiectiv ridică, alături de problematica organizării, colaborării și conducerii, o serie de aspecte legate nemijlocit de prelucrarea cantității de informații ce se obțin și fără de care nu se poate ajunge nici la cel mai neînsemnat rezultat. A valorifica și adinci cantitatea de informații ce se concentrează în copertile unui dosar de obiectiv — iată o modalitate de a face eficientă această formă de evidență de securitate.

Convorbire consemnată de
căpitan Vasile MIHAILA

După cum se știe, încă din cele mai vechi timpuri deplasările frecvente și aparent nevinovate ale negustorilor au fost excelente acoperiri pentru acțiuni de spionaj. Întrebările la care negustorii primeau misiunea să aducă răspunsuri se refereau în cea mai mare parte la zăcămintele de minereuri sau fertilitatea solului, la noile meșteșuguri sau la punctele fortificate și efectivele de trupe. De la Alfred Krupp — întemeietorul faimoasei dinastii care îi poartă numele, devenit „rege al tunurilor” după ce, în 1838, sub masca unui onorabil bancher britanic, furase personal, direct de la sursă, secretul de fabricație a oțelului englez —, de la reprezentanții uzinelor „Skoda” care, prin 1920, creaseră adevărate rețele de spionaj în România, Cehoslovacia, Iugoslavia și Polonia, s-a ajuns ca în zilele noastre cunoscuta firmă americană I.T.T. (International telegraph and telephone) să dispună de un serviciu de spionaj propriu, printre ai cărui componenți figurează foști funcționari ai C.I.A., în frunte cu însuși John Mc. Cone.

Din această foarte scurtă incursiune se poate constata cu ușurință trecerea la profesionalism, la sistematic, la perfecționarea continuă a împleririi intereselor de afaceri cu cele de culegere a informațiilor de valoare guvernamentală. Nu e deci de mirare că astăzi, mai mult ca oricând, serviciile de informații străine și-au îndreptat atenția cu prioritate spre comercianți, al căror număr crește an de an și care, prin specificul activității lor, dispun de multiple posibilități de a executa misiuni cu caracter informativ.

Această atenție acordată comercianților este determinată de evidenta deplasare a interesului serviciilor de spionaj către informațiile cu caracter

SPIONAJUL ECONOMIC ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC SUB ACOPERIREA OAMENILOR DE AFACERI

economic și tehnico-științific, domenii în care negustorii moderni sînt de cele mai multe ori experți.

Fenomenul apare cu atît mai firesc dacă se au în vedere și o serie de particularități ale perioadei de timp pe care o traversăm, cum ar fi: evoluția într-un ritm nemaiîntîlnit a relațiilor comerciale dintre țări, explozia informațională în domeniile economic și tehnico-științific, dar și unele fenomene de criză, apărute în lumea capitalistă, de care cercurile guvernamentale încearcă să scape prin acte de imixtiune în politica economică a altor state.

La o sesiune de referate intitulată „Spionajul și oamenii de afaceri”, Peter Hamilton, secretar al „Asociației britanice pentru securitatea industriei”, afirma: „Societatea de azi depinde în mare parte de activitatea industrială și este deci firesc ca accentul să se deplaseze de la spionajul politic și militar la cel economic”. În această declarație foarte concisă putem realiza în mare măsură imaginea pe care cercurile de afaceri capitaliste și-au format-o cu privire la importanța datelor cu caracter economic.

Private astfel lucrurile, apare ca justificată preocuparea, aparent neobișnuită, existentă astăzi în lume, pentru apărarea secretului economic și tehnico-științific și combaterea spionajului economic, precum și pentru analizarea unor tendințe în legă-

tură cu folosirea ca acoperire pentru spionaj a funcțiilor economice.

În unele țări occidentale s-au luat măsuri la nivel guvernamental, menite să îmbunătățească activitatea de „prevenire a acțiunilor de spionaj împotriva potențialului economic”, ori în scopul modificării legislației în vederea creării unui cadru juridic eficient de combatere a acestora.

În același timp însă, paralel cu aceste măsuri, statele capitaliste încearcă să-și îmbogățească fondul de informații economice și tehnico-științifice pe care îl dețin, însușindu-și datele de care au nevoie prin acțiuni de spionaj.

★

Așa cum prevăd Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., în viitor țara noastră își va intensifica tot mai mult participarea la circuitul economic mondial, volumul comerțului exterior urmînd să crească în viitorul cincinal cu 72—80% față de perioada 1971—1975. În același timp, cooperarea în producție și tehnico-științifică cu alte state va ocupa un loc și mai important în cadrul relațiilor economice externe ale României.

În acest context, apare și mai pregnant necesitatea sporirii vigilenței tuturor ofițerilor de securitate, știut fiind faptul că România continuă să se situeze în aria preocupărilor unor servicii de spionaj străine interesate în cunoașterea tot mai profundă a politicii noastre economice, în funcție de care puterile străine își pot orienta propria politică față de țara noastră, cit și față de partenerii noștri comerciali.

Mai mult, importanța ce se acordă în Directivele Congresului al XI-lea dezvoltării cercetării științifice și promovării progresului tehnic, cu

largi implicații în industrie, agricultură și în celelate ramuri economice, face ca și din acest punct de vedere România să ocupe un loc însemnat în planurile de căutare a informațiilor ale unor servicii de spionaj.

Datele existente atestă de altfel în mod clar că interesul serviciilor de spionaj și al cercurilor de afaceri străine în țara noastră este îndreptat spre culegerea unor informații cit mai complete despre situația și potențialul economic.

Astfel, spionajul străin caută să obțină date în legătură cu : rezervele de stat, obiectivele prevăzute a se construi în viitor, principalele utilaje și instalații necesare dotării acestora ; profilul și capacitatea unor obiective industriale și posibilitatea adaptării lor de la producția de pace la cea de război ; situația balanței valutare și piețele de import și export spre care se orientează țara noastră ; acordurile comerciale de cooperare tehnico-științifică cu diverse țări ; contracte comerciale încheiate de întreprinderi românești cu firme străine etc. În ultima perioadă, o atenție sporită se acordă și datelor privind producția industriei extractive pe categorii și măsura în care aceasta acoperă necesarul intern : sursele de energie și de materii prime, aplicarea energiei nucleare în industrie.

Particularitățile activității oficiale a oamenilor de afaceri au determinat serviciile de spionaj să găsească în acoperirea oferită de această indeletnicire calea optimă prin care să ajungă la informațiile ce le interesează.

Aceste servicii se bazează pe faptul că oamenii de afaceri se pot deplasa cu ușurință pe aproape întreg teritoriul României, pot contacta diferite categorii de persoane (specialiști, ingineri, economiști etc.), vizitează oficial întreprinderi și insti-

tutii (în care se concentrează secrete și în care nu pot intra alte categorii de cetățeni străini, cum ar fi diplomații). Rezultă, așadar, că, sub această acoperire, cadrele și agenții serviciilor de spionaj au mari posibilități să culegă informații, fie prin observare directă, fie prin exploatare în orb sau chiar prin recrutarea unor persoane pretabile la activitate dușmănoasă.

Astfel, doi reprezentanți ai firmei „Dora” au determinat inițial pe un cetățean român să le furnizeze date economice, iar ulterior au început să-i ceară informații despre : persoanele cu funcții de răspundere din sectoarele pe care le cunoștea și care au rude în exterior sau au făcut studii în străinătate înainte de 23 August 1944 ; persoanele ce fac deplasări frecvente peste hotare, felul cum sînt apreciate din punct de vedere politic și al atașamentului față de orinduirea socialistă ; persoanele care lucrează la serviciile de protocol și la direcțiile de relații din cadrul diferitelor ministere și instituții, dacă acestea sînt informatori ai securității ; rudele și colegii de serviciu ai specialiștilor români care au refuzat să se întoarcă în țară etc.

Un alt caz concludent este cel al firmei americano-vest-germane cu sediul la Viena, „Rama”, în care lucrează cadre ale C.I.A. și S.F.I. Potrivit afirmației unei persoane din „echipa specială”, sarcina lor în cadrul firmei este aceea de a efectua studii de persoane din țările socialiste, prin care să încerce — dacă acestea se pretează — să pătrundă în locuri unde se concentrează date cu caracter secret, inclusiv în domeniul apărării.

Pe de altă parte, tot mai multe firme sau conerne desfășoară acțiuni de culegere de informații, unele din-

tre ele creîndu-și în acest scop organe specializate, după exemplul binecunoscutei I.T.T.

Fenomenul nu surprinde, dacă ținem seama de faptul că marele firme sînt vital interesate în ocuparea unor poziții cit mai bune pe piață, în dauna concurenților lor și, adesea, fără să aibă vreo considerație față de interesele țărilor pe teritoriul cărora se desfășoară tăcuta, dar apriga bătălie comercială.

De altfel, una din concluziile trase în cadrul amintitei sesiuni de referate „Spionajul și oamenii de afaceri” a fost aceea că „viteza rapidă a programului economic și tehnico-științific determină nevoia înființării unor servicii de informații secrete profesionale, deoarece fără informații nu se pot realiza afaceri”. În același sens, unul dintre participanți a precizat : „cine vrea să fie informat minut cu minut în această lume de afaceri trebuie să-și creeze un serviciu de informații secrete”.

Aceștia fiind termenii în care se discută, nu trebuie să ne mire nici faptul că agenții acestor servicii de informații „profesionale” recurg la metode tipice de spionaj pentru recrutarea unor elemente pretabile, metode care practic nu se mai deosebesc cu nimic de cele ale cadrelor și agenților serviciilor de spionaj guvernamentale. De cele mai multe ori distincția nici nu mai poate fi făcută.

Important ni se pare însă faptul că — indiferent dacă oamenii de afaceri-spioni se află în mod nemijlocit în slujba unor servicii de informații guvernamentale sau acționează în calitate de angajați ai firmelor ori ai altor organizații — în spatele activității lor se află interesele puterilor străine, ale organelor de spionaj corespunzătoare, căci rezultatele acțiu-

nilor lor sint exploatate in favoarea acestora și, implicit, in dauna statului nostru.

Mai mult, serviciile de spionaj au imprimat linia ca oamenii de afaceri care se deplasează in țara noastră să intocmească rapoarte amănunțite. In care să se refere nu numai la problemele oficiale pentru care au fost trimiși, ci și la alte aspecte intilnite.

Asemenea materiale, care, de obicei, poartă titlul „Raport privind situația politico-economică din România“, conțin și caracterizări, date privind funcțiile și locurile de muncă ale persoanelor cu care au venit in contact. Dealtfel, la majoritatea comercianților descoperiți că desfășoară activitate de culegere de informații s-au găsit asemenea rapoarte cu ocazia reținerii, a prinderii lor in flagrant sau in cadrul unor măsuri speciale.

Informațiile astfel obținute și centralizate sint valorificate in mod diversificat: o parte este folosită de organele guvernamentale pentru planificarea politicii lor economice față de R. S. România, o altă parte stă la baza unor decizii operative in tratative (acorduri, contracte comerciale de cooperare tehnico-științifică in curs de desfășurare cu țara noastră) și, in sfirșit, o a treia parte este folosită la pregătirea contrainformativă a cetățenilor ce vin in țara noastră pe diverse linii și, in special, pe linie comercială.

Din analiza atentă a unor cazuri finalizate in ultimii ani de aparatul de contraspionaj se desprind sufi-

ciente elemente care să susțină concluzia că agresivitatea, pe tărîm economic, a serviciilor de spionaj străine, fie ele guvernamentale sau „profesionale“, departe de a-și fi redus din intensitate, crește de la an la an, odată cu lărgirea și diversificarea gamei de forme, metode și mijloace folosite impotriva intereselor statului nostru.

Așa se explică faptul că peste 95% din cazurile finalizate pe linie de contraspionaj se referă la categoria oamenilor de afaceri, avînd ca obiect al activității indeosebi obținerea de informații economice și tehnico-științifice.

In desfășurarea acestei activități este folosită ca principală metodă crearea cit mai multor legături in ministerele, întreprinderile și instituțiile pe care le vizitează, legături din rîndul cărora, ulterior, pe baza unui studiu atent, sint selecționate acele elemente deținătoare de secrete care sint predispuse să-și trădeze patria, in schimbul unor avantaje personale.

Se remarcă tot mai mult faptul că oamenii de afaceri spioni se orientează mai cu seamă spre acele elemente cu care pot stabili relații de perspectivă, persoane cu funcții de răspundere, cu posibilități de informare, de mișcare și, adesea, de decizie. Așa au fost cazurile Vulpe din Ploiești, Gamula de la fostul Minister al Industriei Alimentare, ambii directori, și, mai recent, cazul inginerului șef de la Reșița sau al directorului general al unei întreprinderi de comerț exterior. *)

*) Intrucit aceste cazuri au făcut sau vor face obiectul unor materiale distincte, autorul nu insistă asupra detaliilor, reținînd numai ca relevant faptul că modul cum au decurs recrutarea, măsurile de prevedere luate spre a nu le fi descoperită activitatea, mijloacele folosite pentru a deruta eventuala lor urmărire, mijloacele de legătură etc. apar ca acțiuni calificate, proprii activității de spionaj.

Sintetizînd principalele probleme expuse in materialul de față, pot fi desprinse unele concluzii.

Rezultă astfel că stadiul actual al relațiilor economice ale țării noastre și perspectivele intensificării lor, importanța tot mai mare pe care — potrivit Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. — o vor avea pentru R. S. România schimbul de valori materiale și spirituale, cooperarea in producție și tehnico-științifică cu alte state etc. au făcut să sporească numărul reprezentanțelor comerciale străine in țara noastră, printre acestea unele fiind folosite drept acoperire de către serviciile de spionaj. In același timp, tot mai multe sectoare economice din țara noastră au relații directe cu străinătatea, crescînd deci și numărul cetățenilor români care in mod necesar vin in contact cu oameni de afaceri străini. Totodată, numărul oamenilor de afaceri veniți in țara noastră atinge anual cifra de cca 40 000, iar posibilitățile de deplasare și de pătrundere in unele obiective sint nenumărate și bine acoperite de caracterul oficial al profesiei lor.

Reiese, de asemenea, că activitatea de culegere de informații economice și tehnico-științifice, desfășurată de serviciile de spionaj in țara noastră s-a intensificat in ultima perioadă, interesul lor pentru astfel de date crescînd permanent.

Cazurile finalizate de organele de securitate atestă caracterul deosebit de periculos al activității de spionaj sub acoperirea oamenilor de afaceri. pericolozitate ce se materializează pe de o parte, prin daunele deosebit de mari aduse statului, iar pe de altă parte, prin nocivitatea pe plan spiritual pe care o degajă acțiunile co-

mercianților spioni in raporturile lor cu cetățeni români, unii dintre aceștia oameni de valoare pentru societatea noastră, elemente de perspectivă, pentru a căror formare și evoluție profesională s-au investit insemnate mijloace materiale și spirituale.

Rîndurile de mai sus, departe de a fi vizat o epuizare a temei, și-au propus doar să atragă atenția tuturor ofițerilor de securitate asupra pericolului potențial pe care il prezintă această categorie de cetățeni străini și, deci, asupra necesității întreprinderii celor mai eficace măsuri de prevenire, din care nu trebuie să lipsească instruirea corespunzătoare a rețelei informative, așa încît informatorii și colaboratorii noștri, persoanele de încredere să poată sesiza și semna, in timp util, orice element, cit de neînsemnat in aparență, cu privire la comportarea suspectă a unor comercianți străini.

Obținerea de către toate unitățile de securitate și, in special, de către aparatul de contraspionaj a unor informații de interes operativ despre cadre sau agenți ai spionajului străin ce acționează sub acoperirea oamenilor de afaceri, a oricăror alte date ce se referă la încercări de culegere a unor informații, precum și exploatarea lor in timp util trebuie să fie considerate drept componente ale unui complex de măsuri in scop de prevenire, astfel încît activitatea dușmănoasă a elementelor implicate să nu se soldeze cu daune pentru statul nostru. De asemenea, prevenirea trebuie să aibă drept scop și influențarea cetățeanului român suspect de a renunța la intențiile sale inainte de a aluneca pe panta infracționismului.

Documentar

SPIONAJUL ITALIAN

Italia, țară cu un bogat trecut istoric și cu un inestimabil tezaur de cultură umană, acumulat de-a lungul secolelor și mileniilor, este, din punctul de vedere care ne interesează, țara cu circa 20 de milioane vizitatori străini anual, țara Mafiei și a recordului în domeniul furtului operelor de artă, a unor deturnări de avioane și vapoare, a unor răpiri, o bază fertilă de recrutare pentru serviciile de informații ale N.A.T.O. și — ca un corolar al tuturor acestora — țara cu cele mai multe poliții. Principalele organe de acest gen din Italia sînt subordonate Ministerului Apărării și Ministerului Afacerilor Interne.

În subordinea Ministerului Apărării se află :

a) **Serviciul de informații al apărării** (S.I.D.), avînd sediul central la Roma, pe Via Venti Settembre, în Palatul Branchini și în numeroase sedii conspirate (vile particulare, firme comerciale, agenții etc.) în capitală și în diverse orașe mari. S.I.D. se ocupă de culegerea de informații economice, politice și militare. Serviciul este compus din mai multe birouri : de informații (pentru culegerea de informații din străinătate de către cadre

și agenți acoperiți ca diplomați, în special ca atașați militari), de contrainformații, de securitate, de situații (care analizează informațiile primite și îndrumă activitatea organelor informativă), tehnico-științifice, de cifru și altele ;

b) **Serviciul de contrainformații militare** (S.D.M.), care funcționează pe lângă statele-majore ale armatei de uscat, marinei și aviației. S.D.M. asigură securitatea unităților militare, desfășurînd activitate contrainformativă, dar și de spionaj, cu caracter militar ;

c) **Comandamentul general al trupelor de carabinieri**, care este de fapt un organ de poliție militară, avînd misiunea de a asigura securitatea obiectivelor importante, paza reprezentanțelor diplomatice italiene din străinătate, securitatea documentelor secrete, realizînd și sarcini informativă și contrainformativă.

Ministerul Afacerilor Interne are în subordine :

a) **Direcția generală a securității publice**, cu sediul în Palatul Viminale din Roma, avînd atribuții de informații, contrainformații și polițienești. Această direcție cuprinde : **Divizia probleme speciale**, care duce o activitate de prevenire a unor acțiuni îndreptate împotriva economiei italiene, controlînd activitatea firmelor mari și mijlocii în relațiile cu statele socialiste și asigurînd contrainformativ obiectivele N.A.T.O. din Italia. Această divizie asigură reprezentanțele diplomatice italiene din străinătate cu arhivari, cifrori și radiotelegrafisti ; **Divizia probleme generale**, care asigură ordinea publică și supravegherea diplomaților și reprezentanțelor străine din Italia ;

b) **Direcția poliției administrative**, cu sarcini judiciare, administrative și sociale, avînd în componere biroul „INTERPOL”, biroul central de luptă contra falsificatorilor, biroul stupefiante, valută etc.

Ministerul Afacerilor Interne italian mai are în subordine diferite organe (divizii) ale poliției feroviare, portuare, rutiere, de frontieră, servicii tehnice, de zărmare, gestiune și furnituri, poliție criminală, legislativă, academii și școli de poliție, prefecturile și chesturile de poliție (cu birourile de pașapoarte și evidența cetățenilor străini).

Serviciile de informații italiene folosesc, la nevoie, multitudinea organelor de poliție în scopul rezolvării unor sarcini specifice lor.

Se cuvine remarcat că instabilitatea politică ce a caracterizat viața italiană în ultimii ani și-a pus amprenta și pe activitatea organelor de informații, contrainformații și polițienești, fiind tot mai evidente cazurile de corupere a unor cadre. Scandalul S.I.F.A.R. (fostul serviciu de informații), care a dus în ultimă instanță la desființarea acestuia și la apariția S.I.D., este îndeosebi cunoscut. Pentru activitatea organelor noastre acest aspect trebuie reținut deoarece pot apare suspecți italieni, indiferent cărui organ aparțin, care să lucreze pentru alte servicii de spionaj.

Este, de asemenea, demn de subliniat că țara noastră este vizitată de multe elemente care își declară apartenența la anumite organe de poliție din Italia, dar pentru noi este importantă identificarea acelor cadre și agenți care aparțin S.I.D.-ului, organul oficial de spionaj al Italiei. Din cazuistica noastră rezultă că marile trusturi și concernele industriale și financiare și-au creat servicii proprii de informații și de contrainformații, angajînd foste cadre de spionaj sau de poliție, care desfășoară o intensă activitate de culegere de informații, în special informații economice și tehnico-științifice pe teritoriul altor state, inclusiv în țara noastră. Identificarea acestor agenți, care au legături permanente cu S.I.D.-ul, creează unele greutăți organelor noastre în depistarea adevăratelor cadre ale acestui serviciu de spionaj. Ilustrative în acest sens sînt cazurile firmelor italiene „FIAT”, „SIR”, „ENI”, cunoscute cu activitate proprie de spionaj pe teritoriul țării noastre.

☆

În primele două decenii ale secolului, în România s-au aflat circa 16.000 de emigrați italieni în căutare de lucru și bineînțeles că printre ei au fost și agenți ai spionajului italian.

Cadre și agenți ai spionajului italian au pătruns în țara noastră și sub acoperirea de reprezentanți și funcționari ai unor societăți cu capital italian, printre care : „Danubiana”, „Prahova”, „Petrol-latină”, „Camera de comerț italo-română”, „Banca comercială italo-română”, „Foresta italo-română”. Aceștia culegeau în special informații cu caracter economic, pentru a sprijini penetrarea și consolidarea capitalului italian în România.

În 1933 s-a înființat la București „Institutul de cultură italiană”, care făcea propagandă în favoarea Italiei, organiza cursuri de limba italiană, conferințe, excursii gratuite în Italia etc. și, desigur, studia și recruta agenți.

În perioada 1940—1943, în baza unei înțelegeri intervenite între Formentini, secretar al Legăției italiene la București, și Herman von Ritgen, consilier la Ambasada germană din România, a fost înființat un birou comun de spionaj, realizîndu-se o colaborare masivă între spionajul italian și cel german pe teritoriul țării noastre. Totodată, spionajul italian a contribuit la răspîndirea propagandei fasciste. S-a creat în România și o filială a partidului fascist italian, membrii acesteia acționînd împreună cu falangistii spanioli și nazistii germani. Ministrul Italiei la București din acea perioadă a avut legături strînse cu Antonescu și Horia Sima. El a participat, îmbrăcat în uniformă de fascist, la majoritatea manifestațiilor organizate de legionari.

O situație specifică s-a creat în 1943, cînd Mussolini a fost înlăturat de la conducerea Italiei, în fruntea noului guvern venînd generalul Badoglio. Dar Mussolini a mai controlat un timp nordul Italiei printr-un guvern fascist, generalul Badoglio avînd sub control doar sudul și centrul. Urmarea a fost că și la București o parte din membrii legației, în frunte cu ministrul Renato Bova Scoppa, au trecut de partea lui Badoglio, iar alți a rămas cu Mussolini, ceea ce a făcut ca și activitatea spionajului italian în România să fie, pentru o perioadă scurtă, divizată.

☆

După 23 August 1944 serviciul de spionaj italian — asemenea altor servicii de spionaj capitaliste — a sprijinit elementele reacționare, a întreprins acțiuni de defăimare a noului regim, a sprijinit crearea de organizații subversive și, în special, a cules informații politice, militare, economice prin cadrele și agenții din consulate, din colonia italiană, prin

agenții din rîndul unor membri ai fostelor partide burghezo-moșierești, preoți și călugări catolici, persoane care lucraseră la societăți cu capital italian și elemente dușmănoase din întreprinderi, instituții etc. Ca urmare a acestor activități, cu caracter contrarevoluționar, în 1948 au fost desființate consulatele și agențiile italiene din România.

În acea perioadă, serviciul de spionaj italian a acționat împotriva României și prin cadrele și agenții săi camuflați în organizații și asociații culturale, printre care: „Institutul de cultură italiană” (închis în 1950), „Uniunea democratică a patrioților italieni din România” (dizolvată în 1948) etc.

Cadrele și agenții spionajului italian au colaborat și cu spionii Vaticanului, camuflați în cadrul Nunciaturii papale din București (reprezentanța diplomatică a Vaticanului în țara noastră între 1929 și 1950).

Sînt numeroase cazurile rezolvate de securitatea română de-a lungul anilor pe linia spionajului italian. Astfel, în 1950 a fost curmată activitatea lui Pintori Eraldo și a rețelei sale de spionaj, în același an fiind expulzați 10 agenți consulari pentru activități informative; în 1958 a fost curmată activitatea ilegală a lui Grandi Mario, fost șef al cancelariei consulare din Legația italiană din București și a rețelei create de acesta la Constanța, Craiova și în alte orașe; în 1959 au fost arestați cîțiva cetățeni români și expulzați mai mulți cetățeni italieni pentru activitate de spionaj în favoarea Italiei; în 1970 s-a curmat activitatea de spionaj economic a italienilor Busnardo Fernando și Bolognini Alfredo, de la firma „S.I.R.”, și a agenților acestora din rîndul românilor în frunte cu Vulpe Traian, fost director general al Combinatului petrochimic Brazi, și a altora.

În prezent, spionajul italian acționează în țara noastră prin cadrele și agenții săi acoperiți ca diplomați ai Ambasadei italiene din București, ca salariați ai Institutului italian de comerț exterior, ai companiei de transporturi aeriene „AL-ITALIA”, ai Bibliotecii italiene din Capitală, ca lectori, doctoranzi, comercianți și reprezentanți de firme, ca navigatori, turiști, specialiști, ca ziariști sau corespondenți de presă etc.

Principala direcție de activitate dușmănoasă la adresa R. S. România a serviciului de spionaj italian constă în **culegerea**

de informații, date și documente cu caracter secret din domeniile economic, militar, politic și tehnico-științific.

Domeniul economic constituie un obiectiv prioritar al serviciului de spionaj italian, fapt confirmat recent de însuși ambasadorul Italiei la București, Mario Bolasco. Spionajul italian este interesat în acest sens să afle: planurile privind crearea de ramuri industriale noi, printre care construcții de mașini, industria chimică, construcții navale etc.; sistemul de organizare a ramurilor economiei naționale, întreprinderilor, în special a sectoarelor de export-import și relațiile lor cu firme străine; identificarea funcționarilor superiori și specialiștilor din posturi de răspundere nemulțumiți, avizi de bani, carieriști, ahtiați după obiecte de proveniență străină și care doresc să călătorească în străinătate, viciați, care pot fi compromiși și recrutați; eventuale modificări ale planurilor economice; măsurile speciale de apărare a secretului de fabricație; relațiile economice ale țării noastre cu alte state și cu Piața comună etc.

Asemenea informații și date încearcă să obțină serviciul de informații italian prin cadrele sale din Capitală, care exploatează intens posibilitățile unor conaționali reprezentanți comerciali permanenți la București. Cadrele serviciului de informații din Ambasada italiană sprijină pe unii conaționali să pătrundă în domeniile care li interesează. De exemplu, „Lino”, diplomat-spion de la Ambasada italiană, a făcut o serie de intervenții pe lângă conducerea M.C.E.C.E.I., pentru a-l introduce pe comerciantul „Albu” pe piața românească. Ulterior s-a stabilit că „Albu” avea de fapt sarcini de culegere de informații economice din ramura industriei chimice.

Între alte activități, rezidența din București a spionajului italian solicită de la majoritatea comercianților italieni, care vin în România, să întocmească și să depună la ambasadă rapoarte de activitate. La rîndul lor, majoritatea comercianților italieni, pentru a realiza această sarcină, recurg la încercări de corupere, prin diferite procedee, a unor persoane competente a-i sprijini în obținerea informațiilor și datelor care li interesează.

Faptul că domeniul economic este prioritar în culegerea de informații, date și documente secrete din și despre R. S. Ro-

mânia este atestat și de înființarea la București (pe lângă Ambasada Italiei) a **Oficiului institutului de comerț exterior**, care este în realitate oficină a serviciului de informații al acestei țări. Sarcina oficială a acestui oficiu este aceea de a prospecta piața românească, folosind mijloace legale ca: publicații, situații statistice și contacte oficiale etc. Are, de asemenea, sarcina de a îndruma „operatorii comerciali”, care vin pentru prima dată în țară, să ia contact cu întreprinderile de comerț exterior care interesează și să li ajute în studierea pieții românești. Unii funcționari ai oficiului și-au depășit atribuțiile oficiale, angrenîndu-se, alături de unii comercianți, în încheierea unor tranzacții comerciale care le aduc beneficii (în procente) din valoarea contractelor.

Avînd această acoperire, cadrele Oficiului I.C.E. au posibilități mai largi decît funcționarii ambasadei de a vizita întreprinderi de comerț exterior (beneficiari) și de a lua contact cu persoane care interesează. De aceea ele sînt cele care punctează și studiază, personal ori prin comercianți italieni, elementele pretabile la corupere și recrutare. Exemplificativ, în acest sens, este cazul recent rezolvat privind pe comerciantul italian „Sevalet” și al cetățeanului român „Tudoran”, care au săvîrșit infracțiunile de spionaj și respectiv divulgare de secrete economice. De menționat că „Sevalet” a fost folosit și îndrumat în activitatea sa ilicită de un cadru de spionaj, aflat sub acoperirea de director al **Oficiului institutului de comerț exterior**.

Acest oficiu „recomandă” firmelor italiene care încheie tranzacții în România să invite în Italia persoanele punctate de salariații săi (de fapt, cadre sau agenți ai spionajului italian), pe cheltuiala firmelor respective, indicîndu-le totodată să le trateze cu atenție deosebită și să le creeze un „sejur” cît mai plăcut în străinătate.

În majoritatea covîrșitoare a cazurilor, comercianții care tratează o afacere cu întreprinderile românești caută ca prin subterfugii, coruperi, mituiri, cadouri etc. să ne înșele. O metodă specifică spionajului italian din România este folosirea intensă a „testărilor de loialitate” a unor salariați români care anterior au fost

studiați și atrași prin diferite „atenții” de partea lui. Aceștia — dată fiind dependența lor — sînt constrînși în mod tacit pe plan profesional să fie „loiali” și să susțină partea italiană, după caz, elogiînd utilajele importate din Italia, favorizînd firmele italiene în desfășurarea tratativelor comerciale etc.

Uneori, comercianții italieni, care au obținut deja un contract, în cadrul derulării acestuia reușesc, datorită slăbiciunilor conducerilor unor întreprinderi românești, să se impună în așa măsură încît ajung să conducă efectiv unitatea economică respectivă. Astfel, la o întreprindere a cooperației din Cluj-Napoca, beneficiarul italian stabilea sortimentele produselor, indica procesul de producție, organiza ședințe cu conducerea unității etc.

Cu toate că are caracter economic, oficiul mai sus menționat nu se limitează numai la culegerea de informații și date din acest domeniu ci, sub îndrumarea atașatului militar, încearcă să culegă informații și din domeniul militar. De pildă, un funcționar superior al institutului, „Valerio”, a încercat să pătrundă în incinta unui obiectiv cu profil militar din județul Bacău. Deoarece atașatul militar nu avea posibilitatea legendării prezenței lui în zona respectivă, sub pretextul căutării unei întreprinderi economice cu care ducea tratative, „Valerio” a simulat rătăcirea drumului și astfel a ajuns în curtea obiectivului.

Spionajul italian caută informații și date privind: dotarea armatei române cu tehnică de luptă; tipurile și cantitățile de armament fabricate în țară; ce, cît și de la cine importăm; amplasarea unităților militare; măsuri de apărare a teritoriului; capacitatea de luptă a trupelor și mobilitatea lor; efectivele și capacitatea de luptă a gărzilor patriotice și instruirea și dotarea lor; existența și profilul școlilor militare; identificarea cadrelor cu funcții de răspundere din armată, securitate, miliție, amplasarea sediilor organelor de securitate; identificarea rețelei informative a securității și aflarea sarcinilor acesteia; identificarea persoanelor urmărite și altele.

De exemplu, atașatul militar italian, avînd la un moment dat sarcina să iden-

tifice construcțiile speciale de apărare din zona Carpaților Răsăriteni și cunoscând că un turist italian și-a petrecut concediul în regiunea respectivă, l-a întrebat, în cadrul unei discuții aparent banale, dacă a observat în zonă asemenea construcții. În același scop, atașatura militară folosește ca metodă deplasările „în scop turistic”, execută fotografiieri și filmări. De pildă, vizitând mănăstirile din nordul Moldovei, diplomatul-spion a fotografiat unele unități și obiective militare din zonă. În acea călătorie el l-a pus să fotografieze pe fiul său în vîrstă de 15 ani.

Cu altă ocazie, atașatul militar a luat o funcționară din cadrul ambasadei, cu care se află în relații apropiate, și, călătorind cu autoturismul, a pus-o să fotografieze din mai multe poziții o unitate militară.

Atașatura militară italiană folosește în culegerea de informații militare atât cetățeni români, cît și conaționali: comercianți, navigatori, turiști. Edificator în acest sens este cazul „Dunărea”, unde au fost identificați cetățeni români și navigatori italieni care au furnizat informații și au executat fotografii în legătură cu o manevră militară importantă în zona Dunării. Aceștia au reușit să culegă și să transmită informații privind numărul mijloacelor de transport militare care au participat la manevră, timpul și locul de executare a unui pod plutitor peste fluviu, montarea și demontarea lui, direcțiile de afluire a unităților participante, tipurile de vase militare participante la manevră.

În atenția atașatilor militari italieni intră și identificarea rețelei informative folosite de organele noastre. Astfel, informatorul nostru „Radu”, fiind suspicios — ca orice cetățean român cu care spionajul italian vine în contact —, a primit sarcina, de la un funcționar al I.C.E., să procure schema de organizare a unei instituții importante. Se sconta că dacă rezolvă misiunea în bune condiții înseamnă că este în legătura securității, cunoscîndu-se că în mod normal el nu are posibilități să afle structura administrativă a instituției.

Din domeniul politic interesează: relațiile R.S. România cu alte state socia-

liste, capitaliste și cu „lumea a treia”; unitatea de vederi în cadrul conducerii superioare de partid și de stat față de măsurile luate în politica internă și externă a României; poziția țării noastre în C.A.E.R. și în Tratatul de la Varșovia; atitudinea autorităților față de religie, în general, și față de cultul catolic, în special; poziția tineretului față de biserică; atitudinea organelor de stat față de preoți; starea de spirit a populației, în general, și a intelectualității, în special.

În acest domeniu, consilierul politic al Ambasadei italiene, pe lângă exploatarea în orb a unor cadre cu funcții de răspundere cu ocazia unor recepții și alte acțiuni protocolare, l-a angrenat în culegerea de informații politice pe „Cucu” — reprezentantul permanent al unei agenții de presă la București. Acesta, depășindu-și atribuțiile oficiale, a recrutat trespătat un cetățean român (publicist), pe care-l folosește în culegerea de informații. În acest domeniu, se observă o preocupare mai deosebită față de informații privind starea de spirit din marile centre industriale (Galați, Hunedoara), precum și din centrele culturale mai importante.

Din domeniul tehnico-științific interesează fizica atomică (temele de cercetare fundamentală și aplicativă), posibilitățile de care dispunem în aplicarea energiei nucleare în scopuri pașnice (construcția de centrale atomoelectrice) și chimia (în mod special, cercetările în domeniul producerii pielii sintetice).

Un exemplu semnificativ, privind interesul spionajului italian față de dezvoltarea sectorului energiei nucleare din R.S. România, l-a constituit cazul cetățeanului român „Sandu”, fost reprezentant al țării noastre la Viena, persoană cu muncă de răspundere la I.F.A., care s-a dovedit a fi agent al spionajului italian. „Sandu” a menținut legături, după revenirea la București, cu consilierul Ambasadei Italiei, „Barbu”, cărui i-a furnizat informații secrete privind I.F.A. și date referitoare la planul de înzestrare a acestui institut cu utilaje moderne din import, cu prilejul unor vizite la ambasadă sau la domiciliul diplomatului, unde se organizau seri culturale ori activități protocolare.

În culegerea de informații agenții spionajului italian folosesc mijloace, metode și procedee indeobște cunoscute: studiază, aleg și recrutează agentura din rîndul românilor, italienilor sau altor cetățeni străini; fac observare directă; exploatează informativ persoanele întîlnite; înregistrează fonic, fotografiază, filmează, exploatează presa; fac schimb de informații cu omologii lor din reprezentanțele diplomatice ale țărilor capitaliste acreditate la București, în special ca atașati militari. Aceștia din urmă efectuează uneori deplasări de informare în provincie împreună cu omologii lor englezi, greci, turci și alții, alteleori efectuează singuri astfel de călătorii, comunicîndu-le ulterior și celorlalți informațiile și datele obținute sau verificate.

O metodă specifică ce se conturează în activitatea spionajului italian este trimiteră în România a unor cadre sau agenți, în scopul culegerii de informații și studierii, alegerii și recrutării de agentură sub pretextul intenției de a **contracta căsătorii cu românce**. Astfel, un turist italian, cunoscut ca polițist de vamă, a afirmat că intenționează să se căsătorească cu o elevă de liceu, deși în realitate — cum s-a stabilit ulterior — el era căsătorit. Sub acest pretext, respectivul cetățean italian și-a creat numeroase legături, printre care și cu „Magda”, cîndva profesoară la filiala din Iași a fostului Institut de cultură italiană.

Este semnificativ faptul că multe dintre legăturile feminine, trecătoare sau permanente, ale italienilor sînt fiice sau rude ale unor ofițeri sau ale altor cadre din M.A.N. și M.I. ori ale unor persoane cu funcții de răspundere în stat, în special în domeniile comerțului exterior și al fizicii nucleare.

Serviciul de spionaj italian folosește pentru pătrunderea cadrelor și agenților săi în țara noastră și calea **repatrierii**. Edificator în acest sens este cazul cetățeanului român „Butuc”. Acesta a plecat din țară în anul 1949 și s-a stabilit în Italia unde, după cîțiva ani, și-a deschis o agenție de turism. După 10 ani a făcut prima vizită în țară la rude, manifestîndu-și deja dorința de repatriere. El avea atunci 47 ani. În 1960, cînd a efectuat a

doua vizită în România, a început să cultive relații cu o tînără de 19 ani, rudă a unei persoane cu funcții de răspundere, cu sprijinul căreia sconta să obțină, după repatriere, un post important. Ca urmare, în anul următor „Butuc” s-a repatriat și s-a căsătorit cu persoana în cauză. Din urmărirea lui informativă a rezultat însă că fusese trimis în țară cu sarcini informative de către spionajul italian. Astfel, imediat după repatriere s-a stabilit într-un oraș de provincie, unde a încercat să obțină, prin rudele soției sale, postul vizat. Cînd intenția sa a fost contracarată, „Butuc” a divorțat și s-a angajat la o importantă întreprindere industrială, ca translator. De la repatriere pînă în prezent, „Butuc” manifestă un „patriotism” excesiv, zgomotos, căutînd totodată legătura cu securitatea, spre a-i fi repartizate „sarcini concrete”. „Butuc” se dovedește bine pregătit în problemele muncii informative: menține legături cu străinătatea, despre care nu vorbește nimănui, este mereu agitat și caută continuu să cultive relații în medii diferite.

În prezent se constată o **preocupare intensă pentru recistigarea pozițiilor pierdute de cultura italiană în țara noastră**, fapt dovedit de reînființarea, în anul 1970, a Bibliotecii italiene din București. Aici sînt organizate cursuri gratuite de studiere a limbii italiene și chiar cursuri de specializare pentru profesori. Tot aici au loc vizionări de filme și spectacole, audieri de conferințe. Biblioteca dispune de un fond bogat de cărți, ziare și reviste italiene. Este frecventată anual de peste 2.000 de persoane. Pentru noi biblioteca este loc de cunoaștere și studiere a unor filoitalieni, din rîndul cărora cadrele spionajului italian au posibilitatea să selecționeze, să studieze și să recruteze agenți. Totodată, Biblioteca italiană este un loc prielnic pentru contactarea de către cadrele ambasadei a unor personalități, în vederea obținerii de la acestea, prin discuții într-un cadru neoficial, a unor informații care le interesează. Astfel, pentru a afla poziția părții române privind exploatarea unor resurse materiale importante, s-a organizat la bibliotecă o seară medalion „Enrico Matei” (personalitate politico-științifică italiană).

la care au fost invitate conducerile unor ministere din București. Aici, după programul oficial, cite un funcționar italian a avut sarcina de a-l aborda și a-l întreține și exploata informativ pe cite un invitat român.

Pentru cursanți, la Biblioteca italiană se întocmește cite o fișă personală, care cuprinde datele de identitate, profesia, locul de muncă (adresa instituției sau a întreprinderii respective). Printre cursanți există mulți ingineri din obiective productive, oameni de cultură, studenți cărora în funcție de datele obținute și, în urma unui studiu, li se oferă burse de studii în Italia.

O bază de recrutare pentru spionajul italian o constituie numărul mare de cetățeni români care se adresează ambasadei sau bibliotecii cu cererea de a li se acorda burse de studii în Italia. S-a constatat că acestora li se acordă prioritate în acordarea de burse față de cei propuși oficial de către instituțiile și întreprinderile românești.

În urmă cu doi ani a reînceput să funcționeze și biserica italiană din București. Preotul Francisco Molinari a reușit într-un timp scurt să polarizeze în jurul bisericii colonia italiană, pe descendenții acesteia, precum și un mare număr de enoriași romano-catolici. Pentru început, în scopul atașării credincioșilor de biserică, cu ocazia diferitelor sărbători (unora chiar lunar), biserica oferă „ajutor” material (obiecte și bani) membrilor coloniei italiene. Se înțelege că și din această categorie de persoane spionajul italian poate, la nevoie, selecționa elemente în slujba lui.

Asupra cetățenilor români care se deplasează în Italia în interes oficial sau personal, serviciul de spionaj acționează diversificat, prin agenții de care dispune în rîndul translatorilor, ghizilor, însoțitorilor, personalului hotelier, de la restaurante, cafenele, baruri, prin șoferii de taxiuri etc., care cunosc limba română. Tot prin acest organ se realizează supravegherea informativă generală a românilor aflați temporar în Italia. În acest sens, mai sînt folosiți și transfugi români sau cetățeni italieni care au trăit

în România. Chiar și „Asociația italie- nilor plecați din România”, cu sediul la Roma, este folosită de spionajul și contraspionajul italian.

În Italia există și lagăre pentru fugari la Triest, Capua, Latina, Neapole, unde acționează, de asemenea, cadre și agenți ai spionajului italian în anchetarea, exploatarea informativă, studierea și recrutarea de agenți. În aceste lagăre se acordă atenție deosebită informațiilor cu caracter militar, celor privind amplasarea unor unități speciale, de rachete etc.

În activitatea organelor de stat italiene se remarcă și preocuparea pe linia pregătirii contrainformative a cetățenilor italieni care vin în țara noastră ca specialiști, comercianți sau oameni de afaceri etc., care sînt instruiți de către conducerile firmelor și de către cadre ale Ministerului Afacerilor Interne asupra comportării lor în România. Organele de stat le pun la dispoziție broșuri pe teme privind metodele folosite de securitatea română, accentuîndu-se la-tura folosirii femeilor în culegerea de informații și de date despre străini. Pe perioada cit se află în țara noastră, prin cadrele și agenții care asigură contrainformativ grupurile, membrii acestora sînt urmăriți în privința relațiilor ce și le-au creat, în special a legăturilor cu femei, dacă întirzie de la hotel, dacă fac deplasări mai mari, cine li însoțește oficial sau în particular etc.

Data fiind dezvoltarea relațiilor multiple dintre R.S. România și Italia (în privința volumului schimburilor economice, Italia este partenerul occidental al doilea al României) constatăm interesul crescînd al serviciului de spionaj italian față de țara noastră, intensificarea și diversificarea acțiunilor sale. Aceasta obligă aparatul de securitate să se documenteze asupra particularităților activității dușmănoase a spionajului italian, să-i acorde o deosebită atenție, asigurînd prevenirea scurgerii de informații.

Locotenent-colonel I. TAMEȘ
Maior E. LENART
Căpitan S. BOLDEA

O eroare de calcul

Privind zîmbitor biletul de concediu medical pe cinci zile, inginerul „Dobrin” telefonă ofițerului de serviciu. Dădu glasului o nuanță răgușită, obosită, tuși de citeva ori, respirînd greu și rugă să-i fie dat telefonul de acasă al medicului unității. Apoi îl sună pe medic. Folosînd același procedeu, îi relată că boala luase proporții îngrijorătoare, că simte tot timpul „pietriș de prund” în stomac, senzații de sufocare, amețeli cumplite. Medicul îl sfătui cum să ia medicamentele pe care i le recomandase, asigurîndu-l că nu-i decît o stare trecătoare. Soția lui „Dobrin” mai dădu și ea citeva telefoane la cunoscuți, spunîndu-le că „lui Nelu îi este tare rău...”

Trecuse de unsprezece noaptea. „Dobrin” împreună cu soția părăsiră apartamentul cu atenție, să nu fie văzuți. Deși aveau mașină personală, preferaseră să ia un taxi. Se opriră la a doua stație de tren în direcția Constanța. Aici, pentru că mai aveau aproape o oră pînă la sosirea trenului, au stat în parcul din apropierea gării.

Au ajuns la Constanța pe la nouă dimineața. „Dobrin” privea atent în jur, cu grijă să nu fie zărit de vreun cunoscut. Lumina albă orbitoare a dimineții îl deranja. Se simțea pretutindeni prezența mării, a acelei mări pe care o știa, care se întindea liniștită, albastră, sub cerul senin...

Cu privirile în jos, intrară în gară. Se așezară undeva într-un colț de unde puteau observa totul.

— Ce facem?! se miră soția.

— Așteptăm puțin, șopti „Dobrin”.

Inginerul zări în sfîrșit o femeie cu un trandafir alb în mînă. Floarea pâlise, dar femeia făcea eforturi să o facă vizibilă, ducînd din cînd în cînd

petalele ofilite la nas. Privirile inginerului și ale femeii se întâlneau. Cîteva minute mai tîrziu, urcau toți trei într-un troleibuz. Fără să vorbească unul cu altul, parcă ar fi fost trei străini...

Au ajuns pe o stradă ce pornea din bulevardul Lenin. Intrară într-o curte modestă. Pe poartă era un număr scris cu cretă roșie: 35. Ceva mai în dreapta, pe unul din stîlpii de susținere, era un altul: 21.

Și-au lăsat doar bagajele, apoi inginerul și soția au plecat grăbiți. Toată ziua au petrecut-o pe plajă, căutînd locurile mai retrase.

În aceeași zi, în fața căsuței cu două numere, unde proprietărea era „femeia cu trandafirul“, a stopat o mașină. Era un „Cadillac“, prăfuit, cu număr de înmatriculare de Timișoara. Oaspeții au fost primiți de gazdă aproape cu slugărnice. Erau un bărbat și o femeie. El încărunțit de-a binelea, cu fața ca o coajă de copac. Ea, mai tînără, blondă, tăcută; vorbea o românească aproximativă și nu părea deloc interesată să-și îmbogățească vocabularul. Traducea doar ce-i spunea bătrînul.

Seara cînd soții „Dobrin“ s-au întors de la plajă, din camera lor se auzi o discuție aprinsă. „Dobrin“ îi explica enervat soției că gazda trebuia să-l pună în gardă că închiriază și pentru străini. Lucrînd în armată, s-ar putea să aibă neplăceri și chiar necazuri mari. Aceleași vorbe, pe același ton ridicat, în apropierea telefonului, „Dobrin“ le-a repetat și gazdei. Iar gazda, după ce s-a scuzat că nu a cunoscut acest lucru, l-a asigurat că a doua zi cei doi străini vor pleca, totul rezumîndu-se la o noapte...

Maiorul Stoleru, ofițerul de contrainformații care răspundea de institutul militar unde lucra „Dobrin“, a citit cu atenție materialul în care erau consemnate datele de mai sus. A reluat apoi studiul notei furnizate de informatorul „Săndulescu“. Acesta relata că „Dobrin“ devenise în ultimul timp „misterios, suspicios, că era preocupat de ceva, își controla mereu gesturile, vorbele, fiind de o circumspecție exagerată“.

Alte materiale mai vechi arătau că inginerul e o fire egoistă și că e foarte preocupat de cîștigul material.

Se mai cunoștea că inginerul lucrase foarte mult în vederea perfecționării tehnologiei de elaborare a unui produs nou. Se lăudase într-o scară că va face ceva, pentru ca „posteritatea să-i rețină numele“. Dar atît. Altădată spusese indignat cuiva că „s-ar putea face mult mai multe, dacă n-ar fi cociupitorii, adevărații hoți de inteligență“. Cînd i s-a atras atenția în legătură cu afirmațiile respective, nu a mai vorbit nimic. Nimic față de nimeni.

Femeia cu trandafirul alb, din Constanța, rezulta că se numește Elsa Pascalopol. Lucra ca muncitoare în port, se ocupa cu cazarea unor cetățeni, pe care nu-i trecea în cartea de evidență. Era mai de mult suspectă pentru relații cu străini foarte dubioși.

Trist era că perechea de străini dispăruse într-adevăr și fără urmă, a doua zi. În aceeași zi plecaseră din Constanța și soții „Dobrin“.

Într-o zi, pe seară, Elsa Pascalopol a fost invitată la miliție. Aici, un ofițer, după ce s-a interesat de preocupările ei, i-a relatat că un cetățean străin a comis un accident grav și a părăsit mașina, fugind de la locul faptei. În vehiculul părăsit a fost găsit un carnetel, unde, printre alte însemnări, era și numele ei.

Vestea o tulbură mult pe femeie, intrucît căutase întotdeauna să evite complicațiile de acest gen. Schiță o grimasă, apoi încercă să se apere, spunînd că ea nu cazează turiști.

După ce o încredință că se cunoaște precis ziua cînd au fost cazați străinii la ea și altele, i se dădu să înțeleagă faptul că, dacă refuză să spună întreg adevărul, putea să aibă alte neplăceri, poate mai mari. Elsa relată că era vorba de „Nilsom Dimar“, originar din România, care venise de mai multe ori în țară și căruia de fiecare dată ea îi asigurase cazarea. De data aceasta rămăsese la ea doar o noapte. Femeia nu aminti de „Dobrin“, cu toate că ofițerul a încercat s-o determine să vorbească.

O săptămînă mai tîrziu, Elsa primi o scrisoare de la „Dimar“. Acesta o anunța că, din cauza unui accident stupid, nu mai putea veni în țară. În încheiere o ruga să-l anunțe pe „Dobrin“ să ridice o scrisoare de lo post-restant, la oficiul poștal al unui oraș din apropierea locului unde se afla unitatea militară a cetățeanului român.

În aceeași zi, Elsa a părăsit Constanța, întreprîndu-se spre orașul unde domicilia „Dobrin“, l-a înștiințat de vestea primită și a plecat în aceeași seară înapoi la Constanța. Chiar a doua zi, „Dobrin“ s-a dus la oficiul poștal și a ridicat scrisoarea despre care-i vorbise Elsa.

Apoi, patru zile mai tîrziu, inginerul s-a asigurat că nu e urmărit de cineva, a intrat în parcul orașului și a pornit-o cu un pas lent, pe aleile pustii la acea oră. După ce a ajuns la locul indicat, se așeză cu grijă pe o bancă. Nu dură mult și de el se apropie un cetățean care-i dădu „bună seară“, spunîndu-i totodată, într-o românească stricată, o parolă banală, ceva referitor la faptul că va ploua în curînd. „Dobrin“ răspunse cu altă parolă.

— Sînteți sigur că nu v-a călcat nimeni pe urme? îl întrebă cetățeanul.

— Cum aș putea să aflu dacă dumneavoastră sînteți cel pe care-l caut? răspunse „Dobrin“ tot cu o întrebare, încercînd să deslușească cît mai bine figura necunoscutului.

— Mîine ne întîlnim la restaurantul „Libelula“. Atunci o să vă arăt pașaportul. Unchiul mi-a relatat despre ce-i vorba... Pînă atunci, pentru dumneavoastră sînt „Richard“. Aveți grijă, cînd veniți, să n-aveți ureo „coadă“.

A doua întîlnire a avut loc tot seara. Separeul restaurantului îi ferea pe cei doi de eventualele priviri indiscrete. „Richard“ i-a arătat lui

„Dobrin“ pașaportul și un alt document, din care rezulta că-i inginer de aceeași specialitate. Apoi străinul i-a spus cu voce scăzută :

— Vă ascult, domnule inginer ! Am la mine totul pentru perfectarea înțelegerii. Bineînțeles, voi negocia cu dumneavoastră. Ce oferiți, cât pretindeți ?

„Dobrin“ rămase câteva clipe tăcut, apoi începu, privind țintă paharul din față :

— Ce vă ofer ? ! Ce să pretind ? ! Știu eu ? ! E vorba de un efort aproape suprauman de câțiva ani. Aici mi-ar fi oferit, poate, o primă. De aceea am discutat cu unchiul dumneavoastră. Am luat măsuri de precauție. Vă dați seama ce ar ieși în cazul în care aș fi descoperit.

— Ar însemna totodată pieirea mea, a răspuns „Richard“. Și să știți că țin foarte mult la propriul meu cap. De aceea, zic să nu lungim prea mult. Când ? Cum ? Și mai ales cât ?

„Dobrin“ tăcu iar, surise jenat, apoi spuse pe un ton și mai scăzut :

— Am materialul la mine ! Impinse cu degetul spre servietă și adaugă : Ne înțelegem cu prețul și schimb la schimb.

— Perfect, numai că eu nu pot să-l iau în seara asta ! Ar fi un risc prea mare. Miine la ora 14 plec cu avionul. Mi-l aduceți în stația de autobuz din apropierea aerogării. Vorba e cit vreți ?

— Veți trăi sentimentul unei adevărate revelații, când o să vedeți ce economii se realizează pe baza procedeului. E vorba de o tehnologie net superioară, care va aduce mari beneficii firmei. Așa că...

— Am înțeles de la unchiul că banii nu-i vreți toți odată.

— Ba da ! Toți, absolut toți !

— De ce ?

— Știți, la noi e un proverb. Nu se dă cioara din mână pe cea de pe gard.

— Perfect. Cit ?

— Ei bine, vreau...

A doua zi, în timp ce inginerul „Dobrin“ îl aștepta pe „Richard“ în stația de autobuz din apropierea aerogării, a fost invitat într-o mașină. Încercă să refuze, a trebuit luat aproape cu forța. Zece minute mai târziu, „Dobrin“ rămase surprins.

„Richard“ era singur într-un birou. Il întâmpină cu un zimbet și apoi spuse în cea mai perfectă limbă română :

— Ați făcut o eroare de calcul, domnule inginer. V-ați subapreciat munca de trei ani... Nu credeți ?

Pentru eliminarea unor nereguli privind transportul documentelor secrete în străinătate

În ansamblul prevederilor Legii nr. 23/1971, un loc important îl ocupă reglementările referitoare la transportul documentelor secrete de stat și de serviciu în străinătate de către delegațiile sau salariații organizațiilor socialiste. Astfel, art. 57 precizează că „Documentele care constituie secrete de stat, precum și cele care nu sînt destinate publicității, nu pot fi transportate în străinătate de către delegațiile sau salariații organizațiilor socialiste decît cu aprobarea ministrului sau conducătorului organului central, respectîndu-se și normele legale stabilite cu privire la transportul și păstrarea corespondenței diplomatice“. Totodată, legea precizează că astfel de aprobări se vor da „numai pentru acele documente care sînt strict necesare și numai dacă în exterior există condiții pentru păstrarea secretului lor“.

Rezultă deci că aceste reglementări constituie o excepție de la regula generală, intrucît, potrivit H.C.M. nr. 1094/1968, documentele secrete de stat și de serviciu se transportă în străinătate de către curierii diplomați ai M.A.E.

Pentru a verifica cum sînt respectate aceste norme, în cursul anului 1974 au fost efectuate controale într-un număr mare de organizații socialiste, indeosebi la întreprinderi de comerț exterior. În procesul verificărilor s-a colaborat cu punctele vamale de pe raza inspectoratelor județene, de unde s-a obținut lista documentelor transportate de către delegați în străinătate, cit și cu unitatea specială „S“, care a selecționat pe cele ce conțineau date ce aveau vădit caracter secret de stat sau de serviciu.

În urma acestor controale, a rezultat că în cele mai multe organizații socialiste normele legale privind secretul de stat sînt aplicate în mod corespunzător. Controlul a scos însă în evidență și încălcări grave ale prevederilor legale cu privire la transportul în străinătate a documentelor cu caracter secret.

Sînt unii conducători de organizații socialiste care nu manifestă

preocupare pentru folosirea valizei diplomatice, în vederea transportării în alte țări a documentelor cu caracter secret. Deși s-au pus la dispoziție „planurile de rute” ale curierilor diplomați din M.A.E., se continuă încă metoda trimiterii unor asemenea materiale prin salariați proprii. Uneori s-a cerut M.A.E. „foaie de curier” pentru unii salariați insuficient verificați și care urmau să plece în străinătate.

Un exemplu caracteristic în această privință îl constituie cazul lui Niculescu Radu Alexandru, fost referent-ajutor relații în M.A.E., care la 1 octombrie 1974 a fost trimis ca membru al delegației române la sesiunea G.A.T.T. de la Geneva, având asupra sa și documentele delegației (legal ar fi fost ca acestea să fie expediate prin serviciul curieri diplomați) și care a rămas în străinătate împreună cu toate documentele pe care le avea asupra sa.

Mai mult, unele întreprinderi de comerț exterior (ca de exemplu: „Tehnimport”, „Electroexportimport”, „Romchim”, „Romsit”, „Ilexim”, „Romenergo”, „Petrolexport” ș.a.) au transportat prin curieri proprii documente secrete de stat sau de serviciu în străinătate fără a avea aprobarea conducerii ministerelor de resort și nici „foaie de curier diplomatic” din partea Ministerului Afacerilor Externe.

S-au semnalat și cazuri cind sub semnătura conducătorilor unor întreprinderi au fost eliberate delegațiilor adevăruri pentru organele vamale în care se consemna, în mod ireal, că documentele transportate în străinătate nu au caracter secret. Așa, de exemplu, la 27 aprilie 1974, directorul adjunct Drăghici Irimia, de la I.C.E. „Ilexim”, s-a deplasat în R.F. Germania în scopul încheierii unor contracte și a luat cu el documente secrete de serviciu, pe care, în timp ce se afla în străinătate, le-a pierdut. La 6 martie 1974, economistul Duman V., de la „Petrolexport”, s-a deplasat în Belgia având asupra sa instrucțiunile în care erau notate limitele de prețuri ce trebuiau susținute de partea română la tratative, iar inginerul Simion Dumitru, de la I.C.E. „Mecanexport”, s-a deplasat în Franța la 13 aprilie 1974 având asupra sa ofertele unor firme comerciale.

În unele cazuri se folosește poșta internațională pentru comunicări de date cu caracter secret de serviciu către agențiile R.S.R. din străinătate. De exemplu, inginerul Mărăscu Aurel, de la „Industrial-export”, a expediat, prin poșta internațională, reprezentanței economice a României din Sofia, oferta pentru vânzarea pompelor tip „TERMO” și tip „SADU”, împreună cu lista de prețuri. În adresa de expediere se făcea precizarea că, în cazul cind partea bulgară nu acceptă prețurile din ofertă, se poate acorda un rabat de 10% pentru pompele tip „TERMO” și de 7% pentru pompele tip „SADU”.

Au rezultat numeroase deficiențe și în folosirea de către unele organizații socialiste, în special întreprinderi ale comerțului exterior, a mijloacelor de telecomunicații internaționale (telefon și telex). Datorită faptului că nu întotdeauna se exercită un control riguros asupra folosirii acestor mijloace, sint transmise în clar secrete de stat ce pot fi interceptate de parteneri străini. Iată câteva cazuri: În luna mai

1974, delegația I.C.E. „Romchim”, condusă de consilierul Polihroniade Alfons, care s-a deplasat în R.F. Germania, a transmis în țară, chiar de la sediul firmei „LURGI”, cu care purta tratative, folosind atât telefonul cit și telexul, tot felul de date, oferte, prețuri și altele, fapt ce i-a permis respectivei firme să cunoască, în permanență, punctul de vedere al părții române, situație ce a dus la ridicarea prețurilor la unele utilaje. Chirilescu I., șef birou la I.C.E. „Fructexport”, a făcut precizări prin telefon agenției noastre economice din Berna că marfa livrată unui partener străin era produsă în 1973 și nu în 1974, cum se menționa în contract, din care cauză, fiind de calitate necorespunzătoare, propunea să se aplice o reducere de preț. Directorul adjunct Prisada S., de la I.C.E. „Azoexport” (subordonat Ministerului Industriei Chimiei), l-a anunțat telefonic la 11 octombrie 1974 pe Păunescu I., reprezentantul întreprinderii române la Frankfurt pe Main, că țara noastră are o cantitate de uree disponibilă pentru export, al cărei preț inițial este de peste 4 dolari F.O.B., dar la nevoie poate merge cu 3,70 sau chiar cu 3,60.

Asemenea cazuri de încălcări ale prevederilor normelor legale au fost constatate și la alte întreprinderi de comerț exterior. În toate cazurile de abateri constatate, persoanele în cauză au fost sancționate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 23/1971, contravențional ori disciplinar.

Producerea acestor abateri de la prevederile normelor legale este și urmarea faptului că, la controalele efectuate de către ofițerii noștri, nu în suficientă măsură s-a verificat modul de aplicare a respectivelor prevederi legale. De aceea, se impune ca pe viitor să fie diversificate măsurile luate de organele noastre, pentru a se cunoaște, în orice moment, cu ce fel de documente se deplasează în străinătate delegații organizațiilor socialiste și să se asigure respectarea întocmai a Legii nr. 23/1971 prin:

— intensificarea activității de control, cu care prilej să se stabilească caracterul documentelor transportate de delegați în străinătate și a datelor transmise prin telex, telefon și poșta internațională;

— să se poarte discuții cu factorii de conducere, cu salariații din compartimentele speciale și de personal, pentru a se cunoaște din timp acțiunile din exterior la care urmează să participe delegații organizațiilor socialiste;

— dirijarea rețelei informative, pentru a semnala din timp aspecte legate de caracterul documentelor ce urmează a fi luate în străinătate de către diverși delegați;

— pe lângă sancțiunile contravenționale, în cazul unor astfel de abateri, este utilă și prelucrarea lor în colectivele de muncă.

Din partea ofițerilor noștri se impune mai multă fermitate în aplicarea prevederilor legale privind apărarea secretului de stat.

Locotenent-colonel Gheorghe PASCARIU

Despre probe și mijloace de probă

Cu privire la probe și mijloace de probă, existind o bogată literatură juridică de specialitate, în cele ce urmează ne vom limita la prezentarea succintă a următoarelor aspecte ce se impun în mod deosebit atenției organelor de cercetare penală și organelor de urmărire informativă ale securității.

Conceptul și rolul probelor și mijloacelor de probă în procesul penal

Atît în limbajul juridic al practicienilor din domeniul dreptului procesual penal, cît și în Codul de procedură penală anterior, conceptele de *probe și mijloace de probă* aveau aceeași semnificație, nefăcîndu-se nici o deosebire între aceste două categorii juridice distincte. În prezent, diferența specifică dintre ele rezultă din prevederile articolelor 63 și 64 ale actualului Cod de procedură penală.

În accepțiunea dată de art. 63 C. pr. pen., *proba* semnifică *orice element, de fapt, care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvîrșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei.*

Categoria *mijloace de probă* n-a fost definită de legiuitor. În absența

unei definiții legale, sensul expresiei *mijloace de probă* poate fi dedus din raportarea prevederilor art. 64 C. pr. pen. — prin care s-a făcut o enumerare completă a mijloacelor de probă — la definiția dată probelor prin art. 63 alin. 1 C. pr. pen.

Efectuarea unei astfel de operații ne permite să conchidem că *prin mijloace de probă se înțeleg mijloacele legale prin care se administrează probele de către organele judiciare.*

Exemplificînd deosebirea dintre probe și mijloace de probă, autorii lucrării „Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român” arată că atunci „cînd A. declară că a văzut pe B. trăgînd un foc de armă asupra lui C., declarația lui A. (consemnată în condițiile prevăzute de lege, n.n.) este mijloc de probă, iar arătările sale (conținutul declarației, n.n.), în cazul cînd sînt demne de crezare, constituie o probă.”¹⁾

Deși entități deosebite, între probe și mijloace de probă există totuși o indisolubilă legătură determinată de rolul pe care îl au în aflarea adevărului, ca premisă majoră a realizării scopului procesului penal.

Ne întemeiem observația pe dispozițiile art. 62 C. pr. pen., care obligă organele judiciare (de urmărire și de judecată) să lămurească toate aspectele unei cauze numai pe bază de probe.

Așadar probele (realități faptice, împrejurări) pot fi administrate în vederea realizării scopului procesului penal, prevăzut în art. 1 al C. pr. pen., numai prin intermediul *mijloacelor de probă* (declarațiile învinutului sau inculpatului, declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor, înscrisurile, mijloacele materiale de probă, constatările tehnico-științifice, constatările medico-legale și expertizele).

Cu privire la rolul și importanța probelor și implicit a mijloacelor de probă, în teoria dreptului procesual penal s-a demonstrat că: „ele fac lumină asupra chestiunilor nebuloase în procesul penal. Ele dau răspunsul la atîtea întrebări ce se pun în proces. În misterul dramelor penale, în secretul faptelor penale care, de regulă, se săvîrșesc pe ascuns, în sufletul atît de complicat al omului se pătrunde prin probe. Neadevărul, diversiunea, simulațiunea se demască prin probe... Astfel, rolul, importanța și valoarea probelor în procesul penal se impun printr-o evidentă necesitate, care le așază pe primul plan al preocupărilor și elementelor procesului penal; s-ar putea zice chiar că probele sînt factorul cel mai important și mai dificil pentru soluția acestuia.”²⁾

În lupta pe care o duc împotriva infraționalității organele de cercetare penală și organele de urmărire informativă ale securității nu trebuie să piardă din vedere faptul că descoperirea probelor, precum și administrarea lor prin intermediul mijloacelor de probă trebuie să se facă numai cu respectarea strictă și necondiționată a normelor procedurale care le reglementează și a dispozițiilor art.

68 C. pr. pen., potrivit cărora „este oprit a se întrebuița violențe, amenințări și alte mijloace de constringere, precum și promisiuni s-au îndemnuri în scopul de a obține probe”.

Nerespectarea dispozițiilor citate constituie infracțiunea de cercetare abuzivă prevăzută și pedepsită de art. 266 C. pen.

Considerații privind probele și mijloacele de probă în desfășurarea urmăririi informative

Ca elemente de fapt, probele au o existență extraprocesuală. Din momentul administrării lor în cursul procesului penal, ele dobîndesc caracter procesual.

Ca atare, în cursul urmăririi informative nu se administrează probe, ci se string date cu ajutorul cărora pot fi stabilite elementele de fapt, care prin relevanța lor informativă, sînt apte a servi la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea infractorului și la cunoașterea împrejurărilor necesare clarificării tuturor aspectelor unei cauze penale. De exemplu, în cadrul activității de urmărire informativă nu se audiază martori în condițiile prevăzute de art. 78—86 C. pr. pen., ci se determină cercul acestora, putîndu-se discuta cu ei de o manieră care să nu dăuneze ulterior aflării adevărului. De asemenea, li se pot cere note explicative, informări scrise sau chiar declarații (fără a li se pune în vedere normele legale referitoare la jurămint și la consecințele declarației mincinoase), cu privire la faptele ori împrejurările pe care le cunosc.

Înainte de începerea urmăririi penale, relatările persoanelor care

¹⁾ V. DONGOROZ ș.a., „Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român”, vol. I, Editura Academiei R.S.R., București, 1975, pag. 168.

²⁾ Traian Pop, „Tratat de drept procesual penal”, vol. 3, ediția 1948, pag. 157—158.

eunosc în ce condiții s-a comis o infracțiune pot fi consemnate de către organele de urmărire informativă ale securității în procese-verbale de constatare a efectuării actelor premergătoare încheiate în baza art. 224 C. pr. pen., procese-verbale ce pot constitui mijloace de probă.

Întilnirile suspecte pot fi fotografiate ori filmate, atât de către organele de urmărire informativă, cât și de către orice persoană animată de dorința de a contribui la prevenirea, descoperirea și lichidarea fenomenelor antisociale.

Nu este necesar ca persoana care a trimis organelor judiciare asemenea fotografii sau filme, spre a servi eventual ca mijloace materiale de probă, să-și decline numele ori calitatea, deoarece organele judiciare nu sînt obligate să dovedească de la cine și în ce condiții au fost obținute aceste mijloace materiale de probă. Cu alte cuvinte, în ipoteza că fotografiile sau filmele ce pot servi ulterior în desfășurarea procesului penal, ca mijloace materiale de probă, au fost obținute pe căi secrete sau au fost primite de la un anonim, organele judiciare nu sînt obligate să dovedească nici de la cine și cum le-au primit și nici condițiile fotografierii sau filmării întilnirii suspecte.

Este foarte important de reținut, de asemenea, că împrejurările în care s-au făcut fotografiile ori filmele nu răpesc acestora însușirea de a servi ca mijloace materiale de probă. Potrivit legii, valoarea probelor administrate este pusă sub semnul întrebării numai în cazul folosirii violenței fizice sau psihice ori a altor mijloace de constrîngere, precum și a promisiunilor sau indemnurilor făcute în scopul obținerii lor. (Art. 68 C. pr. pen., art. 266 C. pen.)

Vorbînd despre legalitatea acțiunii de determinare a elementelor de fapt, apte de a dobîndi calitatea procesuală de probe, avem în vedere respectarea tuturor actelor normative publicate și a ordinelor interne date în temeiul acestor acte normative.

În același mod se pun și se rezolvă problemele ce se ridică în legătură cu înregistrarea pe bandă magnetică a convorbirilor sau cu obținerea de materiale prin folosirea altor mijloace speciale.

Cu privire la înscrisurile și scrisorile ori fotocopiile acestora, al căror conținut intrunește elementele constitutive ale infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste ori ale tentativei la această infracțiune, cu excepția cazurilor arătate mai înainte, cînd am vorbit despre fotografierea sau filmarea întilnirilor suspecte (obținerea lor prin folosirea violenței sau promisiunilor), problema condițiilor intrării în posesia lor nu influențează asupra forței probante a acestora. Subliniem însă că, în cazul folosirii ca mijloace materiale de probă a fotocopiilor înscrisurilor sau scrisorilor menționate, este necesar ca, pentru conspirarea mijlocului folosit, autorul să nu-și dea seama de modul în care fotocopiile au parvenit organelor de securitate.

Necesitatea verificării și aprecierii corecte a probelor și mijloacelor de probă

Necesitatea verificării și aprecierii corecte a probelor și mijloacelor de probă este relevantă de rolul și importanța acestora în realizarea scopului procesului penal.

Verificarea și aprecierea corectă a probelor constituie o sarcină cu caracter permanent a organelor de

cercetare penală ale securității, iar într-o anumită măsură și a organelor de urmărire informativă.

Verificarea probelor vizează: necesitatea, limita de suficiență, admisibilitatea, relevanța, concludența și utilitatea acestora.

Necesitatea administrării probelor este determinată, pe de o parte, de dispozițiile art. 62 C. pr. pen., iar pe de altă parte, de aptitudinea lor de a duce în final la realizarea scopului procesului penal.

Limita de suficiență, apreciată de la caz la caz, este atinsă atunci cînd probele, legal administrate, conduc la lămurirea completă a tuturor aspectelor cauzei și la justa soluționare a acesteia.

Admisibilitatea. De regulă, în procesul penal toate probele sînt admisibile dacă sînt concludente și utile. Excepțiile sînt expres prevăzute de lege. De exemplu, în caz de insultă sau calomnie, potrivit dispozițiilor art. 207 C. pen., invinuitul sau inculpatul poate să ceară proba verității (adică să se facă dovada că cele afirmate sau imputate lui corespund realității), cu condiția ca afirmațiile sau imputările să fi fost săvîrșite pentru apărarea unui interes legitim.

Prin apărarea unui interes legitim se înțelege preîntîmpinarea unei vătămări ce s-ar putea aduce interesului ocrotit de lege (respectarea dispozițiilor legale și a ordinii de drept, asigurarea bunei funcționări a unei instituții sau organizații de stat ori obștești etc.). Astfel fiind, lui X, care a atribuit lui Y o infirmitate reală (cocoșat, orb, surd, mut etc.), nu i se poate admite proba verității, deoarece afirmația sa nu poate duce la apărarea unui interes legitim.

În materia infracțiunilor date în competența organelor de cercetare

ale securității, condiția reglementată de art. 207 C. pen. ar opera numai în cazul infracțiunilor contra demnității reprezentantului unui stat străin prevăzute și pedepsite de art. 171 C. pen. În cazul celorlalte infracțiuni nu există asemenea opreliști în administrarea probelor concludente și utile.

Pertinența probei semnifică însușirea acesteia de a avea legătură directă sau indirectă cu cauza ce urmează a fi soluționată.

Concludența probei reprezintă însușirea acesteia de a fi aptă să ducă la lămurirea aspectelor cauzei și la justa soluționare a ei.

Utilitatea, ca însușire a probei, se relevă prin necesitatea administrării ei în vederea lămuririi unui aspect al cauzei ce n-a fost pe deplin clarificat cu ajutorul altor probe administrate. Cu alte cuvinte, dacă un aspect al cauzei a fost lămurit cu ajutorul probelor, alte probe care ar mai putea să contribuie la aceasta nu mai sînt utile.

După cît se observă, între însușirile probelor există o legătură dialectică foarte strînsă. Așa se explică faptul că în anumite lucrări juridice de specialitate unele însușiri sînt explicate prin altele.

Obligația cunoașterii însușirilor definitorii ale probelor revine nu numai organelor de cercetare penală ale securității, ci și organelor de urmărire informativă, deoarece și ele trebuie să fie în măsură să determine sau să selecteze mai bine elementele de fapt ce urmează a fi administrate prin intermediul mijloacelor de probă după începerea urmăririi penale.

În legătură cu evaluarea probelor, art. 63 alin. 2 C. pr. pen. consacră *principiul liberei aprecieri* a acestora. Probele — se arată în textul

citat — nu au valoare mai dinainte stabilită. Reamintim că în Codul de procedură penală anterior exista o reglementare potrivit căreia procesele-verbale încheiate de anumite organe făceau dovadă deplină până la înscrierea în fals.

Aprecierea fiecărei probe — se arată în continuare în alin. 2 art. 63 C. pr. pen. — se face de către organele judiciare potrivit convingerii lor, formată în urma examinării tuturor probelor administrate și conducându-se după conștiința lor juridică socialistă. Potrivit unei definiții,³⁾ conștiința juridică socialistă cuprinde totalitatea concepțiilor juridice, ideilor, reprezentărilor, sentimentelor și volițiunilor clasei muncitoare și ale tuturor oamenilor muncii, care includ în sine și aprecierea dreptului, în scopul edificării socialismului.

Conștiința juridică socialistă a organelor de cercetare ale securității constituie premisa majoră a formării convingerii acestora, filtrul prin care sînt trecute probele în procesul aprecierii lor.

În raport cu convingerea intimă care se formează de la caz la caz ca rezultat a examinării probelor în raport cu concepțiile juridice, ideile și reprezentările organului de cercetare penală, conștiința juridică a acestuia are un caracter de relativă stabilitate. Conștiința juridică precede acțiunea de apreciere a probelor și constituie garanția formării unei convingeri apte să asigure o justă soluționare a cauzei.

Sarcina probațiunii

Sarcina administrării probelor (onus probandi) în procesul penal

³⁾ I. CETERCHI, „Teoria generală a statului și dreptului”, 1967, pag. 317.

⁴⁾ Vol. „Drept procesual penal”, pag. 166.

revine — potrivit prevederilor art. 65 C. pr. pen. — organelor judiciare (organelor de urmărire penală și de judecată).

Dezvoltînd principiul rolului activ înscris în art. 4 C. pr. pen., art. 20² din același cod pune în sarcina organelor de urmărire penală: obligația de a aduna probe atât în favoarea, cit și în defavoarea invinuitului sau inculpatului chiar dacă fapta este recunoscută de către acesta; obligația de a explica invinuitului sau inculpatului, precum și celorlalte părți drepturile lor procesuale și obligația de a strînge date cu privire la împrejurările care au determinat, incitat sau favorizat săvîrșirea infracțiunii, precum și orice alte date de natură să servească la soluționarea cauzei.

Respectarea primei obligații este impusă, printre altele, de reglementarea prezumției de nevinovăție prin art. 66 C. pr. pen., reglementare potrivit căreia invinuitul sau inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăția sa, iar în cazul cînd există probe de vinovăție, el are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie. „Prezumția de nevinovăție — observă N. Volonciu — nu este anulată decît prin certitudinea instanței asupra vinovăției inculpatului. Dacă această certitudine nu se manifestă, prezumția de nevinovăție este susținută de principiul potrivit căruia orice îndoielă este în favoarea infractorului (un dubio pro reo)”⁴⁾.

Este necesar să se rețină această regulă deoarece atât în activitatea organelor de cercetare penală ale securității, cit și în cea a organelor de urmărire informativă se pot ivi asemenea situații.

DIRECȚIA CERCETĂRI PENALE

Motivele ce determină acceptarea colaborării sincere și organizate cu organele de securitate de către persoanele care urmează a fi recrutate

I. Unele considerații cu privire la motivația acțiunilor umane

Desfășurarea muncii de securitate implică neapărat și dezvoltarea continuă a legăturii cu masele de oameni ai muncii, inclusiv atragerea la colaborare a unor persoane care, în mod secret și organizat, culeg informații și îndeplinesc și alte sarcini pe linia prevenirii, descoperirii și lichidării infracțiunilor și a altor fapte antisociale. Cu acest prilej se creează raporturi specifice de angajare a cetățeanului, în calitate de colaborator, de a desfășura o activitate de mare însemnătate, care presupune anumite aptitudini și un oarecare nivel de rafinament.

Avînd în vedere complexitatea sarcinilor la a căror rezolvare sînt chemate să participe persoanele care acceptă colaborarea, se ridică o întrebare: *Care sînt resorturile ce declanșează o asemenea atitudine?*

„În istoria societății — subliniază clasicii marxismului — factorii activi sînt numai oamenii înzestrați cu conștiință, care acționează cu rațiune sau cu pasiune, în vederea unor scopuri anumite”. Rezultă că oamenii muncesc, învață, creează, fac opțiuni, adoptă decizii și — ca să rămînem în sfera discuției noastre — își dau asentimentul să colaboreze cu organele de securitate în baza unei motivații.

Definind motivația, sociologia o menționează ca *totalitatea factorilor interni sau externi care facilitează, stimulează sau declanșează și susțin — orientează, mențin — o anumită activitate sau modul de comportare a individului, pus în fața unor situații, sarcini, solicitări.*

S-au mai formulat și alte definiții, dar în esență sînt similare. Important este acordul unanim al sociologilor, în sensul că motivația (mo-

tivul, mobilul) este o forță motrice de activitate și direcționare a individului spre scopurile propuse. Motivele indeplinesc, în același timp, două funcții: una energetică — dinamizatoare, determinând individul să acționeze, și una selectivă, care îl orientează în alegerea variantei celei mai bune, pentru obținerea efectului optim. Transpunând aceste idei la subiectul temei noastre, putem concluziona că numai dacă la baza sentimentului de colaborare cu organele de securitate stă o asemenea forță motrice recrutarea este temeinic fundamentată, eficiența ei putând atinge cotele cele mai înalte.

Pentru a desemna motivul, psihologia a selecționat și creat numeroși termeni — aparent deosebiți, dar care se referă în fond la aceleași realități —, cum sînt: impuls, stimul intern, stare tensională, necesitate organică, trebuință, dorință, resort al acțiunii, energie diriguitoare, obișnuiță instalată, mobil, tendință etc.

Sistematizîndu-le, psihologia *) relevă următoarele categorii de motive care acționează în sfera activităților umane: o primă categorie se referă la motivele sau impulsurile primare (innăscute) de ordin fiziologic ca: foamea, setea, nevoia de odihnă, fuga de anxietate, nevoia de liniște în interacțiunea cu mediul; într-o a doua categorie de motive sînt incluse impulsurile și necesitățile învățate, bazate pe trebuințele primare și considerate mobiluri de ordin secundar, ca de pildă: necesitatea activității perceptuale, trebuința de manipulare a obiectelor, nevoia de exploatare a mediului, curiozitatea epistemică, nevoia de afecțiune etc.; a treia și ultima categorie de motive este cea de ordin social, care cuprinde mobiluri superioare, dobîndite în cursul interacțiunii psiho-sociale a individului cu mediul uman, sub influența unor factori culturali din colectivitate. Acestea sînt: nevoia de comunicare umană, trebuința sociabilității individului (de a fi recunoscut și aprobat de colectivitate), tendința spre un statut social definit al persoanei, nevoia de a înlătura nesiguranța, evitarea blamului, a oprobriului public, aspirația spre realizarea unui ideal social ș.a.

Sub raportul intensității, al „pertinenței” lor, motivațiile mai pot fi: persistente sau ocazionale; conștiente sau mai puțin conștiente, care reduc tensiunea psihică pe măsura satisfacerii lor sau care amplifică stările afective, pe măsură ce se apropie de atingerea scopului. Toate aceste clasificări sînt în evidență imensa varietate de motive care stau la baza acțiunilor oamenilor, inclusiv în actul volitiv al acceptării colaborării secrete cu organele de securitate.

În largă gamă a acestor motive, interesele și convingerile s-au dovedit a fi superioare celorlalți factori. Ele nu sînt numai stări activatoare, ci exprimă structuri motivaționale complexe, de o anumită organizare, constantă și eficiență psihică evidentă. Cointeresarea individului — se știe — nu duce numai la acceptarea benevolă de a se angrena într-o anumită activitate, de a se integra în anumite structuri ale vieții sociale (deci și în sfera muncii de culegere secretă a informațiilor), dar și la o

*) Ana Tucicov-Bogdan, „Psihologia generală și psihologia socială”, vol. II, Editura didactică și pedagogică, București, 1973, pag. 153—154.

sporire a randamentului activității sale, în domeniul în care s-a integrat. Am reținut această idee întrucît este de necontestat adevărul că interesul real se impune ca element prioritar în caracterul deciziilor unei persoane. Interesul pentru problemele specifice muncii de securitate, pentru literatură și filmele de gen, de pildă, îl poate determina pe candidat să accepte mai ușor colaborarea cu organele de securitate (prin comparație cu altul care le ignoră sau le subestimează).

În efectuarea recrutării unei persoane este important de cunoscut și faptul că interesele oamenilor sînt multiple și diversificate. Deosebită însemnătate are, de asemenea, pentru efectuarea recrutării, și faptul că, în raport de valoarea socială pentru care oamenii nutresc interes, acesta poate fi constructiv, distructiv, ori pur și simplu meschin. Oameni care sînt animați, vizibil, de interese meschine nu pot fi preferați pentru recrutare.

Printre motivele superioare care determină acțiunile oamenilor sînt menționate și convingerile. Acestea sînt structuri motivaționale dintre cele mai complexe, care îmbină informațiile cognitive, respectiv buna edificare a omului asupra adevărurilor și faptelor vieții, cu trăirile afective și atitudinile volitive, în raport cu realitățile de care s-a convins. Omul cu convingeri ferme, care exprimă interesele unei colectivități unde urmează să se integreze, va accepta fără rezerve acest fapt. Un candidat la recrutare, spre exemplu, convins de realitățile societății noastre și de rolul pe care îl îndeplinesc organele de securitate în cadrul sistemului nostru social, își va da cu ușurință asentimentul de colaborare.

II. Concluzii cu privire la exploatarea, în procesul recrutării, a mobilurilor ce-i pot determina pe candidați să accepte colaborarea

În procesul studierii și verificării, candidații trebuie cunoscuți multilateral, definindu-se personalitatea fiecăruia. Această concluzie impune, cu precădere, stabilirea motivului (motivelor) în baza căruia o persoană va accepta să colaboreze sincer cu organele de securitate. Importanța stabilirii cu certitudine a motivelor, pentru fiecare caz în parte, este dictată de faptul că pe acest suport ofițerul de securitate își va fixa tactica pe care o va utiliza pentru recrutare, inclusiv argumentele ce vor fi folosite în vederea obținerii asentimentului de colaborare.

Motivele care pot determina o persoană să accepte colaborarea sinceră cu organele de securitate sînt multiple și variate.

Cele mai multe persoane — așa după cum a demonstrat practica — se angajează să sprijine în mod organizat și secret organele de securitate, în baza sentimentelor lor patriotice, a dragostei pentru semeni, a sentimentului demnității naționale, a sincerității și a altor atitudini afective complexe și stabile. În aceste cazuri acceptarea colaborării sincere cu organele de securitate capătă aspectul unui act voluntar. Analiza launtrică a acestui act se caracterizează prin prezența scopului conștient, în raport cu care candidatul își organizează acțiunea. El optează și se decide să ajute organele de securitate pentru că este animat de aceleași interese

majore, primordiale, de semnificație socială, declarându-se fățiș împotriva celor care incalcă legile țării, care acționează sau încearcă să acționeze contrar intereselor statului nostru socialist. Prin angajamentul său ferm, de a colabora în secret cu organele de securitate, avem garanția că subiectul unui asemenea act voluntar va îndeplini cu conștiinciozitate sarcinile primite, depășind greutățile care i s-ar ivi în cale.

Oprindu-ne pe scurt asupra actului voluntar de acceptare a colaborării, trebuie menționat că chiar și în cazul efectuării unor recrutări întemeiate pe sentimente politico-morale avem de-a face cu o varietate de procese psihice, a căror intensitate diferă de la caz la caz.

În cazuri în care se impune cu necesitate, organele de securitate trec la *recrutarea ca informatori a unor persoane care acceptă colaborarea dat fiind interesul pe care îl au de a nu suferi consecințele ce pot decurge din anumite fapte compromițătoare pe care le-au comis*. La această categorie reținem, în principal, interesul pe care îl pot avea, de exemplu, asemenea persoane de a nu fi compromise față de colectivul sau mediul din care fac parte, față de familie sau față de opinia publică. Acest interes trebuie să fie real, susținut îndeosebi de recunoașterea completă și sinceră a faptelor de către autori.

Referirile la aceste motive, ce pot determina acceptarea colaborării sincere, ne permit să relevăm și o altă idee, anume că odată cunoscute, ele trebuie exploatate în procesul propriu-zis al recrutării. A exploata aceste motive înseamnă a-i determina pe candidați să relateze faptele cunoscute, care prezintă interes pentru organele de securitate chiar dacă este vorba de ei sau de alte persoane apropiate lor, să opteze pentru a ieși din impas, în cazul când au comis fapte compromițătoare, să întrezărească posibilitatea de a colabora în secret cu organele de securitate pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea activității infracționale respective.

Exploatarea acestor motive în procesul recrutării comportă și o altă latură. Este vorba de necesitatea dezvoltării motivației existente la candidat, în baza căreia el ar putea fi determinat să colaboreze cu organele de securitate. Avem în vedere, în unele cazuri, exploatarea unor dorințe aflate la candidat în faza embrionară, a unor intenții și sentimente pozitive față de organele de securitate, dar neconsolidate încă ș.a.

În reușita unor recrutări, sintem de părere că o deosebită importanță o are cunoașterea de către ofițer și a motivelor obiective care eventual ar îngreua acceptarea de către candidat a colaborării cu organele de securitate. Stabilirea din timp a acestora ar asigura atât pregătirea, de la caz la caz, a căilor și modalităților de contracarare a motivelor respective, cât și luarea hotărârii de a nu se mai trece la contactarea acelor persoane care, datorită intereselor ce le au, fanatismului de care dau dovadă etc., se dovedesc improprii pentru recrutare.

N o t ă. Articolul de față este forma prescurtată a materialului prezentat în cadrul sesiunii de referate și comunicări ale cercurilor de elevi, care a avut loc în ziua de 15 aprilie 1975 la Școala militară de ofițeri activi a Ministerului de Interne (autor: elev-caporal Teodor RAPAN; îndrumător științific: locotenent-colonel Alexandru LUCACI).

La München, capitala bavareză, își desfășoară activitatea de o bună bucată de vreme postul american **Radio Liberty**, o instituție semiobscură, ce ține cu tot dinadinsul să treacă neobservată. Clădirea respectivă cuprinde mai multe etaje, avînd o intrare oficială ce dă în „biroul redactorilor de serviciu” și mai multe intrări secrete, care comunică cu clădirile învecinate (un hotel american și o societate de închirieri imobiliare).

Tot la München, dar într-un cartier mai central, funcționează aproape de la sfîrșitul celui de-al II-lea război mondial **Biroul de**

Adevărata față a postului de radio Liberty

cercetări al poliției militare americane. Aparent, cele două instituții au activități și profiluri cu totul diferite. Prima s-ar ocupa cu informarea americanilor asupra realităților vest-germane (muzică, știri culturale și sportive), în timp ce a doua ar avea ca sarcină lupta împotriva criminalității din rîndul armatei americane de ocupație. Și ele se ocupă într-adevăr și cu activități de genul acesta, dar fapte și evenimente demne de încredere demonstrează că în realitate principala lor activitate este **spionajul și diversiunea**.

Biroul de cercetări... este,

de fapt, laboratorul firmei **Liberty**, partea mai puțin mascată a aceluiași întreg, locul unde funcționarii C.I.A. pot lua contact direct, în perioada dinaintea recrutării, cu viitorii trădători. La **Biroul de cercetări...** sînt invitați sub diferite pretexte toți foștii cetățeni ai țărilor socialiste, plecați din aceste țări pe căi legale sau ilegale, care intenționează să se stabilească în R.F.G. Acolo, după o minuțioasă analiză, li se cere ca în schimbul unei sume de bani să dea amănunte privind diferite aspecte social-economice din țara de unde provin. Apoi li se spune să

mai treacă la o anumită dată pe la biroul respectiv deoarece, dacă cele declarate se verifică, vor primi o sumă de bani mult mai mare decât cea avansată inițial și vor fi ajutați să se stabilească în R.F.G. În felul acesta ei susțin că selecționarea celor pretabili ca și determinarea lor de a furniza date exacte devin facile. Cei considerați **apți** sunt recomandați ori predați în legătura unor funcționari ai agenției **Radio Liberty**, care după o perioadă de „cunoaștere” îi trimit pentru instruire în S.U.A. Când revin în R.F.G. ei primesc denumirea de **indicatori**, având libertatea să acționeze pe linia culegerii de **informații globale**, fiind retribuiți în funcție de valoare și **necesități**.

În prezent, agenția **Radio Liberty** este una din cele mai importante baze ale C.I.A. în Europa. Ea se compune din 9 sectoare principale și 33 secții, fiecare cu compartimente bine definite. Secția **Plan special**, spre exemp.u., concentrează activitatea de introducere în țările socialiste a materialelor de propagandă dușmănoasă. Alte secții se ocupă cu determinarea unor cetățeni străini care călătoresc în țările **Blocului de Est** să îndeplinească unele misiuni informative. Mai multe secții s-au specializat în determinarea unor cetățeni ai țărilor socialiste, care călătoresc în străinătate, în mod

special a acelor care merg în Austria și R.F.G., de a refuza să se mai întoarcă în țările lor. Principalele metode folosite sunt cointeresarea materială, exploatarea informativă și șantajul. O secție cu oarecare greutate în cadrul acestei agenții este **Secția de analiză — comparare și sinteză**, care cuprinde în rândurile ei cîțiva specialiști analiști. În sfîrșit, sînt secții care se ocupă direct cu plasarea în țările socialiste, sub acoperirea de comercianți, specialiști și profesori, a unor **agenți cu misiuni concrete** de spionaj și diversiune.

În fruntea agenției **Radio Liberty**, din Munchen, se află locotenent-colonelul Walter K. Scott, unul din conducătorii activității C.I.A. în Europa, în legătură permanentă cu cartierul general al C.I.A. din Langley (lângă Washington) precum și cu consulatul american din Munchen.

Conducerea activității de spionaj a **Radio Liberty** este asigurată de un număr de 57 funcționari, toți cadre ale C.I.A., care la rîndul lor au în subordine sute de colaboratori. Pentru toți aceștia există o directivă obligatorie de a **colabora cu persoane ce au părăsit Răsăritul sau cetățeni interesați** — diverși indivizi ce fac parte din organizații cu caracter fascist ca **Volksarbeitsbund** (Uniunea națională a muncitorilor) ș.a.

Printre colaboratorii ne-

mijlociți ai agenției de spionaj **Radio Liberty** sînt mulți agenți ai fostului serviciu de informații al Germaniei naziste ori foști colaboraționiști în timpul războiului.

În cadrul C.I.A. activitatea agenției **Radio Liberty** este apreciată pozitiv, dîndu-se instrucțiuni de dezvoltare a acestui gen de acțiuni, prin înființarea unor posturi asemănătoare și în alte capitale vest-europene. Așa a apărut în urmă cu doi ani agenția **Radio free Europa**, situată într-o clădire din str. Wallner nr. 3 — Viena, care la etajele superioare dispune de încăperi destinate **lucrărilor speciale** și este interesant de reținut că unele cadre ce aparțin agenției **Liberty** coordonează direct acțiunile sucursalei din Viena, unde uneori se deplasează săptămînal.

Iată, în rezumat, cîteva aspecte cu privire la unele acțiuni ale C.I.A. ce vizează printre altele, și obiective de spionaj îndreptate în direcția țării noastre și care reclamă cel puțin două concluzii pentru munca de contraspionaj.

Ne referim în primul rînd la **prelucrarea contrainformativă** a cetățenilor români ce se deplasează în Occident și mai ales la **măsurile de verificare** ce se cer luate în anumite cazuri după efectuarea vizitelor respective, pentru a preveni posibilele cazuri de trădare.

Locotenent-colonel I. DINU